

PRAZGODOVINSKE NASELBINSKE NAJDBE PRI FARNI CERKVI V KRANJU¹

JANA HORVAT

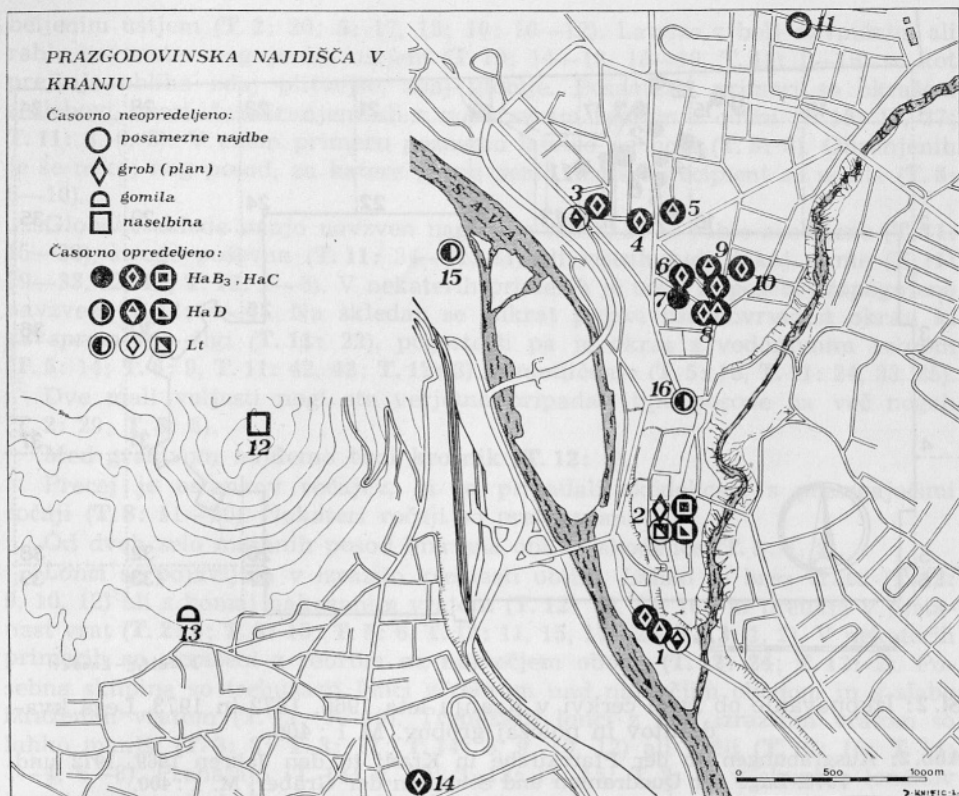
Kranj

Proti koncu preteklega stoletja so na področju Kranja pričeli odkrivati prazgodovinske predmete.² Ob širjenju mesta so vedno znova naleteli na posamične najdbe ali na manjše skupine grobov, ki so se razprostirale po robovih starih rečnih teras na severnem delu današnjega naselja, kjer se skalnati pomol med Savo in Kokro razširi in preide v ravnino (sl. 1). Najdišča so vila Prah (ob križišču Stošičeve ulice in Koroške ceste),³ Župančičeva vila (Stošičeva ulica 1),⁴ stikališče ceste Staneta Žagarja in ceste JLA (nekdanje Jezerske in Golniške ceste),⁵ Stritarjeva ulica 5 (nekdanj mestna sirotišnica, Marijanišče, mladinski dom),⁶ občinske stavbe,⁷ Stritarjeva ulica 8,⁸ Mayerjeva klet (Mladinska ulica 2),⁹ soseščina nekdanjega pokopališča sv. Križ (danes Prešernov gaj),¹⁰ ulica 31. divizije,¹¹ Jahačev prelaz.¹² Druga skupina prazgodovinskih predmetov je bila najdena v Lajhu,¹³ blizu sotočja Save in Kokre, kjer je starejše grobove uničilo pokopališče iz časa preseljevanja ljudstev,¹⁴ in v strugi Save pri tovarni Planika.¹⁵ Šmid domneva, da je bila okoli cerkvice sv. Boštjana na Pungartu, nad sotočjem Save in Kokre, naselbina, ki ji pripadajo grobovi v Lajhu, k severnim skupinam grobov pa naj bi sodilo neko bližje naselje, mogoče pri današnjem mostu čez Kokro proti Primskovemu, kar pa je še vedno samo domneva.¹⁶ V bližini Kranja, na desnem bregu Save, je bila na jugovzhodnem vrhu Šmarjetne gore (592 m n. m.)¹⁷ še ena prazgodovinska naselbina, na vznožju hriba pa so gomile.^{17a} Pečnik je v bližini, pri Stražišču in Bitnjah, izkopal nekaj revnih žganih grobov iz halštatske dobe.¹⁸ Trinajst planih žganih grobov so odkrili v Stražišču (v Šmartinu) pri gradnji šole leta 1898,¹⁹ z Gorenje Save pa poznamo železno sulico.²⁰

Prve sledove prazgodovinske naselbine so v Kranju odkrili leta 1953 ob raziskovanju staroslovanskega pokopališča južno od farne cerkve. Izbor gradiva je objavil S. Gabrovec.^{20a} V članku obdelujem prazgodovinske najdbe z izkopavanj v letih 1969, 1972 in 1973. Vodil jih je kustos Gorenjskega muzeja A. Valič. Takrat so raziskali področje vzhodno, zahodno in severno od farne cerkve (sl. 2). Prazgodovinski ostanki so bili močno premešani in uničeni zaradi staroslovanskega in kasnejšega pokopališča. Severno od cerkve je bilo 13 poškodovanih žganih grobov. Širijo se na sever, pod sosednjo hišo.²¹ Severno od cerkve, na nekoliko širšem področju, je bila tudi večina naselbinskih najdb (kvadranti 14—22, 24; T. 1—5; 7—26: 1—14), ki številčno daleč prekašajo

¹ Članek je prirejena seminarska naloga iz prazgodovinske arheologije na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Naloga je bila zaključena konec leta 1981, zato v glavnem ni upoštevana novejša literatura.

Kustos Gorenjskega muzeja v Kranju Andrej Valič mi je prijazno omogočil risanje, delo na gradivu in objavo. Za strokovno pomoč se zahvaljujem mentorjema asist. mag. Bibi Teržan in prof. dr. Stanetu Gabrovcu ter knjižničarju Inštituta za arheologijo ZRC SAZU Draganu Božiču. Dragica Knific-Lunder je izdelala načrte in deloma popravila tabele.

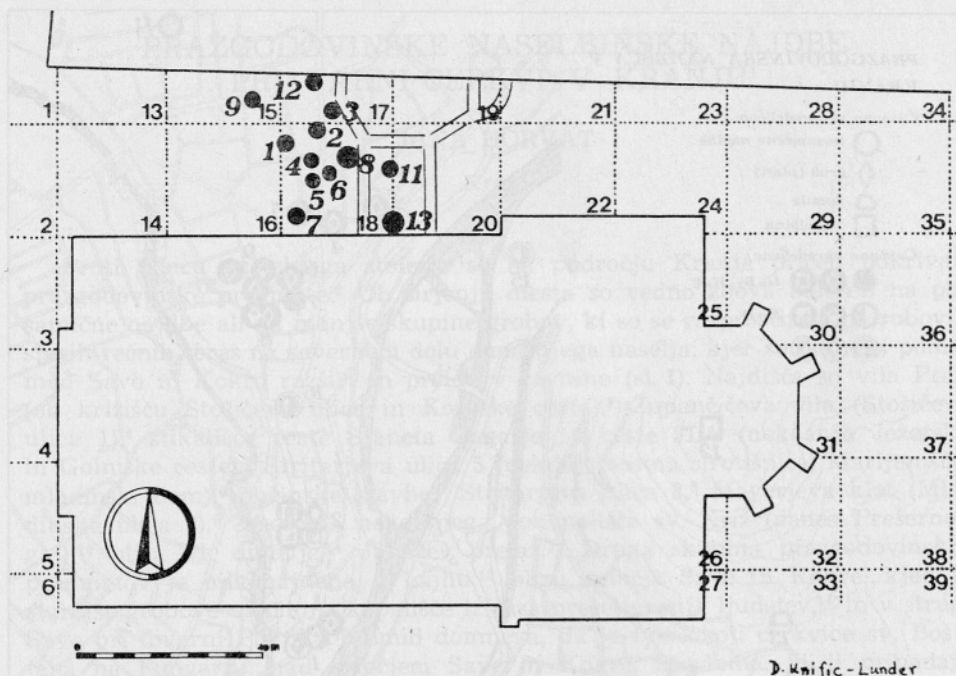

Sl. 1: 1: Lajh, 2: okolica farne cerkve, 3: vila Prah, 4: Župančičeva vila, 5: stikališče ceste Staneta Žagarja in ceste JLA, 6: Stritarjeva ul. 5 (nekdanja sirotišnica), 7: občinske stavbe, 8: Stritarjeva ul. 8, 9: Mayerjeva klet, 10: pri Prešernovem gaju (pri bivšem pokopališču sv. Križ), 11: ul. XXXI. divizije, 12: Gradišče na Šmarjetni gori, 13: gomile pri Šempeterskem gradu, na vznožju Šmarjetne gore, 14: Seljakova ul. v Stražišču, šola, 15: Gorenja Sava, 16: Jahačev prelaz (?).

Načrt je izdelan na podlagi kart, ki sta ju objavila T. Knific, *Kronika* 19, 1971, 71 in Valič (1981) 113.

Abb. 1: 1: Lajh, 2: Umgebung der Pfarrkirche, 3: Villa Prah, 4: Villa Župančič, 5: Kreuzung der Strasse Stane Žagar und der Strasse JLA, 6: Stritar-Str. 5 (ehemaliges Waisenhaus), 7: Gemeindegebäude, 8: Stritar-Str. 8, 9: Mayerkeller, 10: Beim Prešeren-Hain (beim ehemaligen Friedhof sv. Križ), 11: Gasse der XXXI. Division, 12: Ringwall auf der Šmarjetna gora, 13: Hügelgräber beim Schloss Šempeter, am Fuss der Šmarjetna gora, 14: Seljak-Str. in Stražišče, Schule, 15: Gorenja Sava, 16: Jahač-Durchgang (?).

Der Plan ist an Hand der von T. Knific, *Kronika* 19, 1971, 71 und Valič (1981), 113 veröffentlichten Karten ausgearbeitet.

Sl. 2: Izkopavanje ob farni cerkvi v Kranju leta 1969, 1972 in 1973. Lega kvadrantov in položaj grobov. M 1 : 400.

Abb. 2: Ausgrabungen an der Pfarrkirche in Kranj in den Jahren 1969, 1972 und 1973. Lage der Quadranten und Situation der Gräber. M. 1 : 400.

najdbe iz vzhodne (kvadranti 30, 32, 36; **T. 6:** 24—29) in zahodne okolice cerkve (kvadranta 3, 4; **T. 6:** 1—23). Vključila sem tudi nekaj predmetov, najdenih leta 1953 (**T. 26:** 15—17), ki so že bili objavljeni.^{20a}

Plast s prazgodovinskimi ostanki je bila tako poškodovana, da sem se pri časovni določitvi in pri tem, kaj sodi k naselbini in kaj h grobovom, lahko naslonila le na primerjavo z drugimi najdišči.

ZNAČILNOSTI KERAMIČNIH NAJDB

Oblike — Latvice in sklede so poleg loncev najpogostejša oblika. Sklede z navznoter zapognjenim ustjem imenujem latvice.²² V glavnem so dobro izdelane, iz dokaj prečiščene gline in pogosto z zglajeno površino. Barve so različne: od oranžnorumene prek rjavih tonov do bleščeče črne. Prav tako so raznolikih oblik. Latvice z ustjem (**T. 9, 10:** 1—13, 17), ki je bolj izrazito zapognjeno navznoter, so lahko globoke ali nizke. Redko so okrašene: z bradavico (**T. 6:** 10), z žlebovi in fasetiranjem (**T. 9:** 20, 23, 24), psevdovrvičastim okrasom in vrezi (**T. 9:** 25; **T. 10:** 4). Posebno skupino tvorijo latvice z ode-

beljenim ustjem (**T. 2:** 20; **5:** 17, 18; **10:** 10—12). Latvice z bolj navpičnim ali rahlo navznoter nagnjenim ustjem (**T. 10:** 14—16, 18—19, **T. 11:** 1—16) so kot prejšnja oblika zdaj plitvejše, zdaj globlje. Posamezni primeri so okrašeni z žlebovi, vrezi, fasetiranjem ali z vodoravnim rebrom z odtisi (**T. 10:** 18, 27; **T. 11:** 3, 6, 8). V enem primeru poznamo latvico na nogi (**T. 8:** 3). Ohranjenih je še nekaj nog posod, za katere pa ne vemo, kakšen recipient so nosile (**T. 8:** 6—10).

Globoke sklede imajo navzven nagnjene stene, ki so rahlo zaobljene (**T. 11:** 15—28), strogo poševne (**T. 11:** 34—41, 44) ali včasih tudi dokaj strme (**T. 11:** 29—33, 42, 43; **T. 12:** 1—3). V nekaterih primerih je ustje še posebej zapognjeno navzven (**T. 12:** 4—7). Na skledah se enkrat pojavi psevdovrvičast okras, ki ga spremljajo žigi (**T. 11:** 22), pogostejši pa je okras z vodoravnim rebrom (**T. 5:** 14; **T. 6:** 9, **T. 11:** 42, 43; **T. 12:** 3) in metličenje (**T. 5:** 16, **T. 11:** 24, 33, 35).

Dve mali valjasti nogi sta verjetno pripadali tipu posode na več nogah (**T. 2:** 29; **T. 8:** 5).

Med gradivom najdemo tudi krožnik (**T. 12:** 8).

Precej je ostankov ročajev, ki so pripadali skodelicam s presegaječimi ročaji (**T. 8:** 11—20). Nekateri ročaji so preluknjani.

Od dveh zelo majhnih posod ima ena obliko skodelice (**T. 8:** 1, 2).

Lonci se pojavljajo v izrazito kroglasti obliki. Lahko so brez vratu (**T. 12:** 9, 10, 12) ali s komaj nakazanim vratom (**T. 12:** 13, 14, 16), ki prehaja v prstanast vrat (**T. 2:** 5; **T. 3:** 15; **T. 5:** 6, **T. 12:** 11, 15, 17—24, **T. 13:** 1, 2). V nekaterih primerih so okrašeni z rebrom na največjem obodu (**T. 12:** 24; **T. 13:** 2). Posebna skupina so trebušasti lonci z rebrom nad največjim obodom in s slabo izraženim vratom (**T. 13:** 5—10). Trebušasti lonci z bolj izrazitim vratom so lahko manjši (**T. 3:** 8; **T. 3:** 11; **T. 14:** 5, 9, 10, 12) ali večji (**T. 13:** 16; **T. 14:** 1—4, 6—8). Prehajajo (**T. 14:** 9, 12; **T. 13:** 11, 15; **T. 3:** 8) v skupino lončkov brez izrazitega trebuha (trup je vrečast) in z rahlo poudarjenim vratom (manjši **T. 13:** 12—14, večji **T. 3:** 1; **T. 14:** 11, 13; **T. 15:** 1—4). Včasih so okrašeni z rebri ali z izboklinami. Vrečaste oblike loncev brez poudarjenega vratu so tudi številne (**T. 2:** 2; **T. 15:** 8—17). Prehajajo v globoke sklede. Lahko so okrašeni z vodoravnim rebrom (**T. 2:** 2; **T. 15:** 12) ali metličanjem (**T. 15:** 10). Kranj pozna tudi lonce s stožčastim, enakomerno navznoter nagnjenim vratom (**T. 2:** 7; **T. 4:** 5, 6; **T. 14:** 14—23).

Izrazita skupina so posode z visokim usločenim vratom. Ustje je lahko močno nagnjeno navzven (**T. 1:** 9; **T. 16:** 21—27; **T. 17:** 1, 5). Pri nekaterih oblikah gre verjetno za ostanke velikih shrambnih posod z debelimi stenami, iz grobe gline, z vodoravnim, razčlenjenim rebrom na trebušastem trupu (**T. 16:** 27; **T. 17:** 1, 5). Ustje je tudi manj izrazito nagnjeno navzven (**T. 5:** 25; **T. 16:** 1—14, 17—20). V teh primerih so posode v glavnem fino delane, neredko okrašene: z vrezi ali žlebovi na ustju, s psevdovrvičastim okrasom, belo inkrustacijo, žigosanjem.

Ohranila sta se tudi dva zelo poškodovana vrčka s psevdovrvičastim okrasom in presegaječim ročajem (**T. 16:** 15, 16).

Poznamo le nekaj kosov, ki pripadajo pokrovom (**T. 1:** 11; **T. 5:** 3; **T. 6:** 1, 4; **T. 22:** 20—22; **T. 26:** 10). Dva sta podobna pekvam, le da sta tanjša (**T. 6:** 1, 4). Drugi primeri so bolj zaobljeni ali zalomljeni. Lahko so okrašeni z rebri, vrezi ali z inkrustacijo. **T. 26:** 10 je verjetno ročaj pokrova.

Tipični predstavniki naselbine so pekve (v zasipni prsti grobov **T. 2:** 21, 23, 24; **T. 3:** 16; **T. 5:** 1, 2; izven grobov **T. 6:** 20; **T. 22:** 23, 24; **T. 23;** **T. 24:** 1—24). Ohranjeni so deli ustij in ročaji. Stene so neokrašene ali pa poteka vzporedno z ustjem gladko ali razčlenjeno rebro. Na širokih ročajih so včasih izrazita vzdolžna rebra. Na prehodu ročaja v steno pekve so pogosti izrastki: eden podolgovat, dva ali trije manjši. Velikosti pekev nihajo. Najmanjše prehajajo v pokrove.

Za svitke sta značilni enotna velikost in oblika (**T. 25:** 16—24; **T. 26:** 1, 2). Isto velja tudi za vretenca (**T. 26:** 4—9). Vsa so stožčasta, le eno je bolj sploščeno. Med tipičnim naselbinskim gradivom sta se ohranila tudi utež za statve (**T. 26:** 3) in brusni kamen (**T. 26:** 14). Izstopata neke vrste podstavki in verjetno ostanek prenosnega ognjišča (**T. 26:** 11, 13).

Nekaj manjših kosov ometa je bilo najdenih severno od cerkve, med drugim tudi v zasipni prsti grobov 2 in 9. Na dovolj velikih se vidijo odtisi šibja, katerega premer ne presega 1 cm.

Isti ogenj, ki je prežgal omet, je verjetno povzročil, da so bili nekateri kosi keramike še enkrat prežgani. V primerjavi z ostalo keramiko jih je malo. Večinoma se pojavljajo severno od cerkve, kjer je tudi največja gostota ostankov prazgodovinske keramike, največ v kvadrantu 18, manj v sosednjih in v zasipni prsti grobov 2, 4, 9.

O k r a s — Prevladuje okras v obliki reber (**T. 13:** 2, 5—10, 12, 15; **T. 19:** 8—28; **T. 20;** **T. 21;** **T. 22:** 1—13). Krasi predvsem keramiko debelih sten iz neprečiščene gline. Rebra potekajo vodoravno, enojno in dvakrat v obliki visečih polkrogov (**T. 19:** 8, 9). Lahko so tudi razčlenjena z odtisi ali vrezi. V nekaterih primerih so odtisi narejeni s takšnim orodjem, da izgledajo dvojni (**T. 20:** 5—15). Redkeje so rebra z odtisi prekinjena še z izboklinami (**T. 15:** 4; **T. 17:** 1; **T. 20:** 16).

Včasih spremlja rebra metličast okras (**T. 19:** 11; **T. 22:** 6, 8—13). Metličenje nastopa tudi samo: samo na zunanji, samo na notranji ali na obeh stenah posode (**T. 4:** 15; **T. 5:** 16; **T. 11:** 24, 33, 35; **T. 15:** 10; **T. 17:** 11, 12; **T. 19:** 7, 11; **T. 22:** 6, 14—18).

Redkejše kot rebra so bradavice (**T. 13:** 11, 14; **T. 19:** 1—7) in okrogli vtisi na steno ali na ročaj (**T. 14:** 9; **T. 24:** 26).

Okras iz širokih vrezov so uporabljali tudi na boljši keramiki (**T. 2:** 4; **T. 4:** 11, 12; **T. 7:** 18—31; **T. 8:** 7—9). Vreze so navadno združili v snope, ki tečejo vodoravno, navpično ali poševno. Poševni snopi oblikujejo cikcak, polkroge ali trikotnik z zastavicama (**T. 7:** 19—22).

Redkejši so ožji vrezi. Na pokrovu, kjer oblikujejo motiv trikotnika z zastavicama, so belo inkrustirani (**T. 10:** 4, 18; **T. 22:** 20, 21).

Sorodni širokim vrezom so snopi žlebov, ki krasijo stene latvic (**T. 9:** 20, 23, 24; **T. 10:** 27). Široki žlebovi in vrezi se pojavljajo tudi na ustjih posod (**T. 16:** 1, 9, 18; **T. 14:** 9, 15).

Psevdovrvičast okras, narejen s koleščkom, se pojavlja v enakem številu kot vrezan (**T. 2:** 3; **T. 3:** 13; **T. 4:** 18; **T. 5:** 25; **T. 6:** 2, 3; **T. 7:** 4—13; **T. 9:** 25; **T. 11:** 22; **T. 16:** 14—17). Pri tem lahko opazujemo različne oblike in velikosti

orodja za izdelavo okrasa. Včasih je bilo komplicirano sestavljeno (npr. **T. 7: 8**), drugič so na isti posodi uporabili kolesci različnih velikosti (**T. 16: 16**). Psevdovrvičast okras je v nekaterih primerih zapolnjen z belo maso (**T. 3: 13; T. 5: 25; T. 7: 5, 6; T. 16: 14—16**).

Žigosanje se pojavlja v obliki obročkov, jamic (**T. 7: 14; T. 11: 22; T. 16: 14**) in v motivu ležečega, povezanega S (**T. 7: 3**). Tudi to tehniko dopolnjuje inkrustacija.

Enkrat je ustje latvice poševno fasetirano (**T. 11: 8**). V drugih, redkih primerih se pojavi zelo rahlo in gosto vodoravno fasetiranje na stenah latvic in krožnika (**T. 9: 24; T. 11: 3; T. 12: 8**).

Rdeče slikanje poznamo samo z ene posode (**T. 15: 23**).

Luknjice v ročajih skodelic ali skozi bradavice so verjetno naredili zaradi obešanja posod (**T. 8: 15, 16, 21, 22**), luknjice v stenah pa so omogočile vezavo razbitih posod (**T. 8: 1; T. 10: 1**).

Med posodami torej prevladujejo večji in manjši lonci, sklede, ki nastopajo predvsem v obliki latvic, ostanki pekev. Drugi tipi so redkejši: posode z visokim usločenim vratom (med njimi je nekaj velikih shrambnih posod), skodelice s presegačočim ročajem, pokrovi, vrčki, posode na nogi. Večinoma so debelih sten, glina je mešana s peskom. Redko so okrašene, najpogosteje z rebrom z odtisi. Številni so ostanki svitkov, odkritih je bilo nekaj vretenc. Ohranili so se tudi koščki prežganega glinastega ometa.

Sestava najdb jasno kaže na naselbino, kljub temu da se nam zaradi srednjeveških grobov niso ohranili ostanki stavb.

OPREDELITEV KERAMIČNIH NAJDB

Iz Kranja poznamo ostanke dveh vrčev s presegačočim ročajem, stožčastim vratom in vodoravnim psevdovrvičastim okrasom, ki je belo inkrustiran (**T. 16: 15, 16**). Takšni vrčki, eno ali dvoročajni, so značilnost ruške skupine. V Rušah imajo vedno presegačoč ročaj in okrašeno ramo (z brazdastim vrezom, psevdovrvičastimi odtisi ali z navadnimi vrezi). Müller-Karpe jih glede na obliko in lego na ruškem grobišču deli v več skupin, ki so tudi časovno ločene. Zaradi slabe ohranjenosti kranjskih ne bi mogla pripisati kakšni posebni skupini.²³ Dvoročajne vrčke s presegačočima ročajema pozna tudi Koroška. Primer z Brega je okrašen z žigosanim motivom ležečega S.²⁴ V Ljubljani in na Bledu se pojavijo dvoročajni, večinoma neokrašeni vrči na začetku železne dobe.²⁵

Posode z visokim, usločenim vratom in navzven nagnjenim ustjem (kot Kranj, **T. 16: 1—14, 17—20**) so značilnost ljubljanske žarnogrobiščne skupine, v nasprotju z ruško skupino, kjer prevladujejo žare s stožčastim vratom. Kombinacija s psevdovrvičastim in žigosanim okrasom (Kranj, **T. 16: 14, 17**) je redka. V Ljubljani se pojavi takšna žara s psevdovrvičastim okrasom v grobu 17, ki sodi v čas I. stopnje grobišča,²⁶ na Bledu v grobu 51, ki bi ga lahko pripisali Ljubljani II b ali III a.²⁷ V zadnjem primeru je okras potisnjen na vrat, kot v Kranju. Ljubljanske posode imajo tudi v drugih tehnikah bolj poredko okrašen vrat.²⁸ Kljub redkosti takih posod v ruški skupini, pa pozna grob 13 s

Pobrezja žaro s cilindričnim, usločnim vratom in vodoravnimi, psevdovrvičastimi pasovi po vratu in na ramenih.³⁰

Ustji, žlebljeni na notranji strani, sta ostanka zelo finih posod z visokim vratom (**T. 16:** 9, 18). Takšna ustja pozna Ljubljana v nekem dokaj kratkem obdobju. Pojavijo se trikrat, v grobovih 78, 86 in 130,³¹ v vseh primerih na žarah, ki imajo vodoravno rebro na spodnji strani trebuha in jih tako lahko primerjamo z žaro iz groba z antenskim mečem iz Podzemlja.³² Žara iz groba 86 je okrašena z vrezanimi konjički, kar jo tesno povezuje z grobom 101. Puš upravičeno domneva, da je konjičke iz obeh grobov delala ista roka. Grob 101 je na podlagi železnega nakita dobro datiran v Ljubljano II b.³³

Nekaj kranjskih posod ima soroden okras, tj. narezano ustje (**T. 14:** 9, 15; **T. 16:** 1). V KŽG se pogosto pojavljajo na ustjih vrezi ali odtisi prstov.³⁴ Nadaljujejo se še v železno dobo, na primer na Pošteli ali v Kleinkleinu jih dobimo v vseh obdobjih.³⁵

Zanimive so nizke, široke noge posod, okrašene z vodoravnimi žlebovi ali širokimi vrezi (**T. 8:** 7—9). Recipienta ne poznamo. Latvice na nogi nastopajo že v okviru mlajše KŽG,³⁶ v Ljubljani tudi v grobovih na prehodu iz KŽG v pravo železno dobo.³⁷ Noge so nizke in večinoma neokrašene.

V Kleinkleinu se uveljavijo latvice in sklede na visoki, pogosto usločeni nogi, ki je okrašena z gostimi vodoravnimi žlebovi. Pojavijo se v grobovih mlajšega dela I. faze gomil v Kleinkleinu. Najdbe iz te skupine grobov lahko dobro vzporejamo z obdobjem Podzemelj 2 in Ljubljana IIIa.³⁸ Ohranijo pa se še v tretji, zadnji fazi grobišča, le da je recipient drugače oblikovan in okrašen.³⁹ Tudi v Legnu, ki je povezan s Kleinkleinom, je bila najdena podobna noga.⁴⁰

Dolenjska halštatska skupina pozna posode na nogah, okrašene z vodoravnimi žlebovi, ki so podobno razporejeni kot v Kranju.⁴¹ Večinoma so višje in usločene, kar jih loči od kranjskih, po drugi strani pa so redko tako gosto žlebljene kot noge iz Kleinkleina.⁴² Nekaterne noge z Libne, ki jih lahko datiramo v horizont certoške fibule, so po obliki, okrasu in velikosti dokaj blizu kranjskim.⁴³ Vprašanje pa je, če jih lahko direktno povežemo.

Valjasti nožici (**T. 2:** 29; **T. 8:** 5) sta mogoče pripadali posodi v obliki živali, kakršno poznamo z Brega. Štiri noge, na katerih stoji, so podobne kranjskim. Sodi v isto skupino kulturnih posod, kot na primer posodi v obliki pivskega roga z živalskimi zaključki iz groba 54 v Ljubljani.⁴⁴ V Estah, Casa di Ricovero, grob 234, najdemo skledo na treh podobnih valjastih nožicah. Grob je predstavniki stopnje Este II kasno.⁴⁵

Kroglaste lončke z rebrom z odtisi nad največjim obodom (**T. 13:** 5—10) dobimo na najdiščih KŽG in starejše železne dobe, včasih z bolj, drugič z manj razvitim ustjem. Izmed naselbin jih poznajo Brinjeva gora,⁴⁶ žarnogrobiščna naselbina na Ptujskem gradu⁴⁷ in Poštela.⁴⁸ Najdemo pa jih tudi na grobišču v Dobovi, v okviru čiste KŽG.⁴⁹ V Ljubljani se pojavljajo konec I. stopnje in v II.,⁵⁰ na Rifniku pa na grobišču z začetka železne dobe.⁵¹ Dolenjske halštatske naselbine v doslej objavljenem gradivu, ne poznajo tovrstnih lončkov.⁵²

Težje opredelimo podobne preproste lončke brez izrazitega trebuha, z razčlenjenim rebrom na obođu (**T. 13:** 12, 13, 15). Brinjeva gora jih pozna iz 2. plasti (datirana v Ha A) in iz 3. plasti (datirana v Ha B).⁵³ Odkriti so bili tudi v naselbini na Ptujskem gradu⁵⁴ in na drugem žarnem grobišču v Rušah.⁵⁵

Podobne oblike najdemo tudi drugod, na primer na notranjskih gradiščih — Metulje, Slivnica.⁵⁶

Lonček z dvojno bradavico (T. 13: 11) nastopa v drugačni obliki, z izrazitim ustjem, v žarnogrobiščni Dobovi.⁵⁷ Pojavlja pa se vsaj še v starejšem halštatskem obdobju.⁵⁸

Na Brinjevi gori je v Ha B plasti groba posoda, ki je okrašena z vodoravnim nizom okroglih vtisov. Iz premešane vrhnje plasti poznamo lonček, podoben kranjskemu, prav tako okrašen z vtisi na steni (T. 14: 9).⁵⁹ Vtisi na steni posode se pojavljajo tudi v naselbini na Ptujskem gradu, le da jih spremlja vrezan okras.⁶⁰ Prav tako ima Poštela lončke z vtisi na steni. Posebno eden je soroden kranjskemu, poleg vtisov pa ima tudi narezano ustje.⁶¹ Podoben okras poznamo iz groba 36 na Bledu. Grob lahko opredelimo v Ljubljano III.⁶²

Pri lončkih gre za naselbinsko gradivo, ki je redko zastopano na grobiščih. Posebno obravnavanih štirih tipov je slabo razvit vrat v primerjavi z ostalimi najdišči. Verjetno so več ali manj sočasni. Osnovo imajo v KŽG, kako daleč pa se ohranijo v železno dobo, zaradi slabega poznavanja halštatskih naselbin trenutno ne moremo ugotoviti.

Poleg loncev imamo še druge najdbe, ki so tipične za naselbine in se zelo redko pojavljajo v grobovih.⁶³ Predvsem so to razne oblike pekev (T. 22: 23, 24; T. 23; T. 24: 1—24), svitkov (T. 25: 16—24; T. 26: 1, 2) in vretenc (T. 26: 4—9), utež za statve (T. 26: 3), pokrovi (T. 6: 1, 4; T. 22: 19—22; T. 26: 10) in ostanek prenosnega ognjišča (T. 26: 13). Njihove oblike so zelo splošne, poznata jih tako KŽG kot železna doba.⁶⁴

Na grobiščih KŽG so latvice zelo pogoste in to v standardiziranih oblikah, medtem ko so na naselbinah bolj raznolike (Brinjeva gora). Večina latvic v Dobovi in v Ljubljani je neokrašenih ali imajo samo bradavico (tako kot Kranj, T. 6: 10). Redka sta fasetiranje ali vrezan okras. Na Bledu se enkrat pojavi latvica, ki ima pod ustjem poševen snop, narejen s koleščkom.⁶⁵ V ruški skupini so latvice s psevdovrvičastim okrasom pogoste in značilne, tako da kranjske kóse najlaže primerjamo z njimi (T. 9: 25, T. 11: 22).⁶⁶ Müller-Karpe v Rušah celo loči več skupnih latvic. V srednjem delu grobišča so okrašene z vodoravnim pasom pod ustjem in z navpičnimi snopi pod njim. Značilne naj bi bile za Ha B2 v Rušah. Pretežno na zahodnem delu grobišča pa se pojavljajo skodelice, okrašene izključno z vodoravnim pasom pod ustjem. Predstavljale naj bi stopnjo Ha B3.⁶⁷ V grobu 41 v Rušah je latvica s psevdovrvičastim okrasom, ki naj bi bila predstavnica stopnje B2, zraven pa sta spiralni zapestnici, okrašeni s snopi vrezov. Takšne zapestnice postavlja Müller-Karpe v stopnjo B3.⁶⁸ Kranjske primere bi zaradi slabe ohranjenosti težko pripisala prvemu ali drugemu tipu. Kos, ki ga je objavil Gabrovec, je blizu oblikam, ki naj bi po Müller-Karpeju predstavljale Ha B2 v Rušah.

Tudi vrezani okrasni na latvicah so značilnost ruške skupine (Kranj, T. 10: 4). Oblikovani so samo iz pasu vodoravnih črt ob ustju ali iz vodoravnega pasu in pod njim visečih trikotnikov, polkrogov ali navpičnih snopov.⁶⁹ V kolikor drži Müller-Karpejeva delitev latvic v različna obdobja Ha B⁷⁰ po okrasu, ima izrazito lokalni pomen, saj se že na Pobrežju skodelice, ki naj bi bile značilne za Ha B3 v Rušah, pojavijo v grobovih skupaj z iglo z jajčasto glavico in valovitim vrezanim okrasom in s posodami, ki so značilne za najstarejši del grobišča (Ha B1).⁷¹ Prav tako poznamo takšno latvico iz Legna, iz časa Ha C.⁷²

Kranjsko latvico (**T. 10: 4**) bi zaradi kombinacije vodoravnih črt z visečimi polkrogi najlaže povezala s skodelico z drugega žarnega grobišča v Rušah.⁷³ Latvica s Pobrežja, ki ima pod vodoravnimi linijami polkrožne vtise, je po izgledu tudi blizu kranjski,⁷⁴ mariborska latvica na nogi s turbanastim ustjem pa ima vrezane viseče polkroge na notranji strani, v recipientu.⁷⁵ Motiv visečih polkrogov pod vodoravnim pasom pozna ruška skupina tudi na drugih oblikah: amforah in vrčih. V Ljubljani se pojavi enkrat, ob žari, značilni za Ljubljano II b.⁷⁶

V KŽG se poleg okraševanja s snopi žlebov uporablja tudi poševno ali navpično žlebljenje po celem obodu latvic. Razlikovati ga moramo od poševnega fasetiranja, ki je prav tako značilnost KŽG in tudi horizonta Stična—Novo mesto.⁷⁷ KŽG pozna redke poševne žlebove, enakomerno razporejene po obodu, ki so blizu poševnemu fasetiranju.⁷⁸ Redkejšje je gosto žlebljenje, v primerih z Brinjeve gore in Pobrežja je navpično.⁷⁹ Pač pa je gosto žlebljenje zelo značilno za Kleinklein, kjer se pojavlja v raznih oblikah na številnih posodah, med drugim tudi na ustjih latvic. Nastopi že v starejšem delu prve faze in se v vedno bolj razgibanih oblikah ohrani do konca grobišča.⁸⁰ Kranjsko latvico (**T. 10: 27**) za zdaj najlaže povežem s štajerskimi primeri iz Ha C.

V Kranju sta dve latvici okrašeni s snopi žlebov (**T. 9: 23, 24**). Enkrat je snop navpičen, drugič poševen. Takšen okras ni posebno pogost, pojavlja pa se skozi dolgo časovno razdobje. V Rušah dobimo latvico, okrašeno s snopi vrezov, na vzhodnem delu grobišča. Müller-Karpe jo datira v Ha B1.⁸¹ Oblika z žlebovi je bila najdena na grobišču Novo mesto—Mestne njive. V grobu 22 so navpični žlebovi kombinirani s fasetiranjem, tako kot v Kranju (**T. 9: 24**). Grobovi so datirani v Ha B3.⁸² Latvica na visoki nogi s Šmarjeti je tudi po žlebovih in gostem vzdolžnem fasetiranju zelo podobna kranjski.⁸³ Sicer je brez grobne celote, vendar jo na podlagi gostega žlebljenja na nogi povežem z groboma z Brezij in Strelca pri Šmarjeti, ki sta predstavnika Podzemlja 2.⁸⁴ Pogostejše so latvice, pri katerih navpičnih ali poševnih skupin žlebov ne spremlja vzdolžno fasetiranje. V Ljubljani poznamo samo eno, iz groba 208, ki leži v severnem delu grobišča, med grobovi, ki pripadajo Ljubljani II b in III a.⁸⁵ Latvica iz Metlike—Borštko (s prelomljenimi žlebovi) sodi na podlagi vzdolžnega fasetiranja in ostale keramike v grobu v horizont Podzemelj 2.⁸⁶ Dragatuš tudi pozna latvico z vrezanimi snopi. Grobišče se začne v obdobju Podzemelj 2 in živi še v čas Stična—Novo mesto.⁸⁷ Iz III. faze Kleinkleina izvira podobna posoda.⁸⁸ Najdba z Libne kaže, da tako okrašenih latvic niso prenehali izdelovati na koncu KŽG ali na začetku železne dobe. Odkrili so jo skupaj z vzdolžno narebrenim lasnim obročkom, ki je značilen za Stično 2 in horizont kačaste fibule.⁸⁹ Kljub primerom iz Ruš, Kleinkleina in Libne se zdi, da je težišče latvic, okrašenih s snopi žlebov, v Ha B3 in v Ha C (predvsem v horizontu Podzemelj), pri čemer je za datacijo kranjskih zlasti pomembna kombinacija z gostim vzdolžnim fasetiranjem.

Vzdolžno fasetiranje se v Kranju pojavi trikrat in v vseh primerih je zelo rahlo (**T. 9: 24; T. 11: 3; T. 12: 8**). Latvice z vzdolžnim fasetiranjem v navadno zelo enotni obliki so značilnost horizontov Ljubljana III a, Podzemelj 2⁹⁰ in sočasnega obdobja na Štajerskem.⁹¹ Navadno povezujejo pojav vzdolžnega fasetiranja latvic in fasetiranja ustja na notranji strani posod z visokim vratom z vplivi iz spodnjega Podonavja, iz Basarabi kulture in iz Basarabi horizonta

bosutske kulture, ki se v jugovzhodnoalpskem prostoru pokažejo približno v stopnji Podzemelj 2 — mlajša faza I. stopnje v Kleinkleinu.⁹² Vendar tega fasetiranja ne bi mogla neposredno primerjati s Kranjem, kjer je bolj rahlo, gosto in tudi neenakomerno.

Vzdolžno fasetiranje na latvicah se v jugovzhodnih Alpah ne pojavi prvič šele v stopnji Podzemelj 2, ampak ga grobišča in naselbine KŽG poznajo že prej v manj izraziti obliki. Na Brinjevi gori so ga našli v plasteh Ha A in Ha B.⁹³ V Dobovi imamo latvice z vzdolžnim fasetiranjem v grobovih 90, 387 in 400. Vsi trije sodijo v mlajši del grobišča, v Ha B.⁹⁴ Šibko vzdolžno fasetiranje poznamo tudi z dobre polovice latvic, ki so bile najdene v žganih grobovih Ha B3 v Novem mestu—Mestnih njivah.⁹⁵

Menim, da je pod novimi vplivi lahko dobilo vzdolžno fasetiranje svojo izrazito in za Podzemelj 2 značilno obliko, ne moremo pa vsega fasetiranja postaviti v ta okvir.⁹⁶

Povezava kranjske latvice s **T. 9:** 24 z latvico na nogi s Šmarjete, ki jo datiram v Podzemelj 2,⁹⁷ in z latvico iz groba 22 iz Novega mesta—Mestnih njiv, ki je datirana v Ha B3,⁹⁸ bi govorila za možno datacijo vseh kranjskih fasetiranih kosov v Ha B3 in horizont Podzemelj.

V enem primeru (**T. 11:** 8) je latvica na ustju in pod njim poševno fasetirana. Tak okras je pogost v KŽG.⁹⁹ Pozna ga tudi železna doba. Na Dolenjskem se po prekinitvi v obdobju Podzemlja 2 znova pojavi v malo drugačni obliki v horizontu Stična—Novo mesto.¹⁰⁰ Tudi v Kleinkleinu se obdrži skozi tri faze grobišča.¹⁰¹

Precej večjih posod z debelimi stenami je bilo okrašenih z metličanjem (**T. 4:** 15; **T. 5:** 16; **T. 11:** 24, 33, 35; **T. 15:** 10; **T. 17:** 11, 12; **T. 19:** 7, 11; **T. 22:** 6, 8—18). Največkrat je keramika groba, delana brez lončarskega kolesa. Posamične primere metličastega okrasa srečamo že v KŽG in v starejši železni dobi.¹⁰² Zaenkrat je številne zastopan na latenskodobnih posodah, ki so tudi lahko delane brez lončarskega vretena.¹⁰³ Del kranjskih kosov bi lahko pripisala latenu (**T. 4:** 15; **T. 17:** 11, 12), za ostale pa sem mnenja, da so sočasni z večino naselbinskega gradiva.

Psevdovrvičasti okras je narejen s koleščkom, ki daje videz odtisa vrvice (**T. 2:** 3; **T. 3:** 13; **T. 4:** 18; **T. 5:** 25; **T. 6:** 2, 3; **T. 7:** 4—13; **T. 9:** 25; **T. 11:** 22; **T. 16:** 14—17). Značilen je za ruško žarnogrobiščno skupino in jo tudi loči od drugih severnoalpskih—srednjepodonavskih Ha B skupin.¹⁰⁴ V ruški skupini je pogosto oblikovan tako kot v Kranju: vodoravni pasovi snopov, pod njimi cikcak ali navpični snopi. Motivi nastopajo na večini oblik posod: na žarah s stožčastim vratom, enoročajnih vrčih, latvicah, dvoročajnih skledah.¹⁰⁵ V Dobovi pa psevdovrvičasti okras ni običajen.¹⁰⁶ Konec KŽG opazimo, da začno to tehniko opuščati, kar se posebno dobro vidi na Štajerskem, kjer je bila v KŽG močnejše razširjena kot drugod v Sloveniji. Na Pošteli, ki verjetno začne živeti nekje v Ha B3 stopnji, iz bogatega naselbinskega gradiva poznamo le malo keramike s psevdovrvičastim okrasom.¹⁰⁷ Enako je v Kleinkleinu, ki pozna psevdovrvičast okras le v bogatem grobu Forstwald 17, ki se tesno navezuje na tradicijo KŽG in je eden od predstavnikov zgodnje I. faze grobišča.¹⁰⁸

Opuščanje psevdovrvičastega okrasa se v istem času kaže na širšem prostoru, tudi v Estah. Značilen je v stopnji Este II zgodnje, v naslednji stopnji ga opuščajo, popolnoma pa izgine v Este II kasno.¹⁰⁹

Poredkoma se pojavlja v Ljubljani in na Bledu.¹¹⁰ Na Bledu v grobu, v katerem je bila najdena železna ločna fibula (**gr. 51**) in v grobu, ki je dobro povezan s horizontom železa (**gr. 29**).¹¹¹ V Ljubljani ga imamo v grobu I. stopnje (**gr. 17**), v grobu 53 in v zasipu groba 15, v katerem je bilo železno šilo.¹¹² Za Ljubljano so bolj kot psevdovrvičasti okras značilni vrezi, žlebljenje, enostavno rebro z odtisi in bradavice.

V mladohalštatskem obdobju se še včasih, a redko, pojavi okras, narejen s koleščkom. V teh primerih nima tudi po oblikovni plati nobene povezave s KŽG.¹¹³

Psevdovrvičasti okras je v Kranju močnejše zastopan kot na drugih najdiščih osrednje Slovenije (Bled, Ljubljana). To ga povezuje z ruško skupino in seveda z mlajšo KŽG, s katere koncem je skorajda prenehal. Najkasnejše posode s psevdovrvičastim okrasom se še najdejo na začetku železne dobe, približno na koncu Ljubljane II (II b) — na primer Bled, gr. 29, in Kleinklein, Forstwald 17.¹¹⁴ V jugovzhodnoalpskem prostoru se samo enkrat družijo z žigosanim okrasom v obliki ležečega S, ki naj bi se pojavil v horizontu Podzemelj (2).¹¹⁵ Na Bregu poznamo kombinacijo motivov na dveh stojalih iz gline, ki sta brez grobne celote.¹¹⁶ V grobu 1 iz Mengša je podobno stajalo, le da je okrašeno z vrezi.¹¹⁷ Poleg so bili najdeni še situlasta posoda z bronastimi žeblički, glinasti skodelici tipa Stillfried-Hostomice in vodoravno fasetirana latvica. Z njihovo pomočjo lahko uvrstimo grob v horizont Podzemelj 2, v Ljubljano III a.¹¹⁸ Tak je na stojalih z Brega verjetno eden najmlajših primerov psevdovrvičastega okrasa.

V Kranju moramo psevdovrvičasto tehniko okraševanja datirati v skladu z drugimi jugovzhodnoalpskimi najdišči v Ha B, najkasneje v stopnjo Podzemelj 2, Ljubljana III a.

Žigosani ležeči S (**T. 7: 3**), ki je belo inkrustiran, je eden značilnih okrasnih elementov Basarabi kulture.¹¹⁹ J. Dular je kartiral na področju jugovzhodnih Alp in srednjega Balkana okras, ki ga povezuje z vplivi Basarabi kulture (spirale, motiv malteškega križa, žigosan S motiv). V glavnem se pojavlja na področjih, ki so odprta proti Panonski nižini. V jugovzhodnih Alpah so to Bela krajina, Podravje in Koroška.¹²⁰ V Ormožu dobimo žigosani S na vzdolžno fasetirani latvici, kakršne so značilne za Ljubljano III a, Podzemelj 2.¹²¹ Enako okrašeno latvico pozna tudi žarnogrobiščna naselbina na Ptujskem gradu. Najdena je bila v verjetno rimskodobni jami, vendar skupaj z gradivom, ki pripada mlajši KŽG.¹²² V Kleinkleinu imamo žigosan S motiv v grobu poleg vzdolžno fasetirane latvice in posode s stožčastim vratom, katere okras lahko povežemo z Basarabi stilom. Grob je značilen predstavnik mlajšega dela I. faze grobišča.¹²³ Na Bregu na Koroškem sta prav tako okrašena dvoročajni vrček in stajalo za posode.¹²⁴ Dolenjska in Ljubljana v množici gradiva ne poznata na keramiki okrasa, ki bi se v tem času neposredno povezoval s Podonavjem. Zato mislim, da je kranjski primerek preko Koroške, ali po kaki drugi poti, ki pa ne vodi preko Dolenjske in Ljubljane, v zvezi s Panonsko nižino.

Okras širokih vrezov se pojavlja tako v okviru KŽG kot tudi v halštatskem obdobju. Na grobišču na Bledu je dokaj slabo zastopan.¹²⁵ V Ljubljani krasi posode v vseh treh stopnjah.¹²⁶ Vrezi so lahko belo inkrustirani, družijo se v snope, ki potekajo vodoravno, navpično, v obliki cikcaka ali visečih pol-

krogov. Vse to pozna tudi Kranj (**T. 2:** 4; **T. 4:** 11, 12; **T. 7:** 17—31; **T. 8:** 7—9), le da so v primerjavi z Ljubljano kranjski motivi manj številni. Ne pojavljajo se na primer šrafirani trikotniki ali vrezane linije, ki jih spremljajo jamice.¹²⁷ Mogoče zaradi slabe ohranjenosti in majhnega števila kranjskih primerov ne moremo dobiti prave slike. V ruški skupini so med številnimi ostalimi zastopani tudi vrezani motivi, ki so podobni onim iz Kranja.¹²⁸ Najdišča Ha C Dolenjske, Bele krajine in Štajerske poznajo posebno v zgodnjem obdobju sorodno oblikovan okras.¹²⁹ V hrizontu Stična—Novo mesto, v temu ustreznem obdobju na Štajerskem in v kasnejšem času se vrezan okras s posod sicer ne umakne, toda pogosto je kombiniran z raznimi izboklinami, pikami in bradavicami.¹³⁰ Upoštevati moramo tudi koščke s širokimi vrezi okrašene keramike iz ženskega žganega groba iz Kranja, odkopanega pri Župančičevi vili. Na podlagi čolničaste fibule ga lahko postavimo v horizont Stična—Novo mesto.¹³¹

Kose, najdene pri farni cerkvi, bi laže povezala s KŽG in Ha C1 kakor s kasnejšimi obdobji, posebno zato, ker je na najdišču enakovredno zastopan okras, narejen s koleščkom. Sicer se okras v različnih tehnikah ne pojavlja skupaj na istih posodah,¹³² vendar nimam osnove, da bi ju časovno ločila, in mislim, da večina kranjskih motivov, narejenih s tehniko širokih vrezov, ni mlajših od psevdovrvičastega okraševanja.

V Kranju imamo trikrat motiv spodaj odprtega trikotnika s podaljškoma oziroma zastavicama na vrhu: primer s **T. 7:** 21 na steni večje posode, narejen s širokimi vrezi, primer s **T. 22:** 21 na pokrovu, dopolnjen z belo inkrustacijo, in primer, narejen s pomočjo koleščka (sl. 5: 6).¹³³ V Sloveniji se pojavi na različnih najdiščih KŽG. Na prvem grobišču v Rušah (gr. 165; sl. 3: 5), ki ga Müller-Karpe povezuje v skupino treh vrčev z bogatim okrasom na vratu in na ramah. Razširjeni so na vzhodnem delu grobišča in glede na lego vsi trije pripadajo najstarejši stopnji Ruš (Ha B1). Primerjal jih je z drugimi področji in po okrasu se mu zdi, da kažejo zvezo z južnopanonsko inkrustirano keramiko.¹³⁴ V starejši del mlajše KŽG spada tudi okras na bikonični amfori s Pobrežja (gr. 56). V grobu je še očalarka s svitkasto pentljo in tudi sama oblika amfore je dobro povezana z drugo, precej številno keramiko najstarejšega horizonta v Pobrežju, za katero je značilen bogat okras s kombinacijo vrezov, žigov in koleščkanja, kar jo povezuje s prej omenjenimi vrči iz Ruš.¹³⁵ Na prvi pogled sicer ni čisto jasno, da je amfora s Pobrežja res okrašena z obravnavanim motivom, saj bi šlo lahko samo za dve vrsti cikcaka. Pomaga nam primerjava iz Dobove (gr. 256; sl. 3: 3). Motivi so tudi povezani med seboj, vendar se jasno vidi, da ne gre za običajen cikcak. Grob je iz mlajšega dela dobovskega grobišča, iz Ha B, iz 3. ali 4. stopnje po Dularju.¹³⁶ Podobno povezan okras poznata tudi naselbini na Ptujskem gradu in v Gornji Radgoni, vendar ga v okviru mlajše KŽG ne moremo ožje opredeliti.¹³⁷

Več primerov je iz mlajšega Ha B in iz začetka železne dobe. Na drugem žarnem grobišču v Rušah (gr. 18) najdemo motiv na trebušasti amfori,¹³⁸ kakršne so značilne za zahodni, mlajši del prvega grobišča v Rušah,¹³⁹ v Ljubljani pa na žari iz gr. 127 (sl. 3: 1). Sorodne ljubljanske žare spadajo v stopnjo Ljubljana II a in b, obliko pa so začeli uporabljati že v Ljubljani I b.¹⁴⁰ Enak okras se pojavi tudi na eni od posod v obliki roga iz gr. 54 v Ljubljani. Grob sodi v stopnjo II a.¹⁴¹ Na žari z Bleda (gr. 51) je motiv narejen v psevdovrvi-

časti tehniki. Grob je iz časa Ljubljane IIb ali IIIa.¹⁴² Najmlajša primera sta mi znana iz Velikega Nerajca pri Dragatušu (**gr. 4 in 7; sl. 3: 2, 4**), na keramiki, ki je značilna za stopnjo Podzemelj 2 v Beli krajini.¹⁴³ Nekatero koso iz uničenih grobov v Ljubljani in dveh z naselbine na Brinjevi gori ne moremo bolj natančno opredeliti v okviru Ha B stopnje.¹⁴⁴

Vidimo, da se v ruški in dobovski skupini pojavi motiv že na začetku mlajše KŽG, vendar je številnejši na njenem koncu in na samem začetku železne dobe.

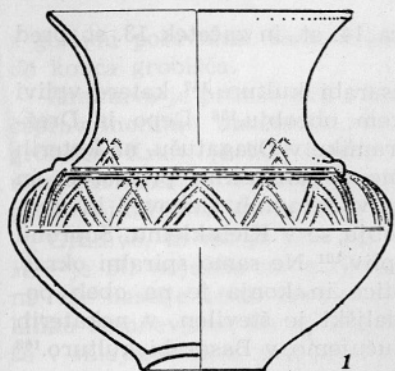
Pri trikotniku s podaljškoma ne gre samo za čisti okras posod, kot bi mogoče govorili združeni motivi s Pobrežja, Dobove, Ptuskega gradu in Gornje Radgone. Večinoma se pojavlja na posodah samostojno, brez prave povezave z ostalim okrasom (na primerih iz Ruš, iz Ljubljane, z Bleda in Dragatuša). Enkrat so izjemoma trikotniki s podaljški obrnjeni z vrhovi navzdol in vprašanje je, če jih lahko povežemo z obravnavanim okrasom.¹⁴⁵ Misel, da gre za shematizirano človeško figurico, najbolj podpira okras, vgraviran na nogi fibule iz depoja Gajina pečina pri Drežniku¹⁴⁶ (**sl. 3: 6**). Figurica ima dodano glavo. Depo je datiran po fibuli tipa Golinjevo, igli in predrtom obesku v konec KŽG, oziroma v 5. stopnjo depojev KŽG v severni Hrvatski po K. Vinski-Gasparini.¹⁴⁷ Okras na dvoročajni skledi iz Dragatuša tudi potrjuje mnenje, da gre za človeško postavo: proti nebu stegnjene roke s prsti. Iz zgodnje 1. faze grobišča v Kleinkleinu (Forstwald 17) poznamo vrezane figurice z dvignjenimi rokami¹⁴⁸ in tudi figurice, naslikane na keramiki v Novi Košariski, imajo trikotna telesa in dvignjene roke (Ha C in D).¹⁴⁹ V teh primerih je dodana glavica. Šrafirani trikotniki, ki jim pike na vrhu predstavljajo glave, so najzgodnejše človeške upodobitve v Sopronu in Fischau.¹⁵⁰ V bronastih obeskih KŽG nimamo neposrednih primerjav, vendar tudi tu človeška figurica pogosto nastopa v obliki trikotnika. Nekateri, ki so sorodni naši shemi, predstavljajo človeka (trikotnik) med dvema pticama.¹⁵¹

Oblika odprtega trikotnika z zastavicama se pojavi v skupini Ostrov ob Džerdapu (najdišče Insula Banului).¹⁵² Skupina je predstavnik kasne bronaste dobe na tem področju, saj jo lahko uvrstimo med srednjebronastodobno inkrustrirano keramiko Dubovac-Zuto Brdo, Gírla Mare in mlajšo Basarabi kulturo. Hänsel jo datira med 11. in 8. stoletje.¹⁵³ Motiv Ostrov skupine se povezuje s figuricami na keramiki istočasne Cepina skupine v južni Bolgariji. Telesa predstavljajo spodaj odprti trikotniki, roke so dvignjene, dodana je trikotna glavica.¹⁵⁴ Približno istočasno poznamo obravnavani motiv iz Vojvodine, z naselbine Kalakača (faza Bosut III a).¹⁵⁵ Pojave v Podonavju (Kalakača, Ostrov) lahko povežemo z dobro datiranimi primeri najstarejšega obdobja ruške skupine (Pobrežje, Ruše).

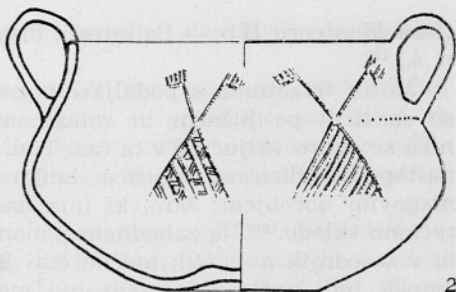
Časovno in krajevno so oddaljeni trikotniki (cikcak) s podaljški, ki jih dobimo na keramiki kasne Monteoru kulture na najdišču Pietroasa Mică

Sl. 3: 1: Ljubljana — SAZU, grob 127, M 1 : 6, 2: Veliki Nerajec pri Dragatušu, grob 4, M 1 : 4, 3: Dobova, grob 256, M 1 : 3, 4: Veliki Nerajec pri Dragatušu, grob 7, M 1 : 4, 5: Ruše, grob 165, 6: Gajina pečina pri Drežniku.

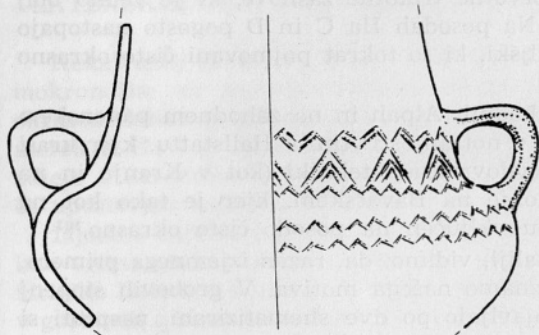
Abb. 3: 1: Ljubljana — SAZU, Grab 127, M. 1 : 6, 2: Veliki Nerajec bei Dragatuš, Grab 4, M. 1 : 4, 3: Dobova, Grab 256, M. 1 : 3, 4: Veliki Nerajec bei Dragatuš, Grab 7, M. 1 : 4, 5: Ruše, Grab 165, 6, Höhle Gajina pečina bei Drežnik.

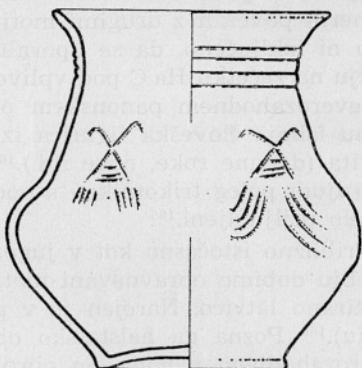
1

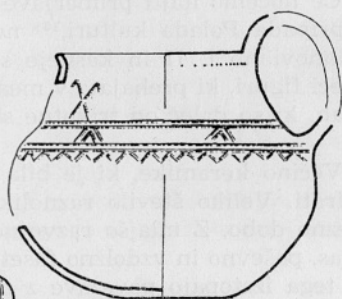
2

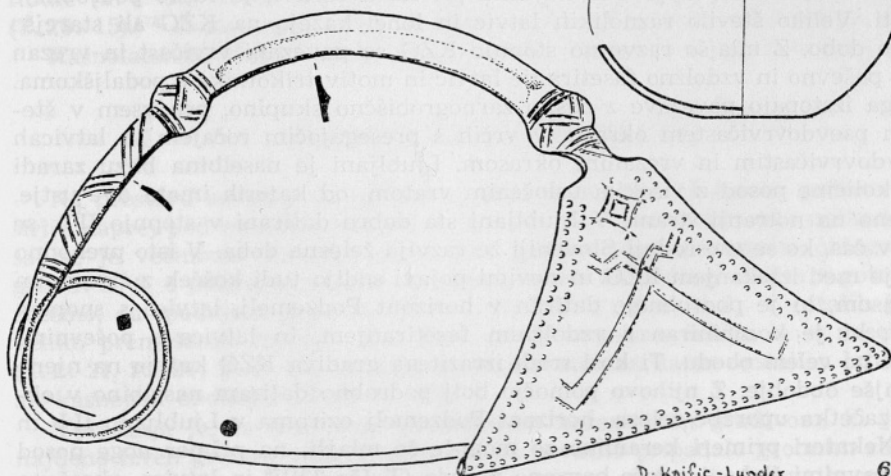
3

4

5

D. Knific-Lunder

6

(faza Monteoru II b — Balintesti, druga polovica 14. st. in začetek 13. st. pred n. š.).¹⁵⁶

Motiv trikotnika s podaljški pozna tudi Basarabi kultura,¹⁵⁷ katere vplivi so se širili po južnem in zahodnem panonskem obrobju.¹⁵⁸ Depo iz Drežnika se dobro vključuje v ta čas. Tudi oblike keramike v Dragatušu, na katerih nastopajo stilizirane figurice, lahko primerjamo s panonskim prostorom in njegovim obrobjem: žaro, ki ima na vratu pas vodoravnih žlebov¹⁵⁹ in dvo-ročajno skledo.¹⁶⁰ Na zahodnem panonskem obrobju se v Kleinkleinu, Sopronu in v sosednjih najdiščih močno čuti Basarabi vpliv.¹⁶¹ Ne samo spiralni okras, ampak tudi način shematiziranja močvirske ptice in konja je na obeh področjih zelo podoben.¹⁶² Motiv trikotnika s podaljški je številen, v nekaterih primerih povezan z drugimi motivi, ki jih vključujemo v Basarabi kulturo.¹⁶³ Zato ni izključeno, da se uporaba obravnavanega motiva pojavi na tem področju na začetku Ha C pod vplivom Basarabi kulture. V Ha C se na zahodnem in severozahodnem panonskem obrobju razvije prikazovanje človeka. V Sopronu izhaja človeška figurica iz prvotne trikotne zasnove, ki je vedno bolj razvita (dodane roke, noge itd.).¹⁶⁴ Na posodah Ha C in D pogosto nastopajo slike ljudi poleg trikotnikov s podaljški, ki so tokrat pojmovani čisto okrasno in zelo priljubljeni.¹⁶⁵

Približno istočasno kot v jugozahodnih Alpah in na zahodnem panonskem obrobju dobimo obravnavani motiv v notranjosti Alp, v Hallstattu, kjer krasi fasetirano latvico. Narejen je v psevdovrvičasti tehniki (kot v Kranju in na Bledu).¹⁶⁶ Pozna ga halštatsko obdobje na Bavarskem, kjer je tako kot na severozahodnem panonskem obrobju vključen na posodo čisto okrasno.¹⁶⁷

Če hočemo najti primerjave v Italiji, vidimo, da, razen izjemnega primera, ki pripada Polada kulturi,¹⁶⁸ ne poznamo našega motiva. V grobovih stopenj Villanoviano I, II in kasneje se pojavljajo po dve shematizirani, nasproti si sedeči figuri, ki prehajata v meander, ali samostojne figure, vrezane na hišastih žarah, ki so daleč od trikotne sheme.¹⁶⁹

Večino keramike, ki je bila najdena pri farni cerkvi, je težko podrobneje datirati. Veliko število raznolikih latvic in lonci kažejo na KŽG ali starejšo železno dobo. Z mlajšo razvojno stopnjo KŽG so povezani vrvičast in vrezan okras, poševno in vzdolžno fasetiranje latvic in motiv trikotnika s podaljškom. Od tega izstopajo povezave z ruško žarnogrobiščno skupino, predvsem v številnem psevdovrvičastem okrasu, v vrčih s presegajočim ročajem in latvicah s psevdovrvičastim in vrezanim okrasom. Ljubljani je naselbina blizu zaradi večje količine posod z visokim usločnim vratom, od katerih imata dve ustje, žlebljeno na notranji strani. V Ljubljani sta dobro datirani v stopnjo II b, se pravi v čas, ko se v osrednji Sloveniji že razvija železna doba. V isto prehodno obdobje med iztekanjem KŽG in novimi pojavi sodijo tudi košček z žigosanim S okrasom, ki je podrobneje datiran v horizont Podzemelj, latvica s snopom žlebov, ki je kombiniran z vzdolžnim fasetiranjem, in latvica s poševnimi žlebovi po celem obodu. Ti kosi sredi izrazitega gradiva KŽG kažejo na njeno najmlajše obdobje. Z njihovo pomočjo bolj podrobno datiram naselbino v obdobje začetka uporabe železa, horizont Podzemelj oziroma v Ljubljano II b in III a. Nekateri primeri keramike so mogoče še mlajši, na primer noge posod z vodoravnimi žlebovi, rdeče barvana posoda (T. 15: 23)¹⁷⁰ in latvica, okrašena

z gostimi poševnimi žlebovi po celem obodu, ki je v Kleinkleinu v uporabi do konca grobišča.

Zanimiva je primerjava z Ljubljano. Bližnji najdišči imata drugačen značaj, čeprav moramo upoštevati, da gre na eni strani za naselbino, na drugi za grobišče. Kranj je bolj kakor Ljubljana povezan z ruško skupino, Kleinkleinom, Koroško in Podonavjem,¹⁷¹ zato domnevam, da tudi poselitev ni prišla preko Ljubljane, kakor bi lahko pričakovali.

Gradivo, ki mi je bilo na razpolago, sem datirala v dokaj ozko obdobje. Ker je bil najdeno na majhnem prostoru (sl. 2), datacije ne morem razširiti na vse naselje okoli cerkve. Glede na najdbo certoške fibule (T. 26: 17) pa lahko domnevam, da so bili drugi deli pomola med Kokro in Savo poseljeni še v mlajšem času, mogoče nepretrgano skozi vse halštatsko obdobje, kar bi tudi ustrezalo odkritim grobovom v drugih delih Kranja.

LATENSKODOBNI PREDMETI, NAJDENI V OKOLICI FARNE CERKVE

Nekaj ustij (T. 4: 16; T. 17: 6, 8—10) bi mogoče lahko povezali s keramiko mokronoške ali koroške latenske skupine.¹⁷² Tudi del posod z metličastim okrasom lahko pripišemo latenskemu obdobju (T. 4: 15; T. 17: 11, 12).¹⁷³ Primerek T. 17: 7 in ostanki posod z naselbine južno od cerkve¹⁷⁴ pa se bolj povezujejo s keramiko iz zgodnjih rimskih žganih grobov v Emoni in Bobovku, če upoštevam najbližji najdišči.¹⁷⁵

Izjemna najdba je fibula s tremi odelitvami na loku (T. 6: 29). Ta tip fibul ima vedno srednjelatensko shemo in nogo z obloženo ploščico. Značilne so za idrijsko latensko skupino. V Idriji pri Bači in v Reki pri Cerknem se družijo v grobovih s kasnolatenskimi in že zgodnjerimskimi predmeti.¹⁷⁶ Izven idrijske skupine najdemo le posamezne primere. Poznamo jih iz Jereke, Vinice, Aquileie, Levica (Castel Selva) — Valsugana in sedaj iz Kranja (sl. 4).¹⁷⁷

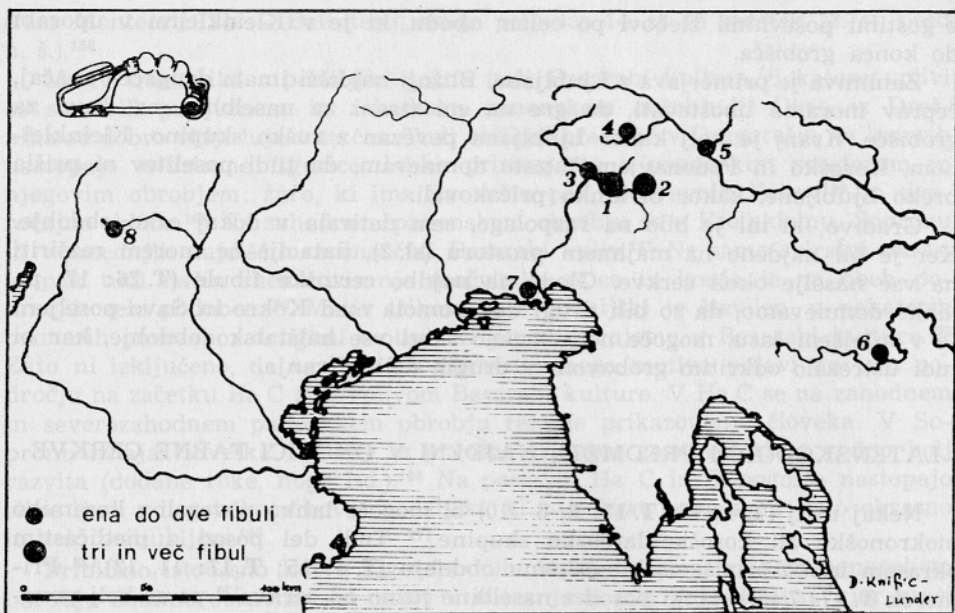
Ohranila sta se še odlomek samostrelne peresovine, ki je bila del latenske fibule (T. 7: 2), in kasnolatenska oziroma zgodnjerimska (avgustejska) fibula (T. 26: 15).¹⁷⁸ Iz kasnega latena je tudi keltski srebrnik karlsteinskega tipa.¹⁷⁹

Kasnolatenski sledovi okoli cerkve tekoče prehajajo v zgodnjerimski čas.¹⁸⁰

GROBOVI PRI FARNI CERKVI

Na prostoru severno od cerkve so odkrili skupino 13 žganih grobov, ki se širijo naprej pod sosednjo hišo (sl. 2, T. 1—5). Grobovi so bili zelo poškodovani, saj se je večinoma ohranilo samo dno grobne jame s kamnito oblogo.¹⁸¹ Iz grobov 1, 2, 4 poznamo posode, za katere lahko na podlagi tlorisa z gotovostjo rečemo, da spadajo v grobove (T. 1: 1, 2; T. 2: 1; T. 4: 1, 2). V ostalih je bilo veliko premešanih črepinj, tudi kosi, ki se navadno dobijo le v naselbinah (T. 2: 21, 23, 24; T. 3: 16), in kosi, za katere menim, da so nastali v latenskem ali kasnejših obdobjih (T. 4: 15, 16).

Vprašanje je, če niso med premešanim keramičnim gradivom, ki je bilo najdeno izven grobov, tudi črepinje, ki so prvotno pripadale grobnim celotam. Ker med ostanki fine keramike izven grobov ni občutnih časovnih razlik, se

Sl. 4: Razprostranjenost fibul srednjelatenske sheme s tremi odebelitvami na loku: 1: Idrija pri Bači, 2: Reka pri Cerknem, 3: Most na Soči, 4: Jereka, 5: Kranj, 6: Vinica, 7: Aquileia, 8: Levico (Castel Selva) — Valsugana.

Abb. 4: Verbreitung der Fibeln des mittellatènezeitlichen Schemas mit drei Verdickungen am Bogen: 1: Idrija bei Bača, 2: Reka bei Cerčno, 3: Most na Soči (Sv. Lucija), 4: Jereka, 5: Kranj, 6: Vinica, 7: Aquileia, 8: Levico (Castel Selva) — Valsugana.

nagibam k mnenju, da lahko vse postavimo v sklop naselbinskega gradiva, poleg skled, loncev, pekev, svitkov in shrabnih posod.

Pri dataciji grobov se lahko opremo le na slabo ohranjene žare, brez dna in ustja. Gre za grobe lonce, ki niso trebušasti. Približno po največji širini ali malo nad njo poteka rebro z odtisi.¹⁸²

Lahko, da je bilo pri farni cerkvi odkrito trenutno najstarejše grobišče na področju Kranja, tj. iz časa KŽG, ne da bi mogla reči, za katero stopnjo gre. Pri tem se zavedam, da nove raziskave ali drugačni pristopi k problemu lahko spremenijo moj zaključek.

Naselbina grobišča pri farni cerkvi je verjetno prav tako stala na pomolu med Kokro in Savo, medtem ko je bilo grobišče izven njenih okvirov. Vprašanje je, kakšen je odnos med naselbino, ki je prekrila grobove, in grobovi. Na ostalih grobiščih KŽG (na Bledu, v Ljubljani in Dobovi) so bili grobovi označeni z majhnimi gomilami,¹⁸³ zato se mi zdi toliko bolj čudno, da bi se naselje prebivalcev istega rodu razširilo čez grobišče, razen če ni šlo za večjo časovno in kulturno (?) razliko. Problem odpade v primeru, da so grobovi mlajši kot naselbina. Pri tem pa obstaja še tretja možnost, da ne gre za grobove, ampak za močno poškodovane ostanke hiš, na kar kaže sestava najdb.

Nekje na področju srednjeveškega Kranja je bil najden jezičastoročajni meč, ki sodi v bronasto dobo C ali D.¹⁸⁴ To je edina tako stara najdba.

Naselbina pri farni cerkvi je nastala na začetku železne dobe. Del grobov, odkritih v Kranju, je sočasen z naselbino.

Grobne celote iz žganih grobov na mestu stavbe OLO (Stritarjeva ulica 8)¹⁸⁵ niso ohranjene, lahko pa večglavo iglo brez stožčastega zaključka in žaro z rebrom na spodnji strani trebuha dobro primerjamo z grobovi Ljubljane II b.¹⁸⁶ Psevdovrvičasti okras na posodah jih tudi vzporeja z naselbino pri cerkvi.

Iz grobov pri bivši sirotišnici se je ohranil samo glinasti trinožnik, prav tako bogato okrašen s pomočjo koleščka.¹⁸⁷ Posnemal naj bi italske oblike, ki se pojavljajo predvsem v 9. stoletju. Starè ga okvirno datira v sredino ali drugo polovico 8. stoletja.¹⁸⁸

V bližini, preko današnje ceste, je bila najdena tulasta sekira,¹⁸⁹ ki ima zelo dobro primerjavo v Slepšku pri Mokronogu.¹⁹⁰ Obe sekiri imata približno isto obliko, velikost in zakrnelo ušesce. Grobne celote iz Slepška niso ohranjene, gradivo je iz časa Ljubljane II.¹⁹¹ V obdobju Ljubljana II se pojavi v grobovih orožje,¹⁹² zato lahko tudi sekiri iz Slepška in Kranja pripišemo temu času in običaju.

Nekoliko mlajša sta objavljena grobova, ki sta bila odkrita pri vili Prah.¹⁹³ Bogat ženski grob je predstavnik horizonta Ljubljana III a/ Podzemelj 2. S skodelicami s presegajočim ročajem pa kaže na povezave s severnojadranskim prostorom.¹⁹⁴

Grobišče iz časa preseljevanja narodov v Lajhu je uničilo starejše grobove. Ohranili so se samo posamezni predmeti. Iz najstarejšega obdobja poznamo iglo s kroglasto glavico in vodoravno razčlenjenim vratom, obliko, ki je značilna za Ljubljano II b.¹⁹⁵ (T. 27: 3). Bronastemu kavljju¹⁹⁶ (T. 27: 13) najdemo najbližjo primerjavo v grobu 2 iz Mengša. Grob se s skodelicama tipa Stillfried-Hostomice, ki sta okrašeni z bronastimi žeblički, in z večglavima iglama dobro vključuje v obdobje Podzemelj.¹⁹⁷ V Hallstattu se pojavita kavlja v dveh starejših vojaških grobovih (Ha C) z mečem in večglavo iglo s stožčastim zaključkom. V obeh grobovih sta bila skupaj z živalskimi kostmi, kar je dokaz, da so bili na kavljih nataktnjeni kosi mesa, ki so jih dali pokojniku v grob¹⁹⁸ ali žrtvovali nadnaravnim silam, kajti podobni kavljji so bili tudi v depozu iz Mušje jame pri Skocjanu.¹⁹⁹ Druge primerke so odkrili v žarnogrobiščni naselbini Velem St. Vid, v depozu Lázárpatak (Ha A) in v Egendorfer Waldu. Hundt domneva, da so takšni kavljji za meso del moške opreme, ker se pogosto pojavljajo skupaj s predmeti, značilnimi za moške. Kavlje so v različnih oblikah uporabljali po celi Evropi. Naš tip je razširjen v KŽG in, kot kažejo grobovi, še v železni dobi.²⁰⁰

Medtem ko ima naselbina žarnogrobiščni značaj in razodeva povezave z vzhodom (posode s potezami ruske skupine, gosto žlebljenje latvice, ki mu najdemo primerjavo v Kleinkleinu, keramika, žigosana z ležečim S), je zanimivo, da v grobovih prevladujejo predmeti, ki se dobro vključujejo v druga najdišča 8. in prve polovice 7. stoletja v osrednji Sloveniji in kažejo z nošo (večglave igle, fibule), orožjem in železom v grobovih elemente tuje KŽG in dobro povezane s severnojadranskim prostorom. V Kranju so izrazito za-

hodnega značaja predvsem glinasti trinožnik in skodelice s presegačim ročajem iz prvega groba pri vili Prah. To razmerje potrjuje misel S. Gabrovca, da so mnoga, prej neobljudena področja osrednje Slovenije prvič poselili v 8. in 7. stoletju nosilci KŽG, ki so se umikali iz Panonije pred trakokimerijskim sunkom ali iskali v hribovitem svetu rudo za novo kovino — železo, katere poznavanje pa se je širilo iz Italije in severnojadranskega območja v Alpe in proti Panonski nižini.²⁰¹

Skupine grobov, v katerih prevladujejo najdbe, ki jih lahko postavimo v horizont Stična—Novo mesto, ležijo vse v severnem delu mesta: Mayerjeva klet,²⁰² pokopališče sv. Križ,²⁰³ Župančičeva vila.²⁰⁴ Na vseh treh mestih so bile najdene čolničaste fibule, pri Mayerjevi kleti pa še dvozankaste fibule. Bronasta vozlasta fibula se pojavlja v obliki, ki je značilna za svetolucijsko skupino stopnje Ic.²⁰⁶ Tudi večglava igla s stožčastim zaključkom se še ohrani v obdobje Stična—Novo mesto.²⁰⁷

Starohalštatska je vozlasta ločna fibula z Lajha, ki jo omenja S. Gabrovec.²⁰⁸

V mladohalštatskem obdobju imamo na severu bolj malo najdb. V bližini Mayerjeve kleti (Mladinska ul. 2) je bila najdena uhata sekira,²⁰⁹ iz Stritarjeve ul. 8 pa poznamo certoško fibulo XII. vrste po B. Teržan.²¹⁰ Pomemben je moški grob z orožjem (sulici in sekira), pasno spono in certoško fibulo. Oblika pokopa (plan grob, žgan, brez žare) nadaljuje starejšo tradicijo. Oborožitev kaže na vpliv dolenske halštatske skupine, ki pa ni segel tako globoko, da bi spremenil način pokopavanja.²¹¹

Mlajši halštāt je bolje zastopan v Lajhu. Od tam poznamo kačasto fibulo s sedlastim lokom, ki je najbolj pogosta v stopnji kačaste fibule²¹² (T. 27: 4). Zelo lepa najdba je srebrna fibula v obliki psička (sl. 6: 2).²¹³ Živalske fibule so v vzhodnoalpskem prostoru vezane na severnoitalske vzore brez samostrela iz kasnega 7. in prve polovice 6. stoletja.²¹⁴ Skupina, v katero spada kranjska, ima že samostrelno zgradbo starejše oblike, pri kateri je lok peresovine polkrožno speljan. Najstarejši grobovi s to vrsto fibul se pojavijo na koncu 6. stoletja (npr. grob 2 iz Malenškove gomile, Novo mesto), obdržijo pa se še v 5. stoletje (npr. Vintarjevec, Zagorje).²¹⁵ V Lajhu so našli lok vzdolžno narebreni trakaste fibule, ki so značilne za dolensko-svetolucijski krog (T. 27: 12). Nosili so jih v obdobju Sv. Lucija II b.²¹⁶ Srečamo tudi vrsto certoških fibul tipa XIIIa in b po B. Teržan (T. 27: 8, 9), ki sta mlajša v okviru certoškega obdobja in se ohranita še dolgo v negovski čas,²¹⁷ in ostanek fibule XI a vrste (T. 27: 10), ki se pojavi v času zgodnjega negovskega obdobja in traja do konca halštatskega obdobja.²¹⁸ Fibula z naprej gledajočo živalsko glavico kot zaključkom noge se uveljavi sočasno s samostrelnimi certoškimi fibulami XIII. vrste, se pravi, v mlajšem certoškem obdobju (sl. 6: 1).²¹⁹ Vzhodnoalpske živalske fibule, katerih predstavnica je tudi fibula z Lajha (T. 27: 11), pa so značilne za najmlajše halštatsko obdobje, tj. negovski čas.²²⁰

V negovsko obdobje spadajo tudi vazasti stekleni obeski (T. 28: 11—17).²²¹ Dobro so zastopani v južnem Podonavju v času pred prihodom Keltov (stopnja Čurug—Sremska Mitrovica 2). Poznamo jih na primer v kasnohalštatskih grobovih Donje Doline in Glasinca.²²² Včasih se obdržijo še v latenskih grobovih.²²³ Na vzhodnem keltskem ozemlju so razširjeni in istem času, tj. v Lt Bl.²²⁴ V Sloveniji niso pogosti. V Novem mestu—Kandiji se pojavijo v drugačni, bolj baročni obliki v bogatem moškem grobu iz starejšega negovskega

obdobja.²⁵⁵ Magdalenska gora pozna temno modre steklene vazaste jagode (gomila V, grob D). V grobu so skupaj z ostanki dveh fibul s samostrelno peregovino.²⁵⁶ Na Magdalenski gori so odkrili tudi vazaste jagode iz brona.²⁵⁷ Te so bolj povezane z liburnskim prostorom, kjer se v zadnji A fazi (4. in 3. stoletje) pogosto nosijo uhani z bronastimi vazastimi obeski.²⁵⁸ Včasih se pojavijo v Karpatski kotlini tudi v rimskem ali celo mlajših obdobjih steklene vazaste jagode.²⁵⁹ V Kranju so bile najdene v ženskem skeletnem grobu skupaj z jantarno jagodo. Lahko so kasnohalštatskega izvora in so z zasutjem po naključju prišle v grob, lahko pa so jih v antiki ponovno nosili.

Iz Lajha poznamo tudi dva ostanka valjastih uhanov²⁶⁰ (T. 28: 5, 6). Na Dolenjskem (Volčje njive) postopoma zamenja valjasti uhan starejše lasne obročke s pregibom ob nastopu prvih certoških fibul.²⁶¹ Na Magdalenski gori pa ga imamo že v grobovih s samo kačastimi fibulami. Nosili so jih še v negovski stopnji.²⁶²

Trikotni obeski, okrašeni z bunčicami (T. 28: 4),²⁶³ so viseli na verižicah s kultnih palic ali pa so bili obešeni posamično na fibulah kot amuleti.²⁶⁴ Uporabljali so jih že v stopnji Stična — Novo mesto,²⁶⁵ zadržali pa so se še dolgo v mladohalštatsko obdobje. Stožčaste obeske²⁶⁶ (T. 28: 3) poznamo tudi z drugih mladohalštatskih najdišč.²⁶⁷

Halštatske so verjetno tudi steklene jagode s pisanimi očesci, jantarne jagode, lok majhne fibule, svitki in mala tulasta sekira, visoka le 3,1 cm.²⁶⁸ (T. 27: 7, 14, T. 28: 1, 2, 7—10, 20).

Domnevi, da je bilo v Lajhu samo grobišče, nasprotujejo svitki, ki jih dobimo običajno le v naselbinah.²⁶⁹

Latensko gradivo se pojavlja v Kranju na mestih, od koder že poznamo halštatske predmete. Pri vili Prah so poleg starohalštatskega pokopališča odkrili dva žgana latenska grobova. V enem so bile železna veriga za spenjanje meča in tri sulice, v drugem posoda z metličastim okrasom.²⁷⁰ Kasnolatenške naselbinske ostanke imamo pri farni cerkvi. Večje število latenskih kosov poznamo z Lajha, kjer je tudi verjetno bilo pokopališče.²⁷¹ Dve sekiri z enostranskimi plavutmi lahko sodita v ta čas (T. 27: 1, 2), čeprav poznamo enoplavutaste sekire v Sloveniji že v negovskem obdobju.²⁷² Najdeni sta bili dve železni fibuli srednjelatenške sheme (T. 28: 18, 19).²⁷³ Železna fibula z dvema gumboma je ena vodilnih oblik srednjelatenškega časa mokronoške skupine. Pojavlja se predvsem v grobovih 2. stopnje, pa tudi še v 3. stopnji po M. Guštinu (Lt C).²⁷⁴ Za kasni laten sta značilni fibula z nogo v obliki okvirčka (T. 28: 21) in fibula tipa Nauheim (T. 28: 23).²⁷⁵ Zadnja ima polno nogo z luknjico, kar jo veže na primera iz Ormoža in Gurine.²⁷⁶ Okras vzdolžnih reber ali žlebov je običajen pri fibulah tipa Nauheim, le da je navadno na zgornji površini listnatega loka, ne pa, tako kot pri kranjski, na spodnji strani. Vzdolžne žlebove na spodnji strani loka pozna še fibula tipa Jezerine z Beletovega vrta v Novem mestu (gr. 140).²⁷⁷ Nauheim fibule so bile močno razširjene po keltskem svetu v najstarejšem delu kasnega latena (Lt D 1).²⁷⁸ Prav tako lahko izvirajo iz latenske dobe železna sulica z Gorenje Save²⁷⁹ in dve sulici, domnevno najdeni na Jahačevem prelazu v mestu.²⁸⁰

Današnje vedenje o arheoloških obdobjih Kranja torej kaže na to, da so ljudje prvič trajno poselili prostor ob sotočju Save in Kokre v obdobju Ljub-

ljane II, oziroma v 8. st. pr. n. š. Ostanki najstarejšega naselja so bili odkriti severno in južno od farne cerkve, grobovi pa so razporejeni v redkih skupinah po severnem obrobju današnjega mesta in južno, v Lajhu. Glede na najdbe iz naselbine sklepam, da so se tu naselili nosilci KŽG, ki so se pomikali z vzhoda, z obrobja Panonske nižine. Naselitev je izzvalo širše dogajanje v 8. st.: premiki v Podonavju in poznavanje železa, ki se je v jugovzhodne Alpe širilo s severnojadranskega področja. Grobovi najstarejših prebivalcev Kranja so, za razliko od naselbine, vključeni v moderne tokove, ki prihajajo z zahoda, preko Ljubljane. Naselje ob farni cerkvi je živelo neprekinjeno še v mlajšem halštatskem in latenskem času. Najdbe so skromnejše kakor na začetku, verjetno zato, ker ne poznamo celotne naselbine. Tudi pokopavali so še naprej na starih mestih.

Odprtih je ostalo mnogo pomembnih vprašanj. Med drugim je zanimivo razmerje do desnega brega Save, kjer naj bi bila na Šmarjetni gori prav tako halštatska naselbina s planimi žganimi grobovi in gomilami ob vznožju.

KATALOG*

Grob 1 (T. 1)

1. Frag. posoda, grobo zrnata glina, rdečerjava barva, v = 22 cm, d dna = 14 cm.
2. Frag. posoda, grobo zrnata glina, oranžnosiva barva, rebro z odtisi, v = 11,2 cm.

Zasutje groba 1

3. Frag. dno posode, glina, mešana s peskom, oranžna barva, v = 7,9 cm, d dna = 10 cm.
4. Frag. dno, glina, mešana s peskom, rjava barva, d dna = 11,4 cm.
5. Frag. ustje posode, glina, mešana s peskom, gladka površina, rjavočrna barva, v = 1,6 cm.
6. Frag. ustje posode, rumenočrna barva, glina, mešana s peskom, v = 3,7 cm.
7. Frag. stena posode, glina, mešana s peskom, rjava barva, rebro z odtisi, v = 4 cm.
8. Frag. stena posode, glina, mešana s peskom, rdečkasta barva, rebro z odtisi, v = 4 cm.

V grobni jami še: košček bronca (dolžina 1,7 cm), 2 koščka oglja, sežgana kost, 7 kosov oranžaste keramike, 27 kosov oranžastosive keramike, 4 kosi temno rjave, rdeče in sive keramike, glina večinoma mešana s peskom, včasih glajena površina. Velikost 7 × 5 cm in manj.

Grob 2 (T. 2)

1. Frag. stena posode, groba glina, mešana s peskom, oranžnosiva barva, rebro z odtisi, v = 13,2 cm.

Zasutje groba 2:

2. Dva frag. lonca, glina, mešana s peskom, siva barva, razčlenjeno rebro, še enkrat prežgana v ognju, v = 10 cm.
3. Frag. stena posode, prečiščena glina, glajena površina, temno rjava barva, okras, narejen s kolescem, v = 2,5 cm.

* merilo = 1 : 4 za keramiko

1 : 2 za kovinske predmete

d = premer ali dolžina

frag. = fragment ali fragmentiran

v = višina

4. Stena posode, glina, mešana s peskom, siva, navpični žlebovi, v = 3,1 cm.
5. Frag. ustje lonca, glina, mešana s peskom, sivooranžna, v = 8,5 cm, d ustja = 16 cm.
6. Dva frag. ustja lonca, glina, mešana s peskom, oranžna, v = 5,6 cm.
7. Frag. ustje lonca, glina, rahlo mešana s peskom, siva in oranžna, v = 5,3 cm.
8. Frag. ustje sklede, glina, rahlo mešana s peskom, oranžna barva, v = 2,6 cm.
9. Frag. ustje sklede, prečiščena glina, črna, v = 2 cm.
10. Frag. ustje sklede, glina, rahlo mešana s peskom, rjavooranžna barva, v = 5 cm.
11. Frag. ustje sklede, glina, mešana s peskom, črna, v = 4,8 cm.
12. Frag. ustje, glina, rahlo mešana s peskom, oranžna, v = 4 cm.
13. Frag. ustje, glina, rahlo mešana s peskom, granžna, v = 3 cm.
14. Frag. ustje lonca, glina, mešana s peskom, rdečeoranžna, v = 2,6 cm.
15. Frag. ustje sklede, glina, rahlo mešana s peskom, rdeča barva, v = 2,4 cm.
16. Frag. ustje sklede, glina, rahlo mešana s peskom, siva, v = 2,2 cm.
17. Frag. ustje sklede, prečiščena glina, rumena, v = 2 cm.
18. Frag. ustje sklede, prečiščena glina, glajena površina, rjava, v = 2,4 cm.
19. Frag. ustje latvice, glina, mešana s peskom, sivorumena, v = 2,7 cm.
20. Frag. ustje latvice, glina, mešana s peskom, oranžnosiva, v = 2,9 cm.
21. Frag. ustje pokrova, glina, mešana s peskom, sivorumena, v = 2,8 cm.
22. 8 frag. stene velike posode, glina, rahlo mešana s peskom, oranžnosiva barva, rebro, v = 6,8 cm.
23. Frag. ročaja, glina, mešana s peskom, rdečeoranžna, v = 4,2 cm.
24. Frag. pekve, glina, mešana s peskom, rdeča, dva odtisa, v = 2 cm.
25. Frag. stena posode, glina, mešana s peskom, rjava, rebro, v = 3,3 cm.
26. Frag. stena posode, glina, mešana s peskom, zunaj svetlo, znotraj temno siva, rebro, v = 3,3 cm.
27. Frag. stena posode, glina, mešana s peskom, oranžna, rebro, v = 3,7 cm.
28. Frag. stena posode, glina, mešana s peskom, rdečerjava, razčlenjeno rebro, v = 6,2 cm.
29. Frag. noge, prečiščena glina, sivorumena, v = 3 cm.
30. Frag. dna lonca, glina, mešana s peskom, oranžnordeča, še enkrat prežgan v ognju, v = 4,4 cm, d dna = 10 cm.
31. Frag. dna lonca, glina, mešana s peskom, rdeča, v = 3,7 cm.
32. Frag. dna lonca, glina, mešana s peskom, rdeča, v = 2,6 cm.

V zasipu groba 2 še 86 kosov keramike, oranžne, rjave, sive in črne barve. Glina, mešana s peskom in prečiščena, površina groba ali glajena. Nekaj kosov je bilo še enkrat prežganih v ognju. Velikost 9 × 6 cm in manj. 5 kosov ometa in 1 kos kosti.

Grob 3 (T.1)

Zasutje

9. Frag. ustje posode, prečiščena glina, glajena površina, rumenooranžna, grafitirana po zunanji površini, v = 4,3 cm.
 10. Frag. stena posode, glina, mešana s peskom, sivordeča, rebro z odtisi, v = 5,8 cm.
 11. Frag. stena posode, glina, mešana s peskom, rdeča, rebro, v = 4,3 cm.
- Frag. stena posode z ostankom trakastega ročaja, glina, mešana s peskom, rjava, 3,5 × 4,5 cm.

Grob 4 (T.4)

1. Frag. lonca, grobo zrnata glina, rdečerjava, d dna = 12 cm.
2. Frag. stene posode, grobo zrnata glina, rdečerjava, rebro razčlenjeno z odtisi, v = 12,5 cm.

Zasutje groba

3. Frag. latvice, prečiščena glina, rdečerjava, d ustja = 11,4 cm.
4. Frag. latvice, prečiščena glina, oranžnorumena, d ustja = 14 cm.
5. Frag. ustja lonca, glina, mešana s peskom, rjava, v = 3,6 cm.
6. Frag. ustja lonca, glajena površina, rjava, v = 3,4 cm.

7. Frag. ustja lonca, glina, mešana s peskom, zunaj črnorjava, znotraj oranžnorumena, $v = 3,4$ cm.
8. Frag. latvice, glajena površina, črna, $v = 1,6$ cm.
9. Frag. stene posode, groba glina, svetlo rjava do siva, $v = 7,2$ cm.
10. Frag. dno posode, slabo glajena površina, rjava, $d = 8,4$ cm.
11. Frag. stena posode, glina, mešana s peskom, sivorumena, dva žlebova, $v = 4,2$ cm.
12. Frag. stena posode, glina, mešana s peskom, rdečerjava, žleb, $v = 4,4$ cm.
13. Ročaj pekve, rdečerjava grobo zrnata glina, $v = 3,3$ cm.
14. Frag. dna, zunaj rjavočrn, znotraj oranžen, $v = 3,2$ cm.

V zasutju groba še 98 kosov keramike. Velikost 8×6 cm in manj. Barva od svetlo rdeče in rjave do črne, glina grobo zrnata ali prečiščena, površina lahko glajena. 2 frag. ročajev pekev, 2 kosa rdeče grobe keramike z metličastim ornamentom. Nekaj kosov poškodovanih v ognju.

Grob 5 (T. 3)

Zasutje

1. Frag. ustje lonca, glina, mešana s peskom, rdeča in temno siva, $d = 28$ cm.
2. Frag. ustje lonca, glina, mešana s peskom, rjava, $v = 4,4$ cm.
3. Frag. stene, glina, mešana s peskom, rdečerjava, rebro z odtisi, $v = 6,6$ cm.
4. Frag. ročaja, glina, mešana s peskom, oranžna in temno rjava, $v = 4$ cm.
5. Frag. ustja sklede, znotraj rjava, zunaj črna, $v = 2,2$ cm.
6. Frag. latvice, prečiščena glina, glajena površina, oranžnorumena, $v = 2,3$ cm.

V zasutju še 30 kosov keramke. Velikost 5×4 cm in manj. Barve so oranžnorumena, rdeča, rjava in črna. Glina, mešana s peskom ali prečiščena, površina lahko glajena. Živalski zob in 6 odlomkov živalskih kosti.

Grob 6 (T. 3)

7. Del bronaste paličice, dolžina je $3,7$ cm.

Poleg še en košček bronca.

Grob 8 (T. 3)

Zasutje

8. Frag. lonček, glina, mešana s peskom, oranžna, d ustja = $12,8$ cm.
9. Frag. stena posode, $v = 5,5$ cm.
10. Frag. ustje posode, glina, mešana s peskom, rdeča, poškodovana v ognju, $v = 4,4$ cm.
11. Frag. latvica, glina, rahlo mešana s peskom, gladka površina, oranžna, $v = 4,8$ cm.
12. Frag. latvica, prečiščena glina, gladka površina, črna in rumena, $v = 2,6$ cm.
13. Frag. stena posode, glina, zelo malo mešana s peskom, zunanja površina črna, gladka, notranja rumena, s kolescem narejeni vzporedni žlebovi z ostanki bele inkrustacije, $v = 4,6$ cm.
14. Glajen kamen, ostanek brusa?, $v = 4$ cm.

V zasutju še močno poškodovan ročaj pekve, stena posode, metličena z obeh strani, 11 frag. keramike svetlo oranžne ali rumene barve, notranja stena lahko črna, glina, mešana s peskom, velikost $9,5 \times 5$ cm in manj.

Grob 9 (T. 4)

Zasutje

15. 3 frag. stene posode, glina, močno mešana s peskom, dobro žgana, siva, metličenje na zunanji in notranji strani, $v = 8$ cm.
16. Frag. ustja lonca, glina, mešana s peskom, črna, $v = 2,5$ cm.

17. Frag. stene, glina, mešana s peskom, rdečkasta do siva, $v = 2,8$ cm.
18. Frag. stene, glina, rahlo mešana s peskom, glajena površina, svetlo oranžna, okras narejen s kolescem in žleb, $v = 2,3$ cm.
19. Frag. stene, glina, mešana s peskom, siva, zunanja površina nazlebljena, $v = 2,4$ cm.
20. Frag. stene, glina, mešana z drobnim peskom, rjava, plitvi vodoravni žlebovi, $v = 2,6$ cm.
21. Frag. stena, glina, mešana s peskom, rdečerjava, rebro, $v = 3,8$ cm.

(T. 5)

1. Frag. pekve, glina, mešana s peskom, oranžnordeča in rjava, d ustja = 28,4 cm.
2. Frag. pekve, glina, mešana s peskom, rdečerjava, d ustja = 23,2 cm.
3. Frag. pokrova, glina, rahlo mešana s peskom, rdečesiva, $v = 3,2$ cm.
4. Frag. ustja lonca, glina, precej prečiščena, rjava in rdeča, d = 18,6 cm.
5. Frag. ustja, glina, mešana s peskom, oranžna, d = 10,8 cm.
6. Frag. ustja lonca, glina, mešana z drobnim peskom, rdečerjava do črna, d = 19,8 cm.
7. Frag. ustja lonca, prečiščena glina, rjavorumena, $v = 2,2$ cm.
8. Frag. ustja, prečiščena glina, črna do temno siva, $v = 2$ cm.
9. Frag. ustja, fina, prečiščena glina, zunaj oranžnordeča, znotraj siva, $v = 1,6$ cm.
10. Frag. ustja, glina, mešana s peskom, rumena, $v = 6$ cm.
11. Frag. ustja, glina, mešana s peskom, rdeča, $v = 4,8$ cm.
12. Frag. ustja, glina, mešana s peskom, rdeča in rjava, $v = 3,6$ cm.
13. Frag. ustja, glina, mešana s peskom, rdečečrna, $v = 4,6$ cm.
14. Frag. ustja, glina, mešana s peskom, rjavosiva, rebro z odtisi, $v = 5,6$ cm.
15. Frag. ustja, glina, mešana s peskom, temno siva in rumena, $v = 4,2$ cm.
16. Frag. ustja, glina, mešana s peskom, temno rjava, poškodovana v ognju, na notranji strani metličenje, $v = 5,2$ cm.
17. Frag. latvice, prečiščena glina, sivorumena, poškodovana v ognju, $v = 4,2$ cm.
18. Frag. latvice, glina, mešana s peskom, gladka površina, temno siva, $v = 3$ cm.
19. Frag. latvice, siva, zvitva v ognju, $v = 2,7$ cm.
20. Frag. latvice, glina, mešana s peskom, črna, $v = 2,2$ cm.
21. Frag. ustja sklede, prečiščena glina, siva, $v = 3,2$ cm.
22. Frag. ustja sklede, prečiščena glina, rdeča, $v = 1,6$ cm.
23. Frag. ustja sklede, prečiščena glina, rdeča, $v = 2,1$ cm.
24. Frag. dna, prečiščena glina, sivorjava, $v = 1,7$ cm.
25. Frag. ustja, oranžna barva, na zunanji površini ostanki grafita, okras, narejen s kolescem in belo inkrustiran, $v = 3,8$ cm.
26. Frag. stene, prečiščena glina, rebro z odtisi, rdeča, $v = 4,4$ cm.
27. Frag. stene, glina, mešana s peskom, rjava, rebro z odtisi, $v = 5$ cm, poškodovana v ognju.
28. Frag. stena, glina, mešana s peskom, rdečeoranžna, rebro z odtisi, sledovi zaglajevanja, $v = 5,5$ cm.
29. Frag. dna, glina, mešana s peskom, rjava, $v = 4,1$ cm.
30. Frag. dna, glina, mešana s peskom, sivorumena, $v = 3$ cm.
31. Frag. dna, glina, rahlo mešana s peskom, rjavočrna, $v = 1,8$ cm.
32. Frag. ročaja, glina, mešana s peskom, črna, bleščeče glajena površina, $v = 4,3$ cm.

V zasipu še 176 kosov različnih posod, grobih in finih, različnih barv, del poškodovan od ognja. Štirikrat se na grobi keramiki pojavi metličasti okras, enkrat žlebovi (plitvi). Dva kosa ometa imata odtise šibja, čigar palčice imajo premer 8 mm. Kamen, ki je mogoče del žrnelj. Dve živalski kósti.

Grob 11 (T. 3)

Zasutje

15. Frag. ustja lonca, glina, mešana s peskom, črna, glajena površina, d = 22 cm.
16. Frag. ročaja pekve z izrastkom, glina, mešana s peskom, rdečerjava, $v = 3,2$ cm.
17. Frag. dna, prečiščena glina, rumena, $v = 1,6$ cm.

T. 6

Področje zahodno od cerkve:

1. Frag. pokrova, glina, mešana s peskom, zunaj rdeča, znotraj temno rjava, d ustja = 21,6 cm, kv. 3.
2. Frag. stene, glina, mešana s peskom, rumenosiva, odtisi kolesca, v = 3,6 cm, kv. 3.
3. Frag. stene, glina, mešana s peskom, zunaj črna, znotraj rdeča, odtisi kolesca, v = 3 cm, kv. 3.
4. Frag. pokrova, glina, mešana s peskom, rdečerjava, d ustja = 10 cm, kv. 3.
5. Frag. ustja, glina, rahlo mešana s peskom, sivorjava, v = 2,8 cm, kv. 4.
6. Frag. ustja, glina, mešana s peskom, zunaj črna, znotraj temno rjava, v = 3,6 cm, kv. 3.
7. Frag. ustja, glina, mešana s peskom, zunaj črna, rahlo glajena, znotraj rjava, v = 3 cm, kv. 4.
8. Frag. ustja, prečiščena glina, zunaj oranžna, znotraj črna, v = 2,3 cm, kv. 4.
9. Frag. sklede, glina, mešana s peskom, rdečerjava, rebro z odtisi, v = 5,6 cm, kv. 3.
10. Frag. latvice, glina, mešana s peskom, črnooranžna, glajena površina, bradavica, v = 5,4 cm, kv. 4.
11. Frag. ustja, prečiščena glina, črna, rahlo glajena površina, v = 3,2 cm, kv. 4.
12. Frag. ustja, glina, mešana s peskom, rjava, v = 2 cm, kv. 3.
13. Frag. latvice, glina, mešana s peskom, črna in temno rjava, gladka površina, v = 2,6 cm, kv. 4.
14. Frag. stene, glina, mešana s peskom, rdeča, rebro z odtisi, v = 5,2 cm, kv. 3.
15. Frag. stene, glina, mešana s peskom, oranžna, rebro z odtisi, v = 3,6 cm, kv. 3.
16. Frag. stene, glina, mešana s peskom, rdeča, rebro z odtisi, v = 3,8 cm, kv. 3.
17. Frag. stene, glina, zelo rahlo mešana s peskom, rumenorjava, rebro z odtisi, v = 5,6 cm, kv. 4.
18. Frag. stene, glina, mešana s peskom, črna, glajena površina, v = 3,2 cm, rebro, kv. 3.
19. Frag. stene z bradavico, glina, mešana s peskom, sivorumena, v = 3,3 cm, kv. 3.
20. Ročaj pekve, glina, mešana s peskom, rdečesiva, dolžina = 6,6 cm, kv. 4.
21. Frag. dna, glina, mešana s peskom, oranžna, v = 4,6 cm, kv. 4.
22. Frag. dna, glina, mešana s peskom, črna, v = 2,1 cm, kv. 3.
23. Frag. dna, prečiščena glina, glajena površina, rjava, v = 1,4 cm, kv. 4.

Prostor vzhodno od cerkve:

24. Frag. ustja, prečiščena glina, zunaj glajena, črna, znotraj oranžna, v = 3,4 cm, kv. 36.
25. Frag. dna, glina, rahlo mešana s peskom, rumenosiva, d dna = 4 cm, kv. 36.
26. Frag. dna, glina, rahlo mešana s peskom, rjavočrna, d = 13,2 cm, kv. 36.
27. Frag. ročaja, glina, prečiščena, temno rjava, glajena površina, v = 3,2 cm, kv. 36.
28. Tordiran košček brona, dolžina = 3,2 cm, frag., kv. 32.
29. Frag. samostrelna fibula s tremi odebelitvami, bron ali srebro?,³⁵¹ dolžina = 5,9 cm, kv. 30.

Prostor severno od cerkve:

T. 7

1. Frag. bronastega narebrenega obročka, ohranjena širina je 3,4 cm, kv. 14.
2. Frag. bronaste peresovine fibule, 2,1 cm, kv. 22.
3. Frag. stene, glina, rahlo mešana s peskom, črna, bleščeče glajena površina, okras iz žigosanih ležečih S, bela inkrustacija, v = 2,8 cm, neposredna okolica memorije.
4. Frag. stene, glina, mešana s peskom, rumena, siva in črna, žigosan okras, v = 2,7 cm, kv. 18.
5. Frag. stene, prečiščena glina, oranžna, okras, narejen s kolescem, bela inkrustacija, v = 3 cm, neposredna okolica memorije.
6. Frag. stene, prečiščena glina, siva, okras, narejen s kolescem, bela inkrustacija, v = 2,9, neposredna okolica memorije.

7. Frag. stene, glina, rahlo mešana s peskom, rumena, okras, narejen s kolescem, v = 2,2 cm, kv. 16.
8. Frag. stene, prečiščena glina, siva, glajena površina, okras, narejen s kolescem, v = 2 cm, kv. 18.
9. Frag. stene, glina, rahlo mešana s peskom, rumena, okras, narejen s kolescem, v = 3,8 cm, kv. 16.
10. Frag. stene, prečiščena glina, siva, okras, narejen s kolescem, v = 3,2 cm, neposredna okolica memorije.
11. Frag. stene, prečiščena glina, rumena, glajena površina, okras, narejen s kolescem, v = 3,3 cm, neposredna okolica memorije.
12. Frag. stene, prečiščena glina, oranžna, okras, narejen s kolescem, poškodovana v ognju, v = 4,4 cm, neposredna okolica memorije.
13. Frag. stene, prečiščena glina, siva, okras, narejen s kolescem, v = 3,8 cm, neposredna okolica memorije.
14. Frag. stene, prečiščena glina, oranžna, glajena površina, krožni žigi, v = 2,8 cm, kv. 18.
15. Frag. stene, prečiščena glina, zarez, v = 2,5 cm, kv. 15, rdeča.
16. Frag. stene, glina, mešana s peskom, oranžna, zarez, v = 2,6 cm, kv. 20.
17. Frag. stene, glina, mešana s peskom, oranžna, niz odtisov, v = 3,8 cm, kv. 18/16.
18. Frag. stene, glina, rahlo mešana s peskom, temno rdeča, glajena površina, dva žlebova, široka vreza, v = 3,4 cm, kv. 14.
19. Frag. stene, glina, rahlo mešana s peskom, svetlo rjava do črna, gladka površina, žlebovi, v = 4,2 cm, kv. 18.
20. Frag. stene, glina, rahlo mešana s peskom, oranžna, žlebovi, poškodovana v ognju, v = 7,8 cm, kv. 18.
21. Frag. stene, prečiščena glina, rjava, gladka površina, v = 5,2 cm, vrezi, kv. 18.
22. Frag. stene, glina, mešana s peskom, oranžnosiva, vrezan okras, ostanek izbokline, v = 4 cm, neposredna okolica memorije.
23. Frag. stene, prečiščena glina, rumena, oranžna in črna barva, vrezi, v = 3,9 cm, kv. 20 cm.
24. Frag. stene, glina, mešana s peskom, oranžnosiva, žlebovi, v = 3,4 cm, kv. 16/15.
25. Frag. stene, prečiščena glina, oranžna, žlebovi, v = 4,6 cm, kv. 18/16.
26. Frag. stene, glina, mešana s peskom, zunaj svetlo rjava, znotraj temno siva, plitvi žlebovi, v = 3,1 cm.
27. Frag. stene, glina, rahlo mešana s peskom, rjava, glajena površina, vrezi, v = 3,4 cm, kv. 18.
28. Frag. stene, glina, rahlo mešana s peskom, zunaj svetlo siva, znotraj temno siva, gladka površina, žlebovi, v = 3,2 cm, kv. 20.
29. Frag. stene, glina, mešana s peskom, rumena in rjava, žlebovi, v = 5,9 cm, kv. 18.
30. Frag. stene, glina, mešana s peskom, črna, gladka površina, v = 3,4 cm, kv. 18/20, žleb.
31. Frag. stene, glina, mešana s peskom, rumena, žleb, v = 2,8 cm, kv. 18/20.

T. 8

1. Frag. skledica, prečiščena glina, oranžna, gladka površina, luknjica v steni, d ustja = 8 cm, neposredna okolica memorije.
2. Frag. dno posodice, glina, mešana s peskom, rdečerjava, d dna = 3 cm, kv. 17.
3. Frag. latvica na nogi, glina, mešana s peskom, črna, glajena površina, vrezi na steni, d ustja = 18,4 cm, neposredna okolica memorije.
4. Frag. stene, prečiščena glina, črna, glajena površina, v = 2,4 cm, kv. 16.
5. Frag. noga, glina, mešana s peskom, rumena, v = 3,8 cm, neposredna okolica memorije.
6. Frag. noga?, glina, mešana s peskom, rjava, v = 3,6 cm, d = med 20 in 26 cm, kv. 18.
7. Frag. noge, glina, rahlo mešana s peskom, rjava, glajena površina, žlebova, d dna = 14 cm, kv. 18.
8. Frag. noge, glina, rahlo mešana s peskom, črna, glajena površina, žlebovi, d dna = 13,4 cm, neposredna okolica memorije.

9. Frag. noge, glina, mešana s peskom, rjava, glajena površina, žlebova, d dna = 14 cm, kv. 18.
10. Frag. noge?, glina, mešana s peskom, rumenooranžna, d dna = 16 cm, kv. 15/17.
11. Frag. skodele s presegajočim ročajem, glina, rahlo mešana s peskom, rumeno-siva, v = 5,9 cm, kv. 18.
12. Frag. ročaj, prečiščena glina, rumena in siva, površina glajena, v = 4 cm, kv. 18/16.
13. Frag. ročaj, glina, mešana s peskom, oranžnosiva, v = 3,8 cm, kv. 18/16.
14. Frag. ročaj, glina, mešana s peskom, oranžna, gladka površina, v = 4,4 cm.
15. Frag. ročaja, glina, mešana s peskom, rumena, tri luknjice, v = 3,4 cm, neposredna okolica memorije.
16. Frag. ročaja, glina, mešana s peskom, črna, gladka površina, luknjica, v = 2,8 cm, neposredna okolica memorije.
17. Frag. ročaja, prečiščena glina, rumena, v = 3,6 cm, kv. 15.
18. Frag. ročaja, prečiščena glina, temno siva, glajena površina, v = 2,7 cm, kv. 15.
19. Frag. ročaja, glina, mešana s peskom, sivorumena, v = 2,6 cm, kv. 16.
20. Frag. ročaja, glina, mešana s peskom, temno rjava, glajena površina, v = 2 cm, memorija.
21. Frag. stene, izboklina z dvema navpičnima luknjicama, prečiščena glina, čno-rjava, gladka površina, v = 3,4 cm, kv. 18.
22. Frag. stene z navpično prevrtano izboklino, glina, rahlo mešana s peskom, rumena, v = 3,3 cm, kv. 18.

T. 9

1. Frag. latvica, glina, rahlo mešana s peskom, črna, bleščeče glajena površina, d ustja = 20 cm, kv. 18.
2. Frag. latvica, glina, mešana s peskom, črnorjava, gladka površina, v = 2,8 cm, kv. 15.
3. Frag. latvica, glina, rahlo mešana s peskom, zunaj rjava, znotraj črna, bleščeče glajena površina, v = 1,5 cm, kv. 18/16.
4. Frag. latvica, prečiščena glina, rjava, gladka površina, v = 1,9 cm, kv. 15.
5. Frag. latvica, glina, rahlo mešana s peskom, čnooranžna, glajena površina, d ustja = 22 cm, kv. 17.
6. Frag. latvica, prečiščena glina, zunaj črna, znotraj rdeča, glajena površina, v = 2,5 cm, kv. 16/18.
7. Frag. latvica, glina, mešana s peskom, oranžna in črna, gladka površina, v = 4 cm, kv. 18.
8. Frag. latvica, glina, mešana s peskom, oranžna, d ustja = 12 cm, kv. 18 in 20.
9. Frag. latvica, glina, rahlo mešana s peskom, črna, rjava in siva, glajena površina, v = 1,8 cm, kv. 18/16.
10. Frag. latvica, prečiščena glina, temno rjava, glajena površina, v = 2 cm, memorija.
11. Frag. latvica, glina, rahlo mešana s peskom, črna, gladka površina, v = 2,4 cm, kv. 15.
12. Frag. latvica, prečiščena glina, temno siva, glajena površina, v = 2,7 cm, kv. 6/18.
13. Frag. latvica, prečiščena glina, oranžna, gladka površina, d ustja = 12 cm, kv. 18.
14. Frag. latvica, glina, mešana s peskom, rjavočrna, glajena površina, d ustja = 18 cm, kv. 18.
15. Frag. latvica, glina, rahlo mešana s peskom, črna, bleščeče glajena površina, v = 2,8 cm, kv. 18/16.
16. Frag. latvica, glina, rahlo mešana s peskom, temno rjava do črna, glajena površina, v = 2,6 cm, kv. 19/17.
17. Frag. latvica, glina, rahlo mešana s peskom, črna, glajena površina, d ustja = 16 cm, kv. 18.
18. Frag. latvica, prečiščena glina, temno rjava in črna, gladka površina, v = 3 cm, kv. 16.
19. Frag. latvica, glina, rahlo mešana s peskom, svetlo rjava, gladka površina, v = 2,8 cm, kv. 16.
20. Frag. latvica, glina, rahlo mešana s peskom, zunaj sivorumena, znotraj črna, glajena površina, plitvi žlebovi, d ustja = 19,2 cm, neposredna okolica memorije.

21. Frag. latvica, glina, rahlo mešana s peskom, črnorjava, glajena površina, d ustja = 16 cm, kv. 18.
22. Frag. latvica, glina, rahlo mešana s peskom, črna, glajena površina, d ustja = 20 cm, kv. 18.
23. Frag. latvica, prečiščena glina, temno rjava do črna, glajena površina, široki žlebovi, v = 4,3 cm, kv. 13.
24. Frag. latvica, prečiščena glina, glajena površina, sivorumena, široki žlebovi, rahlo fasetiranje, d ustja = 21,2 cm, kv. 18.
25. Dva koščka latvice, prečiščena glina, oranžnosiva, gladka površina, odtis kolesca, d ustja = 16 cm, neposredna okolica memorije.

T. 10

1. Frag. latvica, glina, mešana s peskom, zunaj črna, znotraj svetlo rjava, gladka površina, v steni tri luknjice, d ustja = 30 cm, kv. 18.
2. Frag. latvica, glina, mešana s peskom, siva, poškodovana v ognju, v = 4,2 cm, kv. 18.
3. Frag. latvica, glina, rahlo mešana s peskom, črna zunaj, znotraj temno rjava, gladka površina, d ustja = 30 cm, kv. 16.
4. Frag. latvica, prečiščena glina, črna, glajena površina, vrezan okras, v = 3,2 cm, neposredna okolica memorije.
5. Frag. latvica, glina, rahlo mešana s peskom, temno rjava do črna, glajena površina, d ustja = 22,8 cm.
6. Frag. latvica, prečiščena glina, črna, glajena površina, v = 2,8 cm, kv. 18.
7. Frag. latvica, glina, rahlo mešana s peskom, rjava in črna, v = 2,4 cm, memorija.
8. Frag. latvica, glina, rahlo mešana s peskom, temno rjava, glajena površina, v = 2,3 cm, kv. 18.
9. Frag. latvica, prečiščena glina, oranžna in siva, gladka površina, d ustja = 11,2 cm, memorija.
10. Frag. latvica, prečiščena glina, siva in rumena, glajena površina, v = 2,7 cm, kv. 18/16.
11. Frag. latvica, glina, rahlo mešana s peskom, črna, glajena površina, v = 2,2 cm, kv. 15.
12. Frag. latvica, prečiščena glina, glajena površina, črna, v = 2,3 cm, kv. 17.
13. Frag. latvice, glina, mešana s peskom, oranžnorjava, glajena površina, d ustja = 18 cm, memorija.
14. Frag. latvice, prečiščena glina, siva, gladka površina, v = 2,9 cm, kv. 18.
15. Frag. latvice, prečiščena glina, oranžna, rumenosiva, d ustja = 14 cm, kv. 15/17.
16. Frag. latvice, glina, mešana s peskom, črna, glajena površina, v = 4,4 cm.
17. Frag. latvica, glina, mešana s peskom, rjavorumena, gladka površina, d ustja = 17,8 cm, kv. 18.
18. Frag. latvica, glina, rahlo mešana s peskom, rumena, gladka površina, neurejeni vrezi in vbodi, v = 3,8 cm, neposredna okolica memorije.
19. Frag. latvica, prečiščena glina, temno rjava, gladka površina, v = 5,2 cm, memorija.
20. Frag. latvica, glina, mešana s peskom, oranžna in rjava, površina glajena, v = 3,5 cm, kv. 14.
21. Frag. latvica, prečiščena glina, rjava, v = 2,9 cm, kv. 20.
22. Frag. latvica, glina, mešana s peskom, črna, gladka površina, v = 3,4 cm, kv. 20.
23. Frag. latvica, glina, rahlo mešana s peskom, oranžna, v = 2,4 cm, kv. 15/17.
24. Frag. latvica, prečiščena glina, črna, glajena površina, v = 2,2 cm, memorija, kv. 17.
25. Frag. latvica, glina, rahlo mešana s peskom, rjava in črna, gladka površina, v = 3 cm, kv. 16.
26. Frag. latvica, glina, mešana s peskom, temno siva in črna, glajena površina, v = 2,9 cm, kv. 18/16.
27. Frag. latvica, prečiščena glina, temno rjava, bleščeče glajena površina, poševni žlebovi, v = 2,4 cm, kv. 18.
28. Frag. latvica, prečiščena glina, temno rjava, v = 2,2 cm, kv. 20.
29. Frag. latvica, glina, mešana s peskom, rjava, glajena površina, v = 2,2 cm, kv. 16.

1. Frag. latvica, glina, rahlo mešana s peskom, rumena, d ustja = 20 cm, kv. 18.
2. Frag. latvica, prečiščena glina, črna, glajena površina, d ustja = 16 cm, kv. 18.
3. Frag. latvica, glina, mešana s peskom, oranžnorumena, glajena površina, d ustja = 14 cm, kv. 15/17, šibko fasetiranje.
4. Frag. latvica, glina, mešana s peskom, črna in rdeča, glajena površina, v = 3,6 cm, kv. 18/16.
5. Frag. latvica, glina, rahlo mešana s peskom, rdečesiva, v = 3,3 cm, kv. 15/17.
6. Frag. latvica, glina, mešana s peskom, rjava, rebro z odtisi, v = 4 cm, kv. 20.
7. Frag. latvica, glina, rahlo mešana s peskom, črna, glajena površina, v = 3,3 cm, kv. 18/16.
8. Frag. latvica, glina, mešana s peskom, oranžna, gladka površina, poševni žlebovi — fasete, v = 2,8 cm, kv. 18/16.
9. Frag. skleda, prečiščena glina, rjava in črna, glajena površina, v = 3,8 cm, kv. 15/17.
10. Frag. skleda, glina, mešana s peskom, oranžna, poškodovana v ognju, v = 2,2 cm, kv. 18/16.
11. Frag. skleda, glina, mešana s peskom, siva, v = 4,4 cm, kv. 15/17.
12. Frag. skleda, glina, mešana s peskom, siva, v = 2,9 cm, kv. 17.
13. Frag. skleda, glina, mešana s peskom, rdečerjava, glajena površina, v = 2,3 cm, kv. 17.
14. Frag. skleda, glina, rahlo mešana s peskom, rjava in črna, glajena površina, v = 2,2 cm, kv. 22/24.
15. Frag. skleda, glina, rahlo mešana s peskom, črna, glajena površina, v = 2 cm, kv. 18.
16. Frag. skleda, glina, rahlo mešana s peskom, oranžna, v = 2,6 cm, kv. 17.
17. Frag. skleda, glina, mešana s peskom, rjava, poškodovana v ognju, v = 2,4 cm.
18. Frag. skleda, glina, rahlo mešana s peskom, temno siva, glajena površina, v = 3 cm, kv. 18/16.
19. Frag. skleda, glina, mešana s peskom, rumenooranžna, v = 3,2 cm, kv. 14.
20. Frag. skleda, glina, mešana s peskom, svetlo rdeča, v = 2,5 cm, kv. 18.
21. Frag. skleda, glina, rahlo mešana s peskom, rdeča, glajena površina, v = 2,7 cm, kv. 18/16.
22. Frag. skleda, glina, rahlo mešana s peskom, rumena, gladka površina, odtisi kolesca in žigosana krožca, v = 4,4 cm, neposredna okolica memorije.
23. Frag. skleda, glina, rahlo mešana s peskom, zunaj rjava, znotraj rumena, glajena površina, v = 4 cm, kv. 18—17.
24. Frag. skleda, glina, mešana s peskom, oranžna, rahel metličast okras, v = 4,6 cm, kv. 20.
25. Frag. skleda, glina, mešana s peskom in plevami, oranžna, v = 5 cm, kv. 15/17.
26. Frag. posoda, glina, mešana s peskom, rjavosiva, gladka površina, v = 7,2 cm, kv. 14.
27. Frag. posoda, glina, mešana s peskom, rdeča, v = 3 cm, kv. 17.
28. Frag. skleda, glina, mešana s peskom, rdeča, v = 3,2 cm, kv. 17.
29. Frag. posoda, glina, mešana s peskom, rjava, v = 3,1 cm, kv. 18.
30. Frag. posoda, glina, rahlo mešana s peskom, rjava, v = 2,8 cm, kv. 17.
31. Frag. posoda, glina, mešana s peskom, zunaj rjavordeča, znotraj črna, gladka površina, v = 3,4 cm, kv. 16.
32. Frag. skleda, glina, rahlo mešana s peskom, rumena, v = 3,8 cm, kv. 16.
33. Frag. skleda, glina, mešana s peskom, rjava, metličenje na zunanji in notranji strani, v = 2,9 cm.
34. Frag. skleda, glina, mešana s peskom, rjava, v = 2,1 cm, kv. 15/17.
35. Frag. skleda, glina, mešana s peskom, oranžna, na obeh straneh metličenje, v = 4,5 cm.
36. Frag. skleda, glina, mešana s peskom, rjava, v = 2,5 cm, kv. 18/17.
37. Frag. skleda, glina, mešana s peskom, rdečerjava, v = 2,5 cm, kv. 17.
38. Frag. skleda, glina, mešana s peskom oranžnosiva, poškodovana v ognju, v = 2,6 cm, kv. 18.
39. Frag. skleda, glina, mešana s peskom, oranžna, v = 1,8 cm, kv. 15.
40. Frag. skleda, glina, rahlo mešana s peskom, črnorjava, v = 2 cm, kv. 17.
41. Frag. skleda, glina, mešana s peskom, rdeča, v = 2 cm, kv. 17.

42. Frag. skleda, glina, mešana s peskom, rdeča, nagubano rebro, v = 5,4 cm, kv. 20.
43. Frag. skleda, glina mešana s peskom, rdeča, rebro, v = 4,2 cm, kv. 17.
44. Frag. skleda, glina, mešana s peskom, rumena, d ustja = 20 cm, kv. 18.

T. 12

1. Frag. skleda, glina, mešana s peskom, oranžna, d ustja = 22,8 cm.
2. Frag. posoda, glina, mešana s peskom, oranžna, v = 4,5 cm.
3. Frag. skleda, glina, mešana s peskom, črna, gladka površina, rebro z drobnimi odtisi v = 2,8 cm, kv. 20.
4. Frag. skleda, glina, rahlo mešana s peskom, rjava, glajena površina, d ustja = 28 cm, kv. 14.
5. Frag. skleda, glina, mešana s peskom, siva in oranžna, gladka površina, v = 3,6 cm, kv. 18/16.
6. Frag. skleda, glina, rahlo mešana s peskom, oranžna, gladka površina, v = 4 cm, kv. 18/16.
7. Frag. skleda, glina, mešana s peskom, rdeča, d ustja = 14 cm, kv. 18—17.
8. Frag. krožnika, prečiščena glina, črna, glajena površina, rahlo fasetiranje, v = 3,3 cm, kv. 18.
9. Frag. lončka, glina, mešana s peskom, rjavočrna, gladka površina, d ustja = 8 cm, kv. 18.
10. Frag. lonca, glina, mešana s peskom, črna, gladka površina, d ustja = 13,2 cm, kv. 20, rebro.
11. Frag. ustja, glina, mešana s peskom, rdeča, v = 1,5 cm, kv. 18.
12. Frag. lonca, glina, mešana s peskom, rjavordeča, gladka površina, rebro z odtisi, v = 2,2 cm.
13. Frag. lonca, glina, mešana s peskom, rjava, v = 2 cm, kv. 18—17.
14. Frag. lonca, glina, mešana s peskom, rdeča, v = 2,5 cm, kv. 18.
15. Frag. lonca, glina, mešana s peskom, sivooranžna, d ustja = 7,2 cm, kv. 18.
16. Frag. lonca, glina, mešana s peskom, rjavooranžna, d ustja = 6,6 cm, kv. 18.
17. Frag. lonca, prečiščena glina, siva, v = 2,6 cm, kv. 16/18.
18. Frag. lonca, glina, mešana s peskom, zunaj črna, znotraj rdeča, v = 3,2 cm, memorija.
19. Frag. lonec, glina, mešana s peskom, oranžna in siva, v = 2,4 cm, kv. 18/16.
20. Frag. lonca, glina, mešana s peskom, rjava, d ustja = 16 cm, memorija.
21. Frag. lonca, glina, mešana s peskom, rjavooranžna, v = 2,8 cm, kv. 18/16.
22. Frag. lonca, glina, rahlo mešana s peskom, zunaj črna, znotraj rjava, glajena, v = 2,9 cm, kv. 18/16.
23. Frag. ustja, glina, mešana s peskom, oranžna, v = 2,1 cm, kv. 18/16.
24. Frag. stene lonca, glina, mešana s peskom, oranžna, rebro z odtisi, v = 10,4 cm, neposredna okolica memorije.

T. 13

1. Frag. lonca, glina, mešana s peskom, sivorumena, poškodovan v ognju, v = 6 cm, memorija.
2. Frag. lonca, glina, mešana s peskom, oranžnosiva, rebro, d ustja = 20 cm.
3. Frag. posode, glina, mešana s peskom, oranžnorjava, v = 3,7 cm, kv. 18.
4. Frag. stene, glina, mešana s peskom, oranžna, poškodovana v ognju, v = 5 cm, kv. 15.
5. Frag. lonca, glina, mešana s peskom, rdečerjava, rebro z odtisi, v = 7,1 cm, kv. 18/16.
6. Frag. lonca, glina, mešana s peskom, rdečerjava, rebro z odtisi, v = 5,9 cm, kv. 18—17.
7. Frag. lonca, glina, mešana s peskom, rdeča in črna, rebro z odtisi, v = 6,7 cm, kv. 18.
8. Frag. lonca, glina, mešana s peskom, rjava, ostanek rebra ali izbokline, d ustja = 14,4 cm, kv. 18.
9. Frag. lonca, glina, mešana s peskom, oranžna, niz izboklin, v = 4,8 cm, kv. 18.
10. Frag. lonca, glina, mešana s peskom, rdeča, rebro z odtisi, v = 5,7 cm, kv. 16/18.
11. Frag. lonca, glina, rahlo mešana s peskom, sivorjava, izboklina, d ustja = 14 cm, kv. 18.

12. Frag. lonca, glina, mešana s peskom, rumenosiva, rebro z odtisi, d ustja = 14 cm, neposredna okolica memorije.
13. Frag. lonca, glina, mešana s peskom, oranžnosiva, gladka površina, v = 4,4 cm, kv. 18.
14. Frag. lonca, glina, mešana s peskom, rjava, bradavica, v = 6 cm, kv. 18.
15. Frag. lonca, glina, mešana s peskom, rjava, rebro z odtisi, v = 4,4 cm, kv. 18/16.
16. Frag. lonca, glina, mešana s peskom, rdečeoranžna, d ustja = 13 cm, kv. 17.

T. 14

1. Frag. lonca, glina, mešana s peskom, rdeča, gladka površina, d ustja = 16 cm, kv. 18.
2. Dva frag. lonca, glina, mešana s peskom, zunaj rumena, znotraj črna, gladka površina, d ustja in d dna približno 10 cm, kv. 16.
3. Frag. lonca, glina, mešana s peskom, sivooranžna, poškodovan v ognju, d ustja = 13,2 cm, kv. 18.
4. Frag. lonca, glina, prečiščena, oranžna, v = 4,1 cm, kv. 18.
5. Frag. posode, glina, mešana s peskom, rjava, v = 4,2 cm, kv. 18/16.
6. 3 frag. lonca, glina, mešana s peskom, sivorjava, gladka površina, d ustja = 21,6 cm, kv. 18 in 20.
7. Frag. lonca, glina, rahlo mešana s peskom, rumena, gladka površina, v = 4,8 cm, kv. 16.
8. Frag. lonca, glina, rahlo mešana s peskom, rjavočrna, glajena površina, v = 3,8 cm, kv. 17.
9. Frag. lonca, glina, rahlo mešana s peskom, črna, na ustju in na steni vtisi, d ustja = 16 cm, kv. 20.
10. Frag. lonca, glina, mešana s peskom, rjava, v = 5 cm, kv. 18/16.
11. Frag. lonca, glina, mešana s peskom, rjava, d ustja = 16 cm, kv. 16.
12. Dva frag. lonca, glina, mešana s peskom, oranžna, gladka površina, d ustja = 12,8 cm, kv. 18—17.
13. Frag. lonca, glina, mešana s peskom, rdeča, d ustja = 25 cm, kv. 16.
14. Frag. lonca, prečiščena glina, oranžnorumena, gladka površina, d ustja = 18,6 cm, kv. 18/16.
15. Frag. lonca, glina, mešana s peskom, rjava, na notranji strani ustja navpični vrezi, d ustja = 16,8 cm, kv. 16.
16. Dva frag. lonca, prečiščena glina, črna, glajena površina, v = 3 cm, kv. 18.
17. Frag. posode, glina, mešana s peskom, zunaj rdečerjava, znotraj temno siva, v = 2,8 cm, kv. 16/18.
18. Frag. lonca, glina, mešana s peskom, oranžna, v = 7,2 cm, kv. 18.
19. Frag. posode, glina, mešana s peskom, rjava, groba površina, v = 5 cm, kv. 18/16.
20. Frag. posode, prečiščena glina, oranžna in siva, glajena površina, v = 4,8 cm, kv. 18/16.
21. Frag. lonca, glina, rahlo mešana s peskom, oranžna, v = 4,1 cm, kv. 16/15.
22. Frag. lonca, glina, mešana s peskom, siva, v = 2,9 cm, kv. 15.
23. Frag. lonca, glina, rahlo mešana s peskom, zunaj rumena, znotraj siva, d ustja več kot 30 cm, v = 4,2 cm, kv. 17.

T. 15

1. Frag. lonca, glina, mešana s peskom, zunaj svetlo, znotraj temno rjava, pod ustjem jamice, d ustja = 14 cm, kv. 18/16.
2. Frag. lonca, glina, mešana s peskom, zunaj črnorjava, znotraj rjava, v = 3,9 cm, kv. 18/16.
3. Frag. lonca, glina, mešana s peskom, siva in oranžna, gladka površina, d ustja = 22 cm, kv. 18/16.
4. 10 frag. lonca, glina, mešana s peskom, oranžna in siva, rebro z odtisi, močno poškodovana v ognju (zvita), v = 15,4 cm in 5,1 cm, kv. 18.
5. Frag. posode, porozna glina, siva, v = 2,2 cm, kv. 15.
6. Frag. ustja, siva barva, rebro, v = 2,5 cm, kv. 16/18.
7. Frag. ustja, glina, mešana s peskom, temno rjava, v = 2,7 cm, kv. 17.
8. Frag. lonca, glina, mešana s peskom, rdečerjava, v = 2,9 cm, kv. 16.

9. Frag. posode, glina, mešana s peskom, rdečerjava, v = 3,1 cm, neposredna okolica memorije.
10. Frag. posode, glina, mešana s peskom, rdečerjava, metličenje z obeh strani, kv. 18/16, v = 2,7 cm.
11. Frag. lonca, glina, mešana s peskom, oranžnorumena, v = 4,1 cm, kv. 18/16.
12. Frag. lonca, glina, mešana s peskom, rjavordeča, rebro, v = 4,8 cm, kv. 17.
13. Frag. lonca, glina, mešana s peskom, rjava, v = 3,3 cm, kv. 18/16.
14. Frag. lonca, glina, mešana s peskom, rjava, v = 3,7 cm, kv. 18/16.
15. Frag. posode, prečiščena glina, oranžna, na zunanji strani rdeča, glajena površina, v = 1,8 cm, kv. 18/16.
16. Frag. lonca, glina, rahlo mešana s peskom, temno rdeča, v = 2 cm.
17. Frag. posode, glina, mešana s peskom, oranžnordeča, v = 3 cm, kv. 15/17.
18. Frag. posode, glina, mešana s peskom, oranžnosiva, v = 3,9 cm, kv. 15.
19. Frag. posode, glina, mešana s peskom, rdeča, v = 4,6 cm, kv. 15.
20. Frag. posode, glina, mešana s peskom, zunaj črna, bleščeče glajena, znotraj rjava in črna, v = 3,1 cm, kv. 18/16.
21. Frag. posode, prečiščena glina, rumenooranžna, v = 3,3 cm, kv. 16.
22. Frag. posode, glina, mešana s peskom, zunaj rdeča, znotraj svetlo siva, v = 3,7 cm, kv. 18.
23. Frag. posode, glina, mešana s peskom, temno siva, gladka površina, pod ustjem premazana s črno barvo, preko nje pas rdeče barve, v = 3,4 cm, v = 16/18.

T. 16

1. Frag. ustja, ki je narezano, glina, mešana s peskom, zunaj rjava, znotraj črna, v = 2,6 cm, kv. 20.
2. Frag. posode, glina, mešana s peskom, rjava, v = 2,6 cm, kv. 16/18.
3. Frag. posode, prečiščena glina, črna in rumena, glajena površina, v = 2,6 cm, kv. 14.
4. Frag. posode, prečiščena glina, rumenosiva, glajena površina, v = 4,3 cm, kv. 18.
5. Frag. posode, glina, mešana s peskom, sivooranžna, v = 3,6 cm, kv. 15.
6. Frag. posode, glina, rahlo mešana s peskom, zunaj gladka površina, temno siva, znotraj rumena, v = 2,5 cm, kv. 18.
7. Frag. posode, prečiščena glina, zunaj siva, gladka površina, znotraj oranžna, v = 2,1 cm, kv. 18.
8. Frag. lonca, glina, mešana s peskom, oranžnosiva, d ustja = 16 cm, kv. 18—20.
9. 3 frag. ustja, glina, rahlo mešana s peskom, rjava, glajena površina, na notranji strani ustja široki, plitvi žlebovi, v = 1,6 cm, kv. 18.
10. Frag. ustja, prečiščena glina, siva, glajena površina, v = 1,2 cm, kv. 18/16.
11. Frag. posoda, glina, mešana s peskom, zunaj bleščeče črna, gladka površina, znotraj sivooranžna, v = 4,9 cm, kv. 18/16.
12. Frag. posode, glina, rahlo mešana s peskom, oranžnorjava, gladka površina, d ustja = 10,8 cm, kv. 18.
13. Frag. posode, glina, mešana s peskom, rdečesiva, rebro z vrezi, v = 4,6 cm, kv. 18.
14. Frag. vratu posode, prečiščena glina, oranžna in siva, vtisnjene jamice, v katerih so sledovi bele inkrustacije, tudi okras narejen s kolescem, v = 4,4 cm, neposredna okolica memorije.
15. Frag. posode z odlomljenim trakastim ročajem, glina, mešana s peskom, siva in oranžna, v okrasu, narejenem s kolescem, ostanki bele inkrustacije, v = 6,4 cm, neposredna okolica memorije.
16. Frag. posode, glina, rahlo mešana s peskom, sivooranžna, okras, narejen s kolescem in belo inkrustiran, v = 3,2 cm, neposredna okolica memorije.
17. 3 frag. posode, glina, mešana s peskom, siva, poškodovana v ognju, okras, narejen s kolescem, v = 3,4 cm, 3,8 cm, 2 cm, kv. 15.
18. Frag. posode, prečiščena glina, zunaj črna, glajena, znotraj rdečkasta, na notranji strani ustja poševni žlebovi, d ustja = 20 cm.
19. Frag. posode, glina, mešana s peskom, svetlo siva, v = 2,2 cm, kv. 18.
20. Frag. posode, prečiščena glina, črnorjava, glajena površina, d ustja = 13,2 cm, kv. 18.
21. Frag. posode, prečiščena glina, siva, glajena površina, d ustja = 16 cm, kv. 18—20.

22. Frag. posode, glina, rahlo mešana s peskom, zunaj črna, glajena, znotraj oranžna, v = 2,2 cm, kv. 18 — 17.
23. Frag. posode, glina, mešana s peskom, rdečesiva, d ustja = 20 cm, kv. 18.
24. Frag. posode, glina, mešana s peskom, oranžna, gladka površina, d ustja = 22 cm, kv. 18.
25. Frag. posode, glina, rahlo mešana s peskom, temno siva, glajena površina, d ustja = 22 cm.
26. Frag. posode, glina, mešana s peskom, oranžna in siva, gladka površina, v = 1,4 cm, kv. 18.
27. Frag. posode, prečiščena glina, sivorumena, v = 1,3 cm, kv. 15.

T. 17

1. Dva frag. posode, oranžna in siva, glina, mešana s peskom, rebro z odtisi in izboklinami, d ustja = 34 cm, v = 3,1 cm in 8,2 cm, kv. 18. (Mogoče je dno posode na T. 17: 3.)
2. Dno posode, glina, mešana s peskom, oranžnorjava, d = 10,8 cm, kv. 15.
3. Dno posode, glina, mešana s peskom, zunaj rumena, znotraj črna, na zunanji strani sledovi zaravnavanja površine, d = 8 cm, kv. 18.
4. Dno posode, glina, mešana s peskom, oranžna in črna, d = 6 cm, kv. 18.
5. Frag. posode, glina, mešana s peskom, rjavosiva, d ustja = 26,8 cm, kv. 18.
6. Frag. posode, glina, mešana s peskom, siva, d ustja = 14 cm, kv. 18/16.
7. Frag. lonca, glina, mešana s peskom, siva, gladka površina, okras poševnih žlebov, delan na lončarskem kolesu, d ustja = 16 cm, kv. 20.
8. Frag. ustja, glina, mešana s peskom, črna, v = 1,8 cm, kv. 16.
9. Frag. ustja, črna, gladka površina, delano na lončarskem vretenu, v = 2 cm, kv. 14.
10. Frag. lonca, glina, mešana s peskom, rdečerjava, d ustja = 16 cm, kv. 18/20.
11. Frag. dna in stene, glina, mešana s peskom, zunaj svetlo rumena površina, metličasti okras, znotraj črna, kv. 20.
12. Frag. dna in stene, glina, mešana s peskom, rumena, metličast okras, d dna = 10 cm.
13. Frag. dna, glina, mešana s peskom, oranžna, groba površina, v = 2,2 cm.
14. Frag. dna, prečiščena glina, črna, glajena površina, d = 3 cm, kv. 16.
15. Frag. dna, glina, mešana s peskom, rjavočrna, v = 1,6 cm, kv. 16.
16. Dva frag. dna in stene, glina, mešana s peskom, zunaj črna, znotraj rjava, d = 14 cm, kv. 18.
17. Frag. dna, glina, mešana s peskom, črna, d = 9,6 cm, kv. 18.
18. Frag. dna, glina, rahlo mešana s peskom, zunaj rjavočrna, gladka površina, znotraj rumena, d = 18 cm.

T. 18

1. Frag. dna, glina, mešana s peskom, črna, glajena površina, d = 11,2 cm, kv. 18/16.
2. Frag. dna in stene, zunaj črna, znotraj rjava, glina, mešana s peskom, v = 5,3 cm, kv. 18.
3. Frag. dna in stene, glina, mešana s peskom, rdeča in rjava, glajena površina, v = 5,6 cm, kv. 18.
4. Frag. dna, glina, mešana s peskom, sivorjava in oranžna, v = 2,8 cm, kv. 18 — 17.
5. Frag. dna, glina, mešana s peskom, oranžna in siva, v = 2,4 cm, kv. 18/16.
6. Frag. dna, glina, mešana s peskom, rumena in črna, d = 9 cm, kv. 18.
7. Frag. dna, glina, mešana s peskom, črnorjava, d = 4 cm, kv. 16/18.
8. Frag. dna, glina, mešana s peskom, črnosiva, gladka površina, d = 10 cm, kv. 18/16.
9. Frag. dna, prečiščena glina, temno rjava, glajena površina, d = 9 cm, kv. 17.
10. Frag. dna, glina, mešana s peskom, rdečerjava, d = 6,6 cm, kv. 15/17.
11. Frag. dna, glina, mešana s peskom, rdečerjava, d = 10 cm, kv. 18.
12. Frag. dna, glina, mešana s peskom, črna, glajena površina, d = 11,2 cm, kv. 18.
13. Frag. dna, glina, mešana s peskom, siva, glajena površina, d = 10 cm, kv. 15.
14. Frag. dna, glina, mešana s peskom, oranžna in siva, d = 9,6 cm, kv. 15.
15. Frag. dna, glina, močno mešana s peskom, rdeča in rjava, d = 13,6 cm, kv. 16.
16. Frag. dna, glina, mešana s peskom, rjava, d = 9,2 cm, kv. 18.

17. Frag. dna, glina, mešana s peskom, siva in rdeča, d = 16 cm, kv. 15.
18. Frag. dna, glina, mešana s peskom, rdeča, d = 8,8 cm, kv. 18.
19. Frag. dna, glina, mešana s peskom, siva, d = 8 cm, kv. 17.
20. Frag. dna, glina, mešana s peskom, črna, glajena površina, d = 12 cm.
21. Frag. dna, glina, mešana s peskom, sivooranžna, d = 12,8 cm, kv. 18.
22. Frag. dna, glina, mešana s peskom, črna, v = 3,8 cm, kv. 18/20.
23. Frag. dna, glina, mešana s peskom, zunaj črna, gladka površina, znotraj rdeča, v = 3,7 cm, kv. 16/18.
24. Frag. dna, glina, mešana s peskom, črna in rumena, gladka površina, d = 13,2 cm, kv. 14.
25. Frag. dna, glina, mešana s peskom, oranžna, v = 2,5 cm, kv. 18.
26. Frag. dna, glina, mešana s peskom, rdeča in siva, v = 4,7 cm, kv. 18.
27. Frag. dna, glina, mešana s peskom, oranžna, v = 3,1 cm.

T. 19

1. Frag. stene, glina, mešana s peskom, oranžna in siva, izboklina, v = 6,8 cm, kv. 18/16.
2. Frag. stene, glina, mešana s peskom, zunaj svetlo rjava, gladka površina, znotraj črna, v = 7,6 cm, kv. 16/18, izboklina.
3. Frag. stene, glina, mešana s peskom, temno rjava, gladka površina, izboklina, v = 7,8 cm, kv. 18.
4. Frag. stene, glina, rahlo mešana s peskom, oranžna in črna, gladka površina, v = 4,8 cm, izboklina, kv. 18.
5. Izboklina na steni, glina, mešana s peskom, temno siva, dolžina = 5,4 cm, kv. 18.
6. Frag. stene, glina, mešana s peskom, oranžna, bradavica, v = 3,6 cm, kv. 18.
7. Frag. stene, glina, mešana s peskom, rumena, rahel metličast okras in bradavica z vtisom, v = 4,2 cm, kv. 20.
8. Frag. stene, glina, mešana s peskom, sivooranžna, upognjeno rebro, v = 6,7 cm, kv. 18.
9. Frag. stene, glina, mešana s peskom, rdeča, upognjeno rebro, v = 3,8 cm, kv. 15.
10. Frag. stene, glina, mešana s peskom, črna in rjava, rebro v = 4,6 cm, kv. 16.
11. Frag. stene, glina, mešana s peskom, oranžna, rebro, metličast okras; v = 4,4 cm, kv. 15.
12. Frag. stene, glina, mešana s peskom, zunaj črna, glajena, znotraj svetla, rebro, v = 8,3 cm, kv. 18.
13. Frag. stene, glina, mešana s peskom, oranžna, rebro, v = 6,6 cm, kv. 18/16.
14. Frag. stene, glina, rahlo mešana s peskom, rjavorumena, rebro, v = 4,8 cm, kv. 19/17.
15. Frag. stene, glina, mešana s peskom, rumenooranžna, rebro, v = 4,8 cm, kv. 15.
16. Frag. stene, rdeča, rebro, v = 4,4 cm, kv. 18.
17. Frag. stene, glina, mešana s peskom, zunaj oranžna, gladka površina, znotraj rjava, v = 3,7 cm, rebro, kv. 18/16.
18. Frag. stene, grobo zrnata glina, rjava, rebro, v = 3,6 cm, kv. 18/16.
19. Frag. stene, glina, mešana s peskom, sivordeča, gladka površina, rebro, v = 3,7 cm, kv. 14.
20. Frag. stene, glina, mešana s peskom, siva, rebro, poškodovana v ognju, v = 4,2 cm, kv. 18.
21. Frag. stene, glina, mešana s peskom, oranžnordeča, rebro, v = 4,4 cm, kv. 18/16.
22. Frag. stene, glina, mešana s peskom, rdeča, gladka površina, rebro, v = 4 cm, kv. 20.
23. Frag. stene, glina, mešana s peskom, črna, rebro, v = 3,2 cm, kv. 17.
24. Frag. stene, glina, mešana s peskom, siva, rebro, poškodovana v ognju, v = 3,9 cm, kv. 18.
25. Frag. stene, glina, mešana s peskom, rdeča, v = 2,5 cm, kv. 16/15.
26. Frag. stene, glina, mešana s peskom, zunaj črna, znotraj rdeča, rebro, v = 3,8 cm, kv. 16.
27. Frag. stene, glina, rahlo mešana s peskom, rebro z odtisi, oranžna, v = 5,3 cm, kv. 18.
28. Frag. stene, glina, mešana s peskom, oranžna, rebro z odtisi, v = 5,8 cm, kv. 15/17.

T. 20

1. Frag. stene, glina, mešana s peskom, oranžnosiva, poškodovana v ognju, razčle-njeno rebro, v = 5,4 cm, memorija.
2. Frag. stene, glina, mešana s peskom, rumenosiva, rebro z odtisi, v = 3,4 cm, kv. 20.
3. Frag. stene, glina, mešana s peskom, zunaj črna, znotraj rumena, v = 3,2 cm, kv. 18, rebro z odtisi.
4. Frag. stene, glina, mešana s peskom, oranžna, rebro z odtisi, v = 4,8 cm, kv. 16.
5. Frag. stene, glina, mešana s peskom, rumenosiva, rebro z odtisi, v = 5,4 cm, kv. 18.
6. Frag. stene, glina, mešana s peskom, rdečerumena, rebro z odtisi, v = 4 cm, kv. 18.
7. Frag. stene, glina, mešana s peskom, zunaj svetlo oranžna, znotraj rdeča, rebro z odtisi, v = 4 cm, kv. 18/16.
8. Frag. stene, glina, mešana s peskom, siva in rdeča, rebro z odtisi, poškodovana v ognju, v = 4,6 cm, kv. 18.
9. Frag. stene, glina, mešana s peskom, črna, glajena površina, rebro z odtisi, v = 4,2 cm, kv. 16.
10. Frag. stene, glina, mešana s peskom, zunaj črna, znotraj rdeča, rebro z odtisi, v = 3,6 cm, kv. 20.
11. Frag. stene, glina, mešana s peskom, zunaj rjava, gladka površina, znotraj rdeča, v = 6,2 cm, kv. 18, rebro z odtisi.
12. 2 frag. stene, glina, mešana s peskom, temno rdeča glajena površina, rebro z odtisi, v = 6,1 cm, kv. 18.
13. Frag. stene, glina, mešana s peskom, rjava, rebro z odtisi, v = 6,4 cm, kv. 18/16.
14. Frag. stene, glina, mešana s peskom, sivooranžna, rebro z odtisi, poškodovana v ognju, v = 6,2 cm, memorija.
15. Frag. stene, glina, mešana s peskom, rdeča, rebro z odtisi, v = 5,4 cm, kv. 18.
16. Frag. stene, glina, mešana s peskom, sivorumena, rebro z odtisi in izboklina, v = 5 cm, kv. 18.
17. Frag. stene, glina, mešana s peskom, oranžna, rebro z odtisi, v = 5,4 cm, kv. 18.
18. Frag. stene, glina, mešana s peskom, sivorjava, gladka površina, rebro z odtisi, v = 5 cm, kv. 18.
19. Frag. stene, glina, mešana s peskom, črna in rjava, rebro z odtisi, v = 5 cm, kv. 15.
20. Frag. stene, glina, mešana s peskom, siva, rebro z odtisi, v = 4,4 cm, kv. 18.
21. Frag. stene, glina, mešana s peskom, rdečerjava, rebro z odtisi, v = 3,8 cm, kv. 16/18.
22. Frag. stene, glina, mešana s peskom, svetlo rjava in temno siva, gladka površina, rebro z odtisi, v = 12,8 cm, kv. 18/16.
23. Frag. stene, glina, mešana s peskom, rdeča in siva, rebro z odtisi, v = 4 cm, kv. 16.
24. Frag. stene, glina, mešana s peskom, zunaj siva, gladka površina, znotraj rdeča, rebro z odtisi, v = 3,9 cm, kv. 18/16.
25. Frag. stene, glina, rahlo mešana s peskom, temno siva, rebro z odtisi, v = 2 cm, kv. 17.
26. Frag. stene, glina, mešana s peskom, oranžna, rebro z odtisi, poškodovana v ognju, v = 7,8 cm, kv. 18.
27. Več frag. stene, glina, mešana s peskom, siva, rebro z odtisi, v = 6,6 cm, kv. 18.
28. Frag. stene, glina, mešana s peskom, rdeča in rjava, rebro z odtisi, v = 5,5 cm, kv. 18/16.
29. Frag. stene, sivorjava površina, glina, mešana s peskom, rebro z odtisi, v = 4,8 cm, kv. 17.

T. 21

1. Frag. stene, glina, mešana s peskom, siva, rebro z odtisi, v = 4,9 cm, kv. 14.
2. Frag. stene, glina, mešana s peskom, zunaj črna, rdeča znotraj, rebro z odtisi, v = 4,7 cm, kv. 18.
3. Frag. stene, glina, mešana s peskom, rjava, rebro z odtisi, v = 3,7 cm, kv. 18.
4. Frag. stene, glina, rahlo mešana s peskom, rdeča, glajena površina, rebro z odtisi, v = 3,6 cm, kv. 18.
5. Frag. stene, glina, rahlo mešana s peskom, svetlo rjava, v = 7,7 cm, kv. 18/16.
6. Frag. stene, glina, mešana s peskom, oranžna, rebro z odtisi, v = 6,4 cm, kv. 18/16.
7. Frag. stene, glina, mešana s peskom, oranžna, rebro z odtisi, v = 6,2 cm, kv. 18.

8. Frag. stene, glina, mešana s peskom, rdečerjava, gladka površina, rebro z odtisi, $v = 5,1$ cm, kv. 15.
9. Frag. stene, glina, mešana s peskom, oranžna, rebro z odtisi, $v = 5,9$ cm, kv. 18/16.
10. Frag. stene, glina, mešana s peskom, rdečerjava, gladka površina, rebro z odtisi, $v = 6,3$ cm, neposredna okolica memorije.
11. Frag. stene, glina, mešana s peskom, oranžna, gladka površina, rebro z odtisi, $v = 5,5$ cm, kv. 16/18.
12. Frag. stene, glina, mešana s peskom, rdeča, rebro z odtisi, $v = 5,8$ cm, kv. 17.
13. Frag. stene, glina, rahlo mešana s peskom, rdečesiva, rebro z odtisi, $v = 5,4$ cm, kv. 18.
14. Frag. stene, glina, mešana s peskom, oranžna, rebro z odtisi, $v = 4,5$ cm, kv. 18.
15. Frag. stene, glina, mešana s peskom, oranžna, rebro z odtisi, $v = 3,2$ cm, kv. 18/16.
16. Frag. stene, glina, mešana s peskom, rjava in rdeča, rebro z odtisi, $v = 4,5$ cm, kv. 18.
17. Frag. stene, prečiščena glina, zunaj črna, znotraj rjava, rebro z odtisi, $v = 4$ cm, kv. 18/16.
18. Frag. posode, glina, mešana s peskom, rumenosiva, rebro z odtisi, $v = 4$ cm, kv. 17.
19. Frag. stene, glina rahlo mešana s peskom, rjava, rebro z odtisi, $v = 3,8$ cm, kv. 17.
20. Frag. stene, glina, mešana s peskom, svetlo rjava, rebro z odtisi, $v = 4$ cm, kv. 16/18.
21. Frag. stene, glina, mešana s peskom, zunaj oranžna, znotraj črna, rebro z odtisi, $v = 3,2$ cm, kv. 20.
22. Frag. stene, glina, mešana s peskom, črna, glajena površina, rebro z odtisi, $v = 7,2$ cm, kv. 18.
23. Frag. stene, glina, mešana s peskom, oranžna in siva, rebro z odtisi, $v = 4,6$ cm, kv. 18/16.
24. Frag. stene, zunaj siva, znotraj rumena, rebro z odtisi, $v = 4,6$ cm, kv. 18/20.
25. Frag. stene, glina, mešana s peskom, oranžna, rebro z odtisi, poškodovana v ognju, $v = 3,8$ cm, kv. 16.
26. Frag. stene, glina, mešana s peskom, oranžna, rebro z odtisi, $v = 4$ cm, kv. 15.
27. Frag. stene, glina, mešana s peskom, rdečerjava in črna, rebro z odtisi, $v = 3,5$ cm, kv. 16.
28. Frag. stene, glina, mešana s peskom, siva, rebro z odtisi, $v = 3,2$ cm, kv. 18.
29. Frag. stene, glina, mešana s peskom, zunaj črna, gladka površina, znotraj rjava, $v = 2,6$ cm, kv. 18/16.
30. Frag. stene, glina, mešana s peskom, oranžnorjava, rebro z zarezami, $v = 3,9$ cm, kv. 18.

T. 22

1. Frag. stene, glina, mešana s peskom, oranžna, rebro z odtisi, poškodovana v ognju, $v = 7,8$ cm, kv. 18/16.
2. Frag. stene, glina, mešana s peskom, rebro z odtisi, $v = 7,5$ cm, kv. 16/15.
3. Frag. stene, glina, mešana s peskom, rjava, rebro z zarezami, $v = 6,6$ cm, kv. 18/16.
4. Frag. stene, glina, mešana s peskom, zunaj črna, glajena, znotraj oranžnosiva, rebro z odtisi, $v = 5,5$ cm, kv. 18/20, 2 kosa.
5. Frag. stene, glina, mešana s peskom, rdečerjava, gladka površina, na rebro in steni odtisi, $v = 5,1$ cm, okolica memorije.
6. Frag. stene, glina, mešana s peskom, svetlo oranžna, rebro z odtisi, na zunanji in notranji steni metličenje, $v = 4,2$ cm, kv. 18/16.
7. Frag. stene, glina, mešana s peskom, temno siva, rebro z odtisi, $v = 4,2$ cm, kv. 18.
8. Frag. stene, glina, rahlo mešana s peskom, siva, rebro z odtisi, metličenje, $v = 6,8$ cm, kv. 18.
9. Frag. stene, rdeča, rebro z odtisi, metličenje, $v = 5,7$ cm, kv. 18.
10. Frag. stene, glina, mešana s peskom, rdeča, rebro z odtisi, vrezi, na notranji strani metličenje, $v = 6,8$ cm, kv. 16/18.
11. Frag. stene, glina, mešana s peskom, rdečerjava, rebro z odtisi, $v = 5,2$ cm, kv. 18/16.

12. Frag. stene, glina, mešana s peskom, oranžna, rebro z odtisi, $v = 3,4$ cm, kv. 18/16.
13. Frag. stene, glina, rahlo mešana s peskom, siva, rebro z odtisi, rahlo metličenje, $v = 2,8$ cm, kv. 18.
14. Frag. stene, glina, mešana s peskom, oranžna, metličenje, $v = 3,8$ cm, kv. 17.
15. Frag. stene, glina, mešana s peskom, črna in temno rjava, metličenje, $v = 2,6$ cm, kv. 17.
16. Frag. stene, glina, mešana s peskom, oranžna, metličenje na obeh stenah, na notranji močnejše, $v = 6,6$ cm.
17. Frag. stene, glina, mešana s peskom, oranžna in rumena, metličenje, $v = 6$ cm.
18. Frag. stene, glina, mešana s peskom, rdeča, na obeh straneh metličenje, $v = 5,9$ cm, kv. 20.
19. Frag. pokrova, glina, mešana s peskom, črna, glajena površina, $v = 3,7$ cm, kv. 18/20.
20. Frag. pokrova, glina, mešana s peskom, rjavosiva, gladka površina, vrezan okras, d ustja = 24 cm, kv. 18.
21. Frag. pokrova, glina, rahlo mešana s peskom, rjava, gladka površina, vrezan, belo inkrustiran okras, $v = 2,7$ cm, okolica memorije.
22. Frag. pokrova, prečiščena glina, oranžna, glajena površina, $v = 2,8$ cm, kv. 18/16.
23. Frag. pekve, glina, mešana s peskom, sivooranžna, d ustja = 24 cm, kv. 20/18.
24. Frag. pekve, glina, mešana s peskom, rdeča in siva, d ustja = 19,2 cm, kv. 18/20.

T. 23

1. Frag. pekve, glina, mešana s peskom, rumena, oranžna in črna, d ustja = 18,4 cm, kv. 18.
2. Frag. pekve, glina, mešana s peskom, črna in rdeča, $v = 3,4$ cm, kv. 18.
3. Frag. pekve, glina, mešana s peskom, temno rdeča, $v = 2,8$ cm, kv. 18.
4. Frag. pekve, glina, mešana s peskom, svetlo rjava, $v = 2,8$ cm, kv. 16/18.
5. Frag. pekve, glina, mešana s peskom, rdečerjava, slaba izdelava, $v = 4,7$ cm.
6. Frag. pekve, glina, mešana s peskom, rdeča in črna, rebro, d ustja = 28 cm, kv. 15/17.
7. Frag. pekve, glina, mešana s peskom, svetlo rdeča, rebro, $v = 5,4$ cm, kv. 18.
8. Frag. pekve, glina, mešana s peskom, sivooranžna, rebro z odtisi in nekaj vrezov, d ustja = 30 cm, kv. 16/18.
9. Frag. pekve, glina, mešana s peskom, rdeča, rebro, vrez, $v = 3,8$ cm, kv. 17.
10. Frag. pekve, glina, rahlo mešana s peskom, zunaj sivorumena, glajena, znotraj črna.
11. Frag. pekve, glina, mešana s peskom, rdeča, rebro, $v = 4$ cm, kv. 20.
12. Frag. pekve, glina, mešana s peskom, rdečesiva, rebro z odtisi, $v = 6,8$ cm, kv. 18.
13. Frag. pekve, glina, mešana s peskom, črna in rdečkasta, rebro z odtisi, $v = 5,3$ cm, kv. 16/15.
14. Frag. ročaj pekve, glina, mešana s peskom, rumenosiva, podolgovata izboklina, $v = 4,4$ cm, okolica memorije.
15. Frag. ročaj pekve, glina, mešana s peskom, rjava, $v = 4,8$ cm, podolgovata izboklina, kv. 18/16.
16. Frag. ročaj pekve, glina, mešana s peskom, rjavordeča, trije izrastki, $v = 4,7$ cm, kv. 16/18.
17. Frag. ročaj pekve, glina, mešana s peskom, rdečerjava, dva izrastka, $v = 5,3$ cm, kv. 18.
18. Frag. ročaj pekve, glina, mešana s peskom, rdeča, trije izrastki, $v = 4,7$ cm, memorija.

T. 24

1. Frag. ročaja pekve, glina, mešana s peskom, dva izrastka, rdeča glina, $v = 4,4$ cm, kv. 18/20.
2. Frag. ročaja pekve, glina, mešana s peskom, rjava, 3 izbokline, $v = 5$ cm, okolica memorije.
3. Frag. ročaja pekve, glina, mešana s peskom, rdeča in črna, glajena površina, izrastek, $v = 3,3$ cm, kv. 15/17.

4. Frag. ročaja pekve, glina, mešana s peskom, rjava, podolgovata izboklina, v = 3,6 cm, kv. 18 — 17.
5. Frag. ročaja pekve, glina, mešana s peskom, rjavordeča, v = 6,3 cm, kv. 17.
6. Frag. ročaja pekve, glina, mešana s peskom, rdečerjava, hrapava površina, v = 4,8 cm, kv. 18.
7. Frag. ročaja pekve, glina, mešana s peskom, oranžnosa, v = 4,4 cm, kv. 15/17.
8. Frag. ročaja pekve, glina, mešana s peskom, rdeča, v = 4,4 cm, kv. 18.
9. Frag. ročaja pekve, glina, mešana s peskom, rumena in rdečkasta, v = 3,7 cm, kv. 16/15.
10. Frag. ročaja pekve, glina, mešana s peskom, rdečerjava, v = 3 cm, kv. 15/17.
11. Frag. ročaja pekve, glina, mešana z velikimi drobci peska, porozna, rdeča, d = 5,5 cm, kv. 16/15.
12. Frag. ročaja pekve, glina, mešana s peskom, rdečerjava, d = 6,4 cm, kv. 17.
13. Frag. ročaja pekve, glina, mešana s peskom, sivooranžna, d = 6 cm, kv. 15.
14. Frag. ročaja pekve, glina, mešana s peskom, rdečerjava, d = 5,6 cm, kv. 18/16.
15. Frag. ročaja pekve, glina, mešana s peskom, rjava, d = 4,9 cm, kv. 18.
16. Frag. ročaja, glina, mešana s peskom, rdečerjava, d = 4,2 cm, kv. 20.
17. Frag. ročaja pekve, glina, mešana s peskom, rdeča, d = 4,4 cm, kv. 20.
18. Frag. ročaja pekve, glina, mešana s peskom, rdečesiva, d = 3,8 cm, kv. 16.
19. Frag. ročaja pekve, glina, mešana s peskom, rdeča, d = 5,3 cm, kv. 18/16.
20. Frag. ročaja pekve, glina, mešana s peskom, rjava, poškodovan v ognju, v = 3,4 cm, kv. 16/18.
21. Frag. ročaja, glina, mešana s peskom, siva, poškodovana v ognju, d = 5,6 cm, kv. 16/18.
22. Frag. ročaja pekve, glina, mešana z velikimi drobci peska, rjava, d = 3,2 cm, memorija.
23. Frag. ročaja, glina, mešana z velikimi drobci peska, rdeča, izboklina, d = 2,7 cm, memorija.
24. Frag. ročaja, glina, mešana s peskom, temno rdeča, širina = 4,6 cm, kv. 18/16.
25. Frag. ročaja, glina, mešana s peskom, rjava, v = 4,4 cm, memorija.
26. Frag. ročaja, glina, mešana s peskom, črnorjava, v = 3,8 cm, kv. 16, odtisi na ročaju.
27. Frag. ročaja, glina, mešana s peskom, rdečerjava, v = 3 cm, kv. 16.

T. 25

1. Frag. ročaja, glina, mešana s peskom, rjavordeča, glajena površina, v = 8,4 cm, kv. 18.
2. Frag. ročaja, glina, mešana s peskom, rumena, gladka površina, v = 4 cm, kv. 18/20.
3. Frag. ročaja, glina, mešana s peskom, siva, poškodovan v ognju, v = 6,8 cm, kv. 17.
4. Frag. ročaja, glina, mešana s peskom, siva, gladka površina, v = 6,3 cm, kv. 18.
5. Frag. ročaja, glina, mešana s peskom, rdeče rjava, v = 5,3 cm, kv. 16.
6. Frag. ročaja, glina, mešana s peskom, temno siva, v = 4,9 cm, kv. 18/17.
7. Frag. ročaja, glina, mešana s peskom, siva, v = 4,5 cm, kv. 18/20.
8. Frag. ročaja, glina, mešana s peskom, črna, gladka površina, v = 4 cm, kv. 18.
9. Frag. ročaja, glina, mešana s peskom, rjavordeča, v = 3,2 cm, kv. 18.
10. Frag. ročaja, glina, mešana s peskom, rdeča, v = 3,4 cm, kv. 17.
11. Frag. ročaja, glina, mešana s peskom, rdeča, v = 4,4 cm, kv. 18/16.
12. Frag. ročaja, glina, mešana s peskom, rjava, v = 5,6 cm, kv. 15.
13. Frag. ročaja, glina, močno mešana s peskom, rdeča, v = 5,2 cm, kv. 20.
14. Frag. stene z odlomljenim ročajem, glina, mešana s peskom, črna, glajena površina, v = 5,8 cm, kv. 18.
15. Frag. stene z odlomljenim ročajem, glina, mešana s peskom, rjava, v = 5,9 cm, kv. 18/16.
16. Frag. svitka, glina, rahlo mešana s peskom, siva, d = 13,2 cm, kv. 18.
17. Frag. svitka, glina, mešana s peskom, siva, d = 13 cm, kv. 18.
18. Frag. svitka, prečiščena glina, rumena, d = 11,6 cm, kv. 18.
19. Frag. svitka, prečiščena glina, oranžna in siva, d = 15 cm, kv. 18/16.

20. Frag. svitka, prečiščena glina, oranžna, d = 12,8 cm, kv. 18.
21. Frag. svitka, prečiščena glina, oranžna, d = 12,4 cm, kv. 18/16.
22. Frag. svitka, d = 13,6 cm, kv. 15/17.
23. Frag. svitka, d = 13 cm, kv. 15/17.
24. Frag. svitka, prečiščena glina, siva, d = 12 cm, memorija.

T. 26

1. Frag. svitka, prečiščena glina, rumena, d = 14 cm, kv. 15.
2. Frag. svitka, prečiščena glina, oranžna in siva, v = 4,5 cm, kv. 17.
3. Utež za statve, prečiščena glina, siva, v = 6 cm, kv. 18.
4. Vretence, glina, mešana s peskom, rjava, v = 3,3 cm, okolica memorije.
5. Vretence, glina, mešana s peskom, temno rjava, gladka površina, v = 2,4 cm, kv. 18.
6. Vretence, glina, mešana s peskom, siva, v = 2 cm.
7. Vretence, glina, mešana s peskom, črna, v = 3 cm, okolica memorije.
8. Vretence, glina, mešana s peskom, črna, v = 2,2 cm, okolica memorije.
9. Vretence, porozna glina, rjava, v = 1,6 cm, okolica memorije.
10. Ročaj pokrova, glina, rahlo mešana s peskom, temno rjava, glajena površina, v = 2,5 cm, kv. 18.
11. Frag. podstavka, glina, mešana s peskom, siva, v = 7,6 cm.
12. Frag. stene, glina, mešana s peskom, rdeča, širina = 5,6 cm, kv. 15/17.
13. Frag. kozice?, glina, rahlo mešana s peskom, rumenooranžna, rebro z odtisi in žleb, v = 7 cm, kv. 22/24.
14. brusni kamen, v = 9,7 cm, kv. 15.

Najdbe z izkopavanj v okolici cerkve leta 1953: (T. 26)

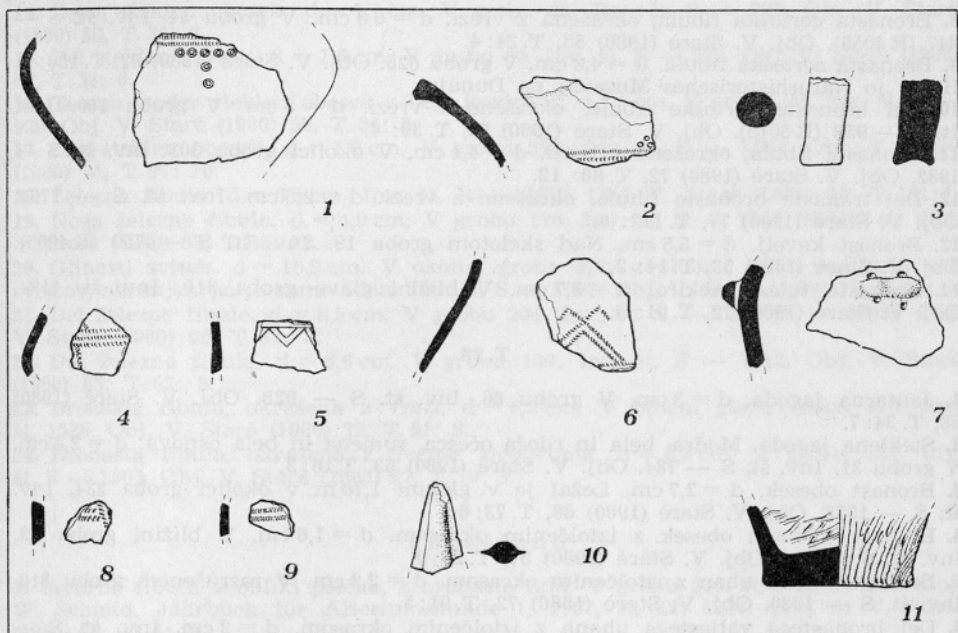
15. Bronasta fibula, d = 6,4 cm.
16. Bronasta spirala in igla fibule, d = 5 cm.
17. Noga bronaste certoške fibule, d = 3,2 cm.

Severno od cerkve.²⁵² (sl. 5)

1. Del stene posode, črne do temno rjave barve, zunanja površina glajena, okrašena z žigosanimi krožci in odtisom koleščka, v = 5 cm, rekonstruirani d na največji širini = približno 17 cm, kv. XVI.
2. Del vrčka z odlomljenim ročajem, sivorumena glina, okras narejen s koleščkom dveh različnih velikosti, tri odtisnjene pike, bela inkrustacija, v = 4,6 cm, 6,4 × 7,9 cm, kv. XV.
3. Odlomljena glinasta noga, temno rjava, glina mešana s peskom, v = 4,5 cm, kv. XV.
4. Del stene posode, siva barva, okras, narejen s koleščkom, 3,6 × 3,2 cm, kv. XVII.
5. Del stene posode, rjave barve, vrezan okras, v = 2,9 cm, kv. XVII.
6. Del stene posode, prečiščena rjavosiva glina, okras z odtisom koleščka, 6,6 × 5 cm, kv. XV.
7. Del stene posode, rjave barve, z dvakrat predrto bradavico, v = 5,4 cm, kv. XVII.
8. Del stene posode, črna glina, zunanja površina glajena, okras z odtisom koleščka, v = 2,3 cm, kv. XVI.
9. Del stene posode, temno siva glina, zunanja in notranja površina glajeni, okras z odtisom koleščka, v = 1,8 cm, kv. XVI.
10. Del bronaste sulice, v = 2,4 cm, kv. XVIII.

Odkrito v odpadni jami pred gostilno Stari Mayr, Titov trg 17. (sl. 5)

11. Del dna in stene posode, siva glina, metličast okras na zunanji in notranji steni, d = 8 cm, v = 4 cm.

Sl. 5:²⁵² 1 — 10: Kranj, severno ob farni cerkvi, 11: Kranj, Titov trg 16. 1 — 9, 11: glina, 1 : 4. 10: bron, 1 : 2.

Abb. 5:²⁵² 1—10 Kranj, nördlich an der Pfarrkirche, 11: Kranj, Titov trg 16, 1—9, 11: Ton, 1 : 4. 10: Bronze, 1 : 2.

Prazgodovinske najdbe iz Lajha*

T. 27

1. Železna plavutasta sekira. d = 17,3 cm. Ležala je 40 cm pred grobom 298, v globini 2,0 m. Inv. št. S — 1579. Obj. V. Starè (1980) 72, T. 90: 4.
2. Železna plavutasta sekira. d = 15,2 cm. Ležala je 10 m od sekire na (T. 27: 1 in groba 298, že popolnoma zunaj področja grobov. Inv. št. S — 1580. Obj. V. Starè (1980) 72, T. 90: 3.
3. Bronasta igla. d = 14,9 cm. Inv. št. S — 654 (R 3936). Obj. V. Starè (1980) 50, T. 1: 1. Ležala je v porušenem grobu 1, v globini 0,70 m. Zraven v grobu še košček bronaste pločevine in bronast obroček (o. c. T. 1: 2, 3).
4. Bronasta kačasta fibula. d = 5,3 cm. Najdena med groboma 316 in 318. Inv. št. S — 1586. Obj. V. Starè (1980) 73, T. 92: 5.
5. Noga bronaste certoške fibule. d = 3,1 cm. Ležala je v grobu 170. Inv. št. S — 1150 (R 5123 b). Obj. V. Starè ((1980) 63, T. 56: 13.
6. Noga bronaste certoške fibule. d = 2 cm. V okolici groba 284. Inv. št. S — 1577. Obj. V. Starè (1980) 71, T. 85: 8.
7. Del loka bronaste fibule. d = 1,5 cm. V otroškem grobu 236. Inv. št. S — 1339. Obj. V. Starè (1980) 68, T. 73: 9.

* inv. št. = inventarne številke v Narodnem muzeju v Ljubljani.
obj. = objavljeno.

8. Bronasta certoška fibula, okrašena z vrezi. $d = 6,5$ cm. V grobu 54. Inv. št. S — 847 (R 4055). Obj. V. Starè (1980) 55, T. 24: 4.
9. Bronasta certoška fibula. $d = 4,3$ cm. V grobu 625. Obj. V. Starè (1980) 82, T. 130: 4. Hrani jo Naturhistorisches Museum na Dunaju.
10. Del bronaste certoške fibule, okrašene z vrezi. $d = 5$ cm. V grobu 100. Inv. št. S — 958 (R 5015). Obj. V. Starè (1980) 59, T. 38: 4.
11. Bronasta fibula, okrašena z vrezi. $d = 4,1$ cm. V okolici groba 303. Inv. št. S — 1982. Obj. V. Starè (1980) 72, T. 90: 12.
12. Del trakaste bronaste fibule, okrašene z vrezi. $d = 2,6$ cm. Inv. št. S — 1794. Obj. V. Starè (1980) 77, T. 112: 8.
13. Bronast kavelj. $d = 5,5$ cm. Nad skeletom groba 19. Inv. št. S — 759 (R 4005). Obj. V. Starè (1980) 53, T. 14: 2.
14. Bronasta tulasta sekira. $d = 3,7$ cm. V bližini glave groba 310. Inv. št. 1584. Obj. V. Starè (1980) 72, T. 91: 9.

T. 28

1. Jantarna jagoda. $d = 3$ cm. V grobu 86. Inv. št. S — 928. Obj. V. Starè (1980) 58, T. 34: 7.
2. Steklena jagoda. Modra, bela in rdeča očesca, rumena in bela osnova. $d = 2,4$ cm. V grobu 31. Inv. št. S — 784. Obj. V. Starè (1980) 53, T. 16: 3.
3. Bronast obesek. $d = 2,7$ cm. Ležal je v globini 1,70 m v okolici groba 234. Inv. št. S — 1573. Obj. V. Starè (1980) 68, T. 73: 6.
4. Bronast trikoten obesek z iztolčenim okrasom. $d = 1,6$ cm. V bližini groba 72. Inv. št. S — 884. Obj. V. Starè (1980) 57, T. 29: 9.
5. Bronast valjast uhan z iztolčenim okrasom. $d = 2,2$ cm. V razrušenem grobu 310. Inv. št. S — 1530. Obj. V. Starè (1980) 72, T. 91: 5.
6. Del bronastega valjastega uhana z iztolčenim okrasom. $d = 2$ cm. Inv. št. S — 1795. Obj. V. Starè (1980) 77, T. 112: 9.
7. Steklena jagoda s temnomodrobilimi očesci na zeleni podlagi. $d = 1,1$ cm. V grobu 159. Inv. št. S — 1108. Obj. V. Starè (1980) 62, T. 53: 3.
8. Steklena jagoda s temnomodrobilimi in rumenimi očesci na zeleni podlagi. $d = 0,9$ cm. V grobu 159. Inv. št. S — 1108. Obj. V. Starè (1980) 62, T. 53: 3.
9. Steklena jagoda s temno modrimi očesci na svetlo modri osnovi. $d = 0,8$ cm. V grobu 159. Inv. št. S — 1108. Obj. V. Starè (1980) 62, T. 53: 3.

bela

rumena

zelená

rdeča

modra, temno modra

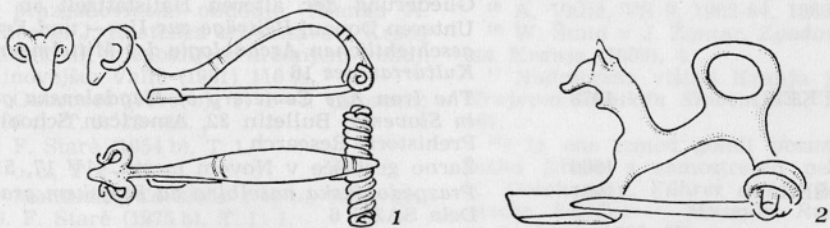
svetlo modra

10. Jantarna jagoda. $d = 2,2$ cm. V razrušenem grobu 310. Inv. št. S — 1531. Obj. V. Starè (1980) 72, T. 91: 6
11. Zelen steklen obesek. $d = 1,3$ cm. V grobu 86. Inv. št. S — 929. Obj. V. Starè (1980) 58, T. 34: 6.
12. Temno moder steklen obesek. $d = 1,4$ cm. V grobu 86. Inv. št. S — 929. Obj. V. Starè (1980) 58, T. 34: 6.
13. Temno moder steklen obesek. $d = 1,3$ cm. V grobu 86. Inv. št. S — 929. Obj. V. Starè (1980) 58, T. 34: 6.

14. Zelen steklen obesek. d = 1,7 cm. V grobu 86. Inv. št. S — 929. Obj. V. Starè (1980) 58, T. 34: 6.
15. Bel steklen obesek. d = 1,6 cm. V grobu 86. Inv. št. S — 929. Obj. V. Starè (1980) 58, T. 34: 6.
16. Temno moder steklen obesek z belo konico. d = 1,5 cm. V grobu 86. Inv. št. S — 929. Obj. V. Starè (1980) 58, T. 34: 6.
17. Črn steklen obesek. d = 1,6 cm. V grobu 332. Inv. št. S — 1604. Obj. V. Starè (1980) 74, T. 97: 10.
18. Železna fibula. d = 6,5 cm. Inv. št. R — 3657. Obj. V. Starè (1980) 79, T. 121: 1.
19. Noga železne fibule. d = 4,9 cm. V grobu 170. Inv. št. S — 1149 (R 5123 a). Obj. V. Starè (1980) 63, T. 56: 12.
20. Glinasti svitek. d = 10,9 cm. V okolici groba 321, v globini 1,5 m najdenih več svitkov, ohranjen pa je samo eden. Inv. št. S — 1587. Obj. V. Starè (1980) 73, T. 93: 9.
21. Del železne fibule. d = 8,5 cm. V grobu 204. Inv. št. S — 1267 (R — 5203). Obj. V. Starè (1980) 66, T. 67: 3.
22. Del železne fibule. d = 6,6 cm. V grobu 189. Inv. št. S — 1212. Obj. V. Starè (1980) 65, T. 62: 8.
23. Bronasta fibula, okrašena z vrezji. d = 6,5 cm. V bližini glave groba 310. Inv. št. 1585. Obj. V. Starè (1980) 72, T. 91: 8.
24. Bronasta fibula, okrašena z dvema žlebovoma. d = 8,3 cm. V grobu 221. Inv. št. S — 1303. Obj. V. Starè (1980) 67, T. 70: 3.

Pogrešano

1. Srebrna fibula v obliki psička, z bronasto iglo. V grobu 200. Inv. št. R 5197. Obj. W. Schmid, Jahrbuch für Altertumskunde 1, 1907, sl. 12: 5197. Glej še V. Starè (1980) 66. (sl. 6: 2).
2. Bronasta fibula z ovno glavo na zaključku noge. V grobu 38. Obj. Gabrovec (1960 b) T. 4: 9. Glej še V. Starè (1980) 54 (sl. 6: 1).
- Vozlasta ločna fibula. Hrani jo Naravoslovni muzej na Dunaju. Omenja jo Gabrovec (1966 c), opomba 17.

D. Knific-Lunder

Sl. 6: Kranj — Lajh, pogrešani fibuli

Abb. 6: Kranj — Lajh, die zwei verschollenen Fibeln.

ANSI	— Arheološka najdišča Slovenije (1975)
AV	— Arheološki vestnik
IMK	— Izvestja Muzejskega društva za Kranjsko
KŽG	— kultura žarnih grobišč
Lt	— laten
PBF	— Prähistorische Bronzefunde
RGF	— Römisch-Germanische Forschungen
VS	— Varstvo spomenikov

M. BUDJA	1980	Grob 54 z žarnega grobišča na dvorišču SAZU v Ljubljani, <i>Situla 20/21, Gabrovčev zbornik</i> , 85 ss
C. DOBIAT	1980	Das hallstattzeitliche Gräberfeld von Klein-klein und seine Keramik, <i>Schild von Steier</i> , Beiheft 1, Graz
J. DULAR	1973	Bela krajina v starohalštatskem obdobju, AV 24, 544 ss
	1978	Poskus kronološke razdelitve dobovskega žarnega grobišča, AV 29, 36 ss
O. H. FREY	1969	<i>Entstehung der Situlenkunst</i> , RGF 31, 1969
S. GABROVEC	1960 a	<i>Prazgodovinski Bled</i>
	1960 b	Mesto Kranja v prazgodovini slovenskega ozemlja, <i>900 let Kranja</i> , 11 ss
	1964-65	Halštatska kultura v Sloveniji, AV 15—16, 21 ss
	1965	Kamniško ozemlje v prazgodovini, <i>Kamniški zbornik</i> 10, 89 ss
	1966 a	Zagorje v prazgodovini, AV 17, 19 ss
	1966 b	Srednjelatsko obdobje v Sloveniji, AV 17, 169 ss
	1966 c	Latensko obdobje na Gorenjskem, AV 17, 243 ss
	1973	Začetek halštatskega obdobja v Sloveniji, AV 24, 338 ss
	1974	Halštatske nekropole v Bohinju, AV 25, 287 ss
M. GUŠTIN	1974	Gomile starejše železne dobe iz okolice Boštanja, <i>Posavski muzej Brežice 1, Varia Archaeologica</i> , 87 ss
	1976	<i>Libna</i> , Posavski muzej Brežice 3
	1977	Relativna kronologija grobov »Mokronoške skupine«, <i>Posavski muzej Brežice 4, Keltske študije</i> , 67 ss
B. HÄNSEL	1976	Beiträge zur regionalen und chronologischen Gliederung der älteren Hallstattzeit an der Unteren Donau, <i>Beiträge zur Ur — und Frühgeschichtlichen Archäologie des Mittelmeer — Kulturraumes</i> 16
H. HENCKEN	1978	<i>The Iron Age Cemetery of Magdalenska gora in Slovenia</i> , Bulletin 32, American School of Prehistoric Research
T. KNEZ	1966	Žarno grobišče v Novem mestu, AV 17, 51 ss
J. KOROŠEC	1951	<i>Prazgodovinska naselbina na Ptujskem gradu</i> , Dela SAZU 6
K. KROMER	1959	<i>Brezje</i> , Arheološki katalogi Slovenije 2
W. MODRIJAN	1957	Das hallstattzeitliche Gräberfeld von Frög, Kärnten, <i>Carinthia I</i> , 147, 3 ss
MOST NA SOČI		neobjavljeno
H. MÜLLER-KARPE	1959	<i>Beiträge zur Chronologie der Urnenfelderzeit nördlich und südlich der Alpen</i> , RGF 22
D. OMAN	1980	Brinjeva gora, AV 32, 1981
S. PAHIČ	1957	<i>Drugo žarno grobišče v Rušah</i> , Razprave SAZU 4/3, Razred I
	1972	<i>Pobrežje</i> , Katalogi in monografije 6
D. POPOVIČ	1981	<i>Keramika starijega železnega doba u Sremu</i> , <i>Fontes archaeologiae Iugoslaviae</i> 4
POŠTELA		neobjavljeno
I. PUŠ	1971	Žarnogrobiščna nekropola na dvorišču SAZU v Ljubljani, Razprave SAZU 7/1, Razred I

J. RÍHOVSKÝ	1979	<i>Die Nadeln in Mähren und im Ostalpengebiet</i> , PBF 13/5
G. SPITZER	1973	Ein hallstattzeitlicher Tumulus von Dragatuš, AV 24, 780 ss
F. STARÈ	1954 a	<i>Ilirske najdbe železne dobe v Ljubljani</i>
	1954 b	Dva ilirska grobova iz Kranja, AV 5/1, 112 ss
	1955	<i>Vače</i> , Arheološki katalogi Slovenije 1
	1962-63	Kipec ilirskega bojevnika z Vač, AV 13-14, 383 ss
	1975 a	<i>Dobova</i> , Posavski muzej Brežice 2,
	1975 b	<i>Etruščani in jugovzhodni predalpski prostor</i> , Razprave SAZU 9/3, Razred I,
V. STARÈ	1973	<i>Prazgodovina Šmarjete</i> , Katalogi in monografije 10
	1980	<i>Kranj</i> , Katalogi in monografije 18
M. STRMČNIK-GULIČ	1979	Prazgodovinske gomile na Legnu pri Slovenj Gradcu, AV 30, 101 ss
B. TERŽAN	1974	Halštatske gomile iz Brusnic na Dolenjskem, <i>Posavski muzej Brežice 1</i> , <i>Varia Archaeologica</i> , 31 ss
	1976	Certoška fibula, AV 27, 317 ss
A. VALIČ	1975	Oris 20-letnih raziskovanj grobišča v Kranju, <i>Kranjski zbornik 1975</i> , 159 ss
	1981	Mesta arheoloških najdb v Kranju in okolici, <i>Kranjski zbornik 1980</i> , 110 ss

² Zbrana literatura dosedanjih raziskav: A. Valič v *ANSI* (1975). Valič (1975), 159 ss. T. Knific, *Kronika* 19, 1971, 70 ss. Sintetični članki: W. Šmid, *Carniola* 2, 1909, 154 s. W. Šmid v J. Žontar, *Zgodovina mesta Kranja* (1939). 900 let *Kranja* (1960) s člankom S. Gabrovca za prazgodovinsko obdobje, (članka A. Valiča in J. Kastelica obravnavata Kranj v antiki in v zgodnjem srednjem veku). Najnovejše: Valič (1981) 110 ss.

³ Gabrovec (1960 b), T. 1—3. Gabrovec (1966 c), T. 6: 12—16.

⁴ F. Starè (1954 b), T. 1.

⁵ o. c., T. 2—3.

⁶ Mantuani, *Carniola 2 n. v.*, 1911, 131, 136. F. Starè (1975 b), T. 1: 1.

⁷ F. Starè, AV 3, 1952, 298 s.

⁸ Gabrovec (1960 b), T. 4: 1—7.

⁹ Gabrovec (1960 b), T. 4: 8, 10. W. Šmid, *Carniola* 2, 1909, 154 s. Müllner, *Argo* 2, 1893, 94 s, v *Argo* 1, 1892, slike T. 4: 6; T. 7: 18; T. 8: 2. A. Valič, VS 9, 1962—64, 1965, 172; T. 3: 21.

¹⁰ Žmavc, *Carniola 1*, 1908, 213 s; *IMK* 18, 1908, 80.

¹¹ VS 11 (1966), 1967, 116, T. 2: 4.

¹² A. Valič, Mesta arheoloških najdb v Kranju in okolici, *Kranjski zbornik 1980* (v Kranju 1981), 114. Nekje na prostoru starega srednjeveškega mesta so odkrili tudi bronasto bodalo. Ib. 111; J. Dular, Bronasti jezičastoročajni meči iz Slove-

nije, *Varia Archaeologica*, *Posavski muzej Brežice 1*, 1974, 15 s, T. 1: 5.

¹³ D. Josipovič, *Kronika* 29/1, 1981, 51.

¹⁴ V. Starè (1980). Gabrovec (1960 b), T. 4: 9, 11, 13, 14. Gabrovec (1966 c), T. 6: 4—10. W. Schmid, *Jahrbuch für Altertumskunde* 1, 1907, 55 ss, npr. sl. 12.

¹⁵ A. Valič, VS 9, 1962-64, 1965, 172.

¹⁶ W. Šmid v J. Žontar, *Zgodovina mesta Kranja* (1939), 4.

¹⁷ Nadmorska višina Kranja je 385 m. *Krajevni leksikon Slovenije* 1, 1968, 159, 161.

^{17a} Iz ene izmed gomil poznamo certoško fibulo s samostrelno peresovino. K. Deschmann, *Führer durch das Krainische Landes — Museum Rudolfinum in Laibach*, 1888, 97.

¹⁸ J. Pečnik, *IMK* 14, 1904, 127 s. A. Valič, Mesta arheoloških najdb v Kranju in okolici, *Kranjski zbornik 1980* (1981), 111.

¹⁹ *ANSI*, 171. J. Pečnik, o. c. A. Valič, o. c. V grobovih iz Šmartnega so se ohranili naslednji bronasti predmeti: zapestnica, igla, prstan in dve dvozankasti fibuli. Ena je vaška vozlasta, druga z gladkim bronastim lokom. Najdbe hrani Narodni muzej v Ljubljani. Inv. št. P. 6332 do 6336.

²⁰ Gabrovec (1966 c), T. 6: 3.

^{20a} Gabrovec (1966 c), T. 7.

²¹ Valič (1975), 159 ss, sl. 1—3.

²² J. Dular, *Halštatska keramika v Sloveniji* (1982).

- ²³ Müller-Karpe (1959), 120; primerjaj T. 108: B1, M2; T. 109: C42; T. 110: F64.
- ²⁴ Modrijan (1957), 11 s, sl. 6: 1.
- ²⁵ Gabrovec (1960 a) gr. 18, T. 11: 1. Puš (1971) gr. 101, T. 10: 5 in gr. 223, T. 43: 3. Grobova sodita v Ljubljano IIb in v IIIa. Primerjaj še Gabrovec (1973).
- ²⁶ F. Starè (1954 a), T. 16: 3. Gabrovec (1973).
- ²⁷ Gabrovec (1960 a), T. 29: 3. Glej še Gabrovec (1973).
- ²⁸ F. Starè (1954 a), T. 25: 1; T. 49: 5. Puš (1971), T. 3: 8; T. 8: 9; T. 12: 4, T. 16: 14; T. 49: 1.
- ²⁹ Pahič (1972), T. 3: 2.
- ³⁰ Puš (1971), T. 3: 1; T. 5: 1; T. 17: 8. Na risbah se oblika okrasa ne razlikuje od navadnih vrezov, loči pa se v opisu in na fotografiji: M. Slabe, O okrasu na žari groba 86 z dvorišča SAZU v Ljubljani, *Situla 20—21, Gabrovčev zbornik*, 1980, 77 ss, T. 1: 2.
- ³¹ Gabrovec (1964—1965), T. 1: 3.
- ³² Puš (1971), 86, T. 10: 1—7. Gabrovec (1973).
- ³³ F. Starè (1975 a), T. 6: 6; T. 19: 6, 19; T. 37: 2; T. 47: 2. Müller-Karpe (1959), T. 108: C; T. 110: B3, E3, 5; T. 113: E2. F. Starè (1954 a), T. 11: 6. Puš (1971), T. 1: 2; T. 34: 7; T. 36: 1. Oman (1980), T. 10: 9, T. 28: 10.
- ³⁴ Poštela, T. 1: 7. Dobiat (1980), T. 14: 10; T. 33: 8; T. 34: 1—6; T. 40: 4; T. 98: 8; T. 102: 8; T. 106: 2, 12; T. 107: 13.
- ³⁵ Müller-Karpe (1959), Ruše T. 109: E2, Hajdina T. 116: 52, Maribor T. 120: 36, 44. F. Starè (1975 a), T. 56: 12.
- ³⁶ F. Starè (1954 a), T. 46: 6. Puš (1971), T. 10: 2; T. 12: 2. Primerjaj še Mengeš: Gabrovec (1965) T. 2: 1.
- ³⁷ Dobiat (1980) 168, 115, T. 13: 6; T. 16: 9; T. 22: 9.
- ³⁸ o. c., 170, T. 37: 3; T. 43: 7, 6; T. 47: 6, 8, 9, 10; T. 56: 4, 7; T. 84: 11; T. 88: 3.
- ³⁹ Strmčnik-Gulič (1979), T. 14: 4.
- ⁴⁰ Ha C: A. Dular, Okras živalskih glav na posodah halštatskega obdobja Slovenije, AV 29, 1978, 85 ss. Šmarjeta T. 4: 1 Vače, grobna celota: F. Starè (1955), T. 23: 2, T. 69: 10, 11, T. 88: 15. Celota po F. Starè (1975 b), 217 s. Guštin (1976) 24, T. 56: 3.
- Ha D: Guštin (1976), 24, T. 26: 5; T. 31: 11; T. 37: 1, 7, 10; T. 38: 3. Hencken (1978), fig. 330 a. Teržan (1976), T. 3: 16.
- ⁴² V. Stare (1973), T. 41: 20.
- ⁴³ Guštin (1976), 24, T. 37: 7; T. 38: 3.
- ⁴⁴ Modrijan (1957), sl. 5: 1; sl. 6: 7. F. Starè (1954 a), T. 47: 1, 2 in Budja (1980), sl. 2, sl. 3.
- ⁴⁵ Frey (1969), 13 ss, T. 8: 1.
- ⁴⁶ Oman (1980), T. 5: 6 v plasti datirani v Ha A, T. 21: 12; T. 36: 3 v Ha B plasti, T. 28: 2, 5, 9, podobne oblike, le večji kot kranjski primeri.
- ⁴⁷ Korošec (1951), risbe 81: d, h; 82: e, g, fotografije sl. 166, 169, 178, 325, 331, 502, 541, 611 itd.
- ⁴⁸ Poštela, T. 17: 22; T. 21: 3; T. 29: 1, 12, 14, 16; T. 22: 1; T. 23: 13.
- ⁴⁹ F. Starè (1975 a), T. 4: 7; T. 6: 6; T. 33: 2; T. 60: 2.
- ⁵⁰ F. Starè (1954 a), T. 23: 2; T. 48: 5; T. 51: 3. Budja (1980) T. 4: 6 isti lonček rekonstruirala drugače kot Starè. Gabrovec (1973).
- ⁵¹ F. Starè, Prazgodovinsko grobišče na Rifniku pri Celju, AV 2/2, 1951, 191, T. 3: 2.
- ⁵² Guštin (1976), T. 82—89. Teržan (1976), T. 92—93.
- ⁵³ Oman (1980), pl. 2: T. 13: 7, pl. 3: T. 27: 3.
- ⁵⁴ Korošec (1951), risba 74 (mogoče), 81: f; 82: d.
- ⁵⁵ Pahič (1957), T. 13: 7, T. 14: 7, T. 15: 6, 7.
- ⁵⁶ M. Guštin, *Notranjska*, Katalogi in monografije 17, 1979, T. 14: 9; T. 36: 9.
- ⁵⁷ F. Starè (1975 a), T. 27: 14; T. 44: 13, večji: T. 44: 1; T. 46: 1.
- ⁵⁸ Poštela, T. 32: 13. J. Dular, *Podzemelj*, Katalogi in monografije 16, 1978, T. 43: 12.
- ⁵⁹ Oman (1980), Ha B plast T. 34: 6, premešana 6. plast T. 47: 7.
- ⁶⁰ Korošec (1951), fotografija 579.
- ⁶¹ Poštela, T. 1: 7; T. 22: 4.
- ⁶² Gabrovec (1960 a), T. 19: 7. Za datacijo Gabrovec (1973).
- ⁶³ Müller-Karpe (1959), T. 113: A3, pekva v grobu. Pahič (1972), T. 2: 4, svitki v grobu.
- ⁶⁴ Primerjaj: Müller-Karpe (1959), T. 113: A3; Poštela; Oman (1980); S. Gabrovec-O. H. Frey-S. Foltiny, Prvo poročilo o naselbinskih izkopavanjih v Stični, AV 20, 1969, 177 ss.
- ⁶⁵ Gabrovec (1960 a), T. 17: 3.
- ⁶⁶ Tudi latvica, ki je bila najdena južno od farne cerkve: Gabrovec (1966 c), T. 7: 15.
- ⁶⁷ Müller-Karpe (1959), 122 s, horizontalna stratigrafija sl. 11: 6, HaB2 — T110/D2, E4, HaB3 — T. 109: A4, F1 itd.
- Tudi druga štajerska najdišča poznajo podobno okrašene latvice: Oman (1980), T. 28: 3; T. 46: 2, 8; T. 52: 4; Pahič (1972), T. 35: 14.
- ⁶⁸ Müller-Karpe (1959), 122, 124, T. 110: E; zapestnico primerjaj z grobom 137 (T. 113: F).

- ⁶⁹ o. c., Ruše T. 115: B141, 116; T. 109: F1, Maribor T. 120: 35, 37, 39. Pahič (1972), T. 4: 9; T. 5: 3; T. 6: 3; T. 8: 3; T. 27: 3.
- ⁷⁰ Müller-Karpe (1959), 122 s.
- ⁷¹ Pahič (1972), 15, T. 5: 3; T. 11: 14; T. 15: 12.
- ⁷² Strmčnik-Gulič (1979), T. 8: 13.
- ⁷³ Pahič (1957), grob 10, T. 4: 5, okras je vrezan in belo inkrustiran.
- ⁷⁴ Pahič (1972), T. 3: 1.
- ⁷⁵ Müller-Karpe (1959), T. 120: 44.
- ⁷⁶ Pahič (1972), T. 3: 3; T. 15/6; T. 16: 2; T. 17: 13. Müller-Karpe (1959), T. 115: B163. Puš (1971), T. 14: 5.
- ⁷⁷ Teržan (1974), 38.
- ⁷⁸ Pahič (1972), T. 11: 17; T. 22: 10; T. 47: 1. Pahič (1957), T. 2: 1. Müller-Karpe (1959), T. 109: E2; T. 110: C1; T. 112: G1.
- ⁷⁹ Pahič (1972), T. 3: 7; T. 47: 2. Oman (1980), T. 30: 2 v HaB plasti naselbine.
- ⁸⁰ Dobiat (1980), iz 1. faze: T. 33: 3, 5; T. 49: 2; T. 109: 6, iz 3. faze: T. 53: 3; T. 54: 1—3.
- ⁸¹ Müller-Karpe (1959), 122, T. 115: A1.
- ⁸² Knez (1966), 77, T. 12: 2; T. 13: 6.
- ⁸³ V. Starè (1973), T. 41: 20.
- ⁸⁴ F. Starè (1962—1963), T. 6: 6; T. 11: 1.
- ⁸⁵ Puš (1971) T. 37: 10. Gabrovec (1973), sl. 5, horizontalna stratigrafija grobišča.
- ⁸⁶ Dular (1973), 549, T. 5: 3.
- ⁸⁷ Spitzer (1973), T. 2: 4. Datacija Dular (1973), 548.
- ⁸⁸ Dobiat (1980), 170, T. 42: 1.
- ⁸⁹ Guštin (1976), T. 31: 6.
- ⁹⁰ Gabrovec (1973), razpredelnica 1.
- ⁹¹ Müller-Karpe (1959), T. 113: F3. Dobiat (1980), T. 13: 3, 4, 6; T. 24: 3. V Kleinkleinu je včasih gostejše kot na najdiščih v Sloveniji.
- ⁹² Dular (1973). Dobiat (1980), 113 ss. D. Popović, *Keramika starijega gvozdenog doba u Sremu*, Fontes archaeologiae Iugoslaviae IV, 1981. Vzdolžno fasetirana ustja začno uporabljati v fazi Bosut IIIb, njihova uporaba pa se nadaljuje še v IIIc. Glej T. 36 in T. 37; nekatere oblike (tip 43) z manj fasetami se pojavijo že prej.
- ⁹³ Oman (1980), Ha A: T. 5: 2; T. 16: 3, Ha B: T. 33: 6, 11.
- ⁹⁴ F. Starè (1975 a), T. 16: 12; T. 56: 5; T. 57: 6. Grob 90 ima iglo s skledičasto glavico. Datirane so v starejši del mlajše KZG. Glej: J. Rihovský, *Die Nadeln in Mähren und im Ostalpengebiet*, PBF 13/5, 1979, 209 ss. T. 63: 1746—1757. V grobovih 387 in 400 pa sta amfori, ki sta prav tako značilni za mlajšo KZG na grobišču. Glej: Dular (1978).
- ⁹⁵ Knez (1966), 77, T. 6: 2; T. 12: 2, 4; T. 13: 2. Fasetiranje je omenjeno pri opisu latvic.
- ⁹⁶ Tudi fasetiranje na notranji strani ustja posod z visokim vratom že poznata tako Dobova kot Brinjeva gora. F. Starè (1975 a). Na notranji strani loncev in amfor. Grobovi A, 1, 12, 219, 221, 245, 411. Večino grobov, v katerih se pojavlja, lahko pripišemo Ha B, razen groba 219, ki ga je Dular uvrstil v prvo stopnjo grobišča (Ha A1). Glej: Dular (1978).
- Oman (1980). Na Brinjevi gori je globoko fasetiranje značilnost Ha A, bolj neizrazito fasetiranje na notranji strani pa se še pojavi v Ha B plasti: T. 22: 5, 6; T. 27: 1; T. 28: 1.
- ⁹⁷ V. Starè (1973), T. 41: 20. Za datacijo groba glej zgoraj.
- ⁹⁸ Knez (1966), 77, T. 12: 2.
- ⁹⁹ F. Starè (1975 a), T. 15: 1; T. 40: 1; T. 52: 1. Pahič (1972), T. 11: 17.
- ¹⁰⁰ Teržan (1974), 38. Npr. Guštin (1976), T. 7: 3, 4; T. 13: 6 itd.
- ¹⁰¹ Dobiat (1980), T. 33: 7; T. 42: 3; T. 46: 4, 5; T. 53: 2.
- ¹⁰² Pahič (1957), T. 6: 1, na spodnjem delu velike žare. Gabrovec (1960 a), T. 9: 8. B. Teržan, O horizontu bojevniških grobov med Padom in Donavo v 5. in 4. stol. pr. n. št., *Posavski muzej Brežice 4, Keltske študije*, 1977, 9 ss, Most na Soči, gr. S 1775, sl. 1: 11; grob je iz časa sv. Lucija IIc.
- ¹⁰³ V grobovih: Guštin (1977), T. 17: 5, 9, 10; T. Knez, *Keltski grobovi iz Roj pri Moravčah, Posavski muzej Brežice 4, Keltske študije*, 1977, T. 1: 5; T. 11: 13. V naselbinah: Gabrovec (1966 b), T. 31: 1—6; O. H. Frey-S. Gabrovec, *K latenski poselitvi Dolenjske, AV 20, 1969, 14, sl. 1: 3, 6; sl. 2: 13, 14; M. Guštin, Kronologija notranjske skupine, AV 24, 1973, 482, 484; M. Guštin, Notranjska, Katalogi in monografije 17, 1979, Metulje T. 15.*
- ¹⁰⁴ Müller-Karpe (1959), 118 s.
- ¹⁰⁵ Ib., T. 108: C, M2, J1, T. 110: E4, D1, 2, F64, 71, T. 111: A1 itd. Oman (1980), T. 35: 14—17, T. 43: 11, 12.
- ¹⁰⁶ F. Starè (1975 a), T. 60: 6, 7; le dvakrat na posodah brez ohranjenih grobnih celot.
- ¹⁰⁷ Poštela, T. 40: 5, 6. S. Pahič, *Poštelstvo grobišče, Časopis za zgodovino in narodopisje*, NV 10, 1974, 62 s, 67 s, grobišče na Lepi ravni, grob 5, T. 7: 1.
- ¹⁰⁸ Dobiat (1980), 167, T. 32—34.
- ¹⁰⁹ Frey (1969), 11 s, 15, 24.
- ¹¹⁰ Gabrovec (1960 a), T. 17: 3; T. 24: 2; T. 29: 3. F. Starè (1954 a), T. 14: 7; T. 16: 3; T. 46: 2. Puš (1971), T. 18: 3—5; T. 27: 7, 8.

- ¹¹¹ Gr. 29 se s posodo povezuje preko gr. 42 z gr. 36, v katerem so železna zapestnica, očalarka brez osmice in obeski, ki kažejo na starejšo železno dobo. Glej: Gabrovec (1973).
- ¹¹² F. Starè (1954 a), T. 16; T. 17: 1; T. 14: 6—8; T. 46: 1—5.
- ¹¹³ Guštin (1976), T. 31: 11. Guštin (1974) T. 16: 1, 2.
- ¹¹⁴ Gabrovec (1960 a), gr. 29, gr. 51. Dobiat (1980), T. 32—34.
- ¹¹⁵ Dular (1973), 556 s.
- ¹¹⁶ Modrijan (1957), sl. 6: 2, 3 in sl. 8, opis na str. 12.
- ¹¹⁷ Gabrovec (1965), T. 1: 7.
- ¹¹⁸ Gabrovec (1973), 343.
- ¹¹⁹ Dular (1973), Popović (1981). V južni Rusiji in v Romuniji se v različnih kulturnih skupinah pojavlja keramika, okrašena z žigosanimi motivi, med drugim tudi s povezanim ležečim S, še preden se oblikuje Basarabi kultura. Glej: G. Kossack, »Kimmerische« Bronzen, *Situla* 20/21, 1980, *Gabrovčev zbornik*, 109 ss; Hänsel (1976).
- ¹²⁰ Dular (1973), 558, karta 2, 3.
- ¹²¹ Dular (1973), sl. 1: 6. Gabrovec (1973).
- ¹²² Korošec (1951) 65, 217, fotografija 390.
- ¹²³ Dobiat (1980), 168, T. 24: 2.
- ¹²⁴ Modrijan (1957), žigosan S okras, Abb. 6: 1—3.
- ¹²⁵ Gabrovec (1960 a), T. 17: 1; T. 18: 5; T. 24: 5.
- ¹²⁶ F. Starè (1954 a). Puš (1971).
- ¹²⁷ Ib.
- ¹²⁸ Müller-Karpe (1959), T. 108: L1, 2; T. 110: D4, F84; T. 115: B163 itd. Pahič (1972), T. 4: 3; T. 11: 15 itd.
- ¹²⁹ Guštin (1976), T. 34: 7. Dular (1973) T. 2: 5, T. 6: 4, T. 5: 1. Spitzer (1973), T. 4: 1, 9; T. 6: 1—3, 7; T. 11: 1, 3, 4 itd. Dobiat (1980), T. 31: 10; (Motivi so podobni predvsem v zgodnjem delu 1. faze. Kasneje dobijo drugo, za Kleinklein posebej značilno obliko.) Strmčnik-Gulič (1979), T. 5: 6, 9, 11, 13; T. 6: 3; T. 10: 1, 8; T. 11: 1, 2, 3 itd.
- ¹³⁰ Dobiat (1980) npr. T. 50—59. Guštin (1976) npr. T. 7: 5, 7, 8; T. 37; T. 41: 1 itd. Gabrovec (1964—1965) T. 7: 1, 2, 6, T. 11: 2, 3, 5. Teržan (1976) npr. T. 1: 11; 2: 6; 10: 12; 22: 1; 76: 12, itd.
- ¹³¹ F. Starè (1954 b), T. 1: 3.
- ¹³² Kar tudi na drugih najdiščih ni običajno, prej zelo redko. Npr. Müller-Karpe (1959), T. 109: L2.
- ¹³³ Valič (1975), 164, sl. 2.
- ¹³⁴ Müller-Karpe (1959), 120, T. 114: D3, druga dva vrča, ki sta brez okrasa trikotnika z zastavicama: T. 109: L2, T. 110: F64.
- ¹³⁵ Pahič (1972), 15, T. 12: 1.
- ¹³⁶ F. Starè (1975 a), T. 37: 3. Dular (1978), 38.
- ¹³⁷ Korošec (1951) 133, risba 73. I. Horvat-Šavel, Rezultati sondiranja prazgodovinskega naselja v Gornji Radgoni, AV 32, 1981, T. 6: 7.
- ¹³⁸ Pahič (1957). T. 8: 1; T. 19: 3.
- ¹³⁹ Müller-Karpe (1959), 121.
- ¹⁴⁰ Puš (1971) T. 16: 14, primerjaj z grobovi 174, 175 in F. Starè (1954 a), gr. 22, 27. Datacija: Gabrovec (1973).
- ¹⁴¹ F. Starè (1954 a), T. 47: 1. Budja (1980), sl. 2, 3, na teh slikah ni videti motiva trikotnika z zastavicama.
- ¹⁴² Gabrovec (1960 a), T. 29: 2—4. Datacija: Gabrovec (1973).
- ¹⁴³ Spitzer (1975), T. 6: 1, 2; T. 7; T. 8: 6—11; T. 9. Datacija: Dular (1973), 549 s.
- ¹⁴⁴ F. Starè (1954 a), T. 2: 7; T. 45: 3. Oman (1980), T. 45: 13; T. 49: 21.
- ¹⁴⁵ Pahič (1972), T. 3: 6.
- ¹⁴⁶ K. Vinski-Gasparini, *Kultura polja sa žarama u severnoj Hrvatskoj*, 1973, T. 128: 6.
- ¹⁴⁷ K. Vinski-Gasparini, o. c., 165. Za fibulo tipa Golinjevo 3. generacije: B. Čović, Vodeći arheološki tipovi kasnog bronzanog doba na području Dalmata, *Godišnjak 8, Centar za balkanološka ispitivanja*, Knjiga 6, 1970, 74 s. Za iglo tipa Moravičany, varijanta 1: Rihovský (1979), 108 s, primerjaj s T. 31: 595.
- ¹⁴⁸ Dobiat (1980), 167, T. 32—34.
- ¹⁴⁹ M. Pichlerová, *Nové Košariská*. Kniežacie mohly zo staršej doby železnej (1969).
- ¹⁵⁰ E. Patek, Die Gruppe der Hallstattkultur in der Umgebung von Sopron, *Archaeologiai Ertesítő* 103, 1976, 3 ss, sl. 5, 6: 1, 2, J. Szombathy, Die Tumuli im Feichtboden bei Fischau am Steinfeld, *Mitteilungen der Anthropologischen Gesellschaft in Wien*, 54 (1924), T. 1, 2, 9.
- ¹⁵¹ G. Kossack, *Studien zum Symbolgut der Urnenfelder- und Hallstattzeit Mitteleuropas*, RGF 20, 1954, 58, 61, T. 11: 12, 20; T. 12: 2, 3, 7—10 itd; T. 15.
- ¹⁵² S. Morintz, P. Roman, Un nou grup hallstattian timpuriu in sud — vestul României — Insula Banului, *Studii și cercetări de istorie veche* 20/3, 1969, 393 ss, sl. 9: 5; 15: 17; 17: 11.
- ¹⁵³ Hänsel (1976), 151 ss, karta 5, priloga. T. 11: 6, 7, 48, 49, 51.
- ¹⁵⁴ Ib., 220 ss, T. 17: 37—39.
- ¹⁵⁵ P. Medović, *Naselja starijeg gvozdenog doba u jugoslovenskom Podunavlju*, Dissertationes et monographiae 22, 1978, T. 23: 1. Datacija: Popović (1981) 28, T. 46: 1.
- ¹⁵⁶ A. Oancea, Considérations sur l'étape finale de la culture de Monteoru,

Dacia 25, 1981, 131 ss, fig. 4: 4; 10: 1, 6; 20: 2.

¹⁵⁷ P. Medović, o. c., T. 60: 6; T. 61: 4 (Vršac, Bela Crkva — Siga).

¹⁵⁸ Dular (1973), 556 ss.

¹⁵⁹ Ib., 551, primerjaj s posodami iz Podzemlja T. 2: 5; T. 6: 4; T. 8: 3, 4 in Dragatuša: Spitzer (1973), T. 8: 10; T. 11: 1, 3, 4.

¹⁶⁰ Spitzer (1973). T. 4: 1; T. 6: 1. Dular (1973), 551 ss, T. 8: 2.

¹⁶¹ Dular (1973), 556 ss.

¹⁶² P. Medović, o. c., T. 58: 5 B. Popović (1981), T. 16: 1, 3, 4. E. Patek, o. c., sl. 8: 9; sl. 10. Gallus, Die figuralverzierten Urnen vom Soproner Burgstall, *Archaeologia Hungarica* 13, 1934, J. Szombathy, o. c., T. 7: 771, 772, 752. Řihovský (1979), T. 86: C.

¹⁶³ E. Patek, o. c., fig. 8: 9, z močvirskimi pticami. A. Eibner-Persy, *Hallstattzeitliche Grabhügel von Sopron (Ödenburg)*, Wissenschaftliche Arbeiten aus dem Burgenland, 62, 1980, npr. T. 30: 4; 32: 5; 34: 2; 41: 3; 42: 7; itd.

¹⁶⁴ Gallus, o. c. E. Patek, o. c., sl. 5, 6: 1, 2. J. Szombathy, o. c., T. 1, 2, 9. M. Pichlerová, o. c.

¹⁶⁵ M. Pichlerová, o. c. Řihovský (1979), Oslavany T. 86: A. Schandorf T. 86: B. A. Eibner-Persy, o. c.

¹⁶⁶ K. Kromer, *Das Gräberfeld von Hallstatt* (1959), T. 4: 21, pri T. 196: 9 je motiv obrnjen.

¹⁶⁷ G. Kossack, *Südbayern während der Hallstattzeit*, RGF 24, 1959, T. 140: 7; 141: 1; 143: 6.

¹⁶⁸ J. Filip, *Enzyklopädisches Handbuch zur Ur- und Frühgeschichte Europas* 2, 1969, 1056, sl.

¹⁶⁹ H. Hencken, *Tarquinius, Villanovans and Early Etruscans*, American School of Prehistoric Research 23, 1968, 29, 39, fig. 48: e, f.

¹⁷⁰ Črnordeče barvanje se pojavi v Kleinkleinu v mlajšem delu I. faze. Dobiat (1980), 168. Kranjski košček je lahko celo dosti mlajši, posebno, če ga primerjamo z mladohalštatskimi posodami iz Kosmatca pri Preseki. Guštin (1974), 94, opomba 28, T. 15: 1.

¹⁷¹ Ko bi bilo bolje znano koroško žarnogrobiščno obdobje, bi se slika mogoče nekoliko spremenila. Povezave so lahko najmočnejše s Koroško.

¹⁷² H. Müller-Karpe, Zeugnisse der Taurisker in Kärnten, *Carinthia* I, 141, 1951, 594 ss. M. Guštin (1977), T. 4: 3; T. 17: 8. T. Knez, Keltski grobovi iz Roj pri Moravčah, *Posavski muzej Brežice* 4, *Keltske študije*, 1977, 105 ss.

¹⁷³ In primer, ki ga je objavil Gabrovec (1966 c), T. 7: 17. Guštin (1977), Novo mesto — Beletov vrt gr. 151, T. 17: 5, 9, 10. T. Knez, o. c., gr. 9, T. 1: 5.

¹⁷⁴ Gabrovec (1966 c), T. 7: 3, 4, 14.

¹⁷⁵ L. Plesničar — Gec, *Severno emonsko grobišče*. Katalogi in monografije 8, 1972, T. 5: 11; T. 9: 5; T. 29: 3; T. 32: 13 itd. P. Petru, A. Valič, Drugočasno poročilo o izkopavanjih v Bobovku pri Kranju, AV 9—10/2, 1958—1959, 133 ss, T. 21: 2.

¹⁷⁶ Idrija pri Bači: J. Szombathy, Das Grabfeld zu Idria bei Bača, *Mitteilungen der Prähistorischen Commission* I, 1909, 291 ss, gr. 1, fig. 65, gr. 13, fig. 73, gr. 14, fig. 77, gr. 24, fig. 80, brez grobne celote fig. 210.

Reka pri Cerknem: Guštin (1977), gr. 12, T. 2: 1, 3, 4, 6.

Most na Soči: Gabrovec (1974), posamična najdba, 298, sl. 5.

¹⁷⁷ Jereka: Gabrovec (1974), posamična najdba, T. 11: 13.

Vinica: Gabrovec (1966 b), na grobišču, T. 14: 5 b.

Aquileia: V. Šribar, Eine spätmittelalten Fibel aus Aquileia, *Aquileia Nostra*, 49, 1978, 6 s.

Levico (Castel Selva) — Valsugana: A. Lang, *Krebsschwanzfibeln, Germania* 57, 1979, Abb 9: 3, 4. Depo.

¹⁷⁸ Gabrovec (1966 c) T. 7: 27. S. Rieckhoff, Münzen und Fibeln aus dem Vicus des Kastells Hüfingen (Schwarzwald — Baar — Kreis), *Saalburg Jahrbuch* 32, 1975, 16, Abb. 4: 12, 13.

¹⁷⁹ Valič (1975), 159. P. Kos, *Keltski novci Slovenije*, Situla 18, 1977, 122 s.

¹⁸⁰ Gabrovec (1966 c), T. 7: 34.

¹⁸¹ Valič (1975), 159. Risbe grobov še niso objavljene.

¹⁸² Pri pregledu gradiva prazgodovinskih najdišč v Sloveniji nism našla prave primerjave. V Dobovi se razčlenjeno rebro pojavlja redko, predvsem na kosih, ki jih J. Dular na podlagi poškodovane igle iz gr. 164 postavlja v najstarejši del grobišča. [F. Starè (1975 a) T. 23: 7; 39: 6; 46: 4; 47: 2. Dular (1978).] V žarnogrobiščni Ljubljani poznamo trebušaste žare z rebrom (F. Starè (1954 a) 29: 1; 33: 1; 54: 1. Puš (1971) T. 6: 1; 11: 9; 12: 1; 26: 8; 27: 1; 31: 2; 33: 1 itd.), podobne, vendar večje žare pa ima tudi grobišče Novo mesto — Mestne njive [Knez (1966) T. 9: 3; 12: 1, 2 itd.]. Na žarnih grobiščih redko nastopajo lonci brez izrazitega trebuha, ki so po obliki bližji kranjskim [F. Starè (1954 a) T. 19: 4. Puš (1971) T. 35: 7. Müller-Karpe (1959) T. 111: F 3; 114: M.]. Na Pobrežju poznamo nekaj

grobov, ki imajo samo lonec z rebrom in nič drugega. Mogoče bi jih lahko povežali z gr. 36, ki ga kijasta igla postavlja v najstarejši del grobišča [Pahič (1972) 15, T. 13: 3; 24: 8—10; 28: 1; gr. 36, 8: 17.]. Različice trebušastih žar z rebrom pod najširšim obodom so razprostranjene na Stajerskem v Ha B 3, v osrednji Sloveniji pa v Ljubljani II b in v stopnji Podzemelj. Posod z grobišča pri farni cerkvi ne bi mogla povezovati z njimi. [Gabrovec (1973) 343. Müller-Karpe (1959) 117 s.] Po drugi strani bi lahko šlo za ostanke visokih vrečastih žar, ki v Ljubljani začno nadomeščati starejše oblike v stopnji II b in so pogoste v III a. [Puš (1971) T. 1: 8; 12: 1; 31: 5; 37: 1; 43: 1. Grobova 181 in 195 (T. 1: 5; 35: 3) s takimi žarami sta predstavnik Ljubljane II b, grobova 214 in 223 (T. 39: 9; 43: 1) pa stopnje III a. Glej še: Gabrovec (1973) kombinacijska tabela.]

Na mladohalštatskih grobiščih na Dolenjskem se pojavljajo preprosti žgani grobovi z grobo delano žaro — loncem, ki ima rebro z odtisi, vendar so ti grobovi izredno redki in posamični v okviru grobišč. [S. Gabrovec, Ilirska gomila v Volčjih njivah, AV 7: 1—2, gr. 22. T. 20. Edini žgani grob v gomili. Teržan (1976) 384 ss. Gomila se začne v stopnji kačaste fibule in sega še v pozni certoški čas. Guštin (1976) T. 63: 17.]

¹⁸³ I. Puš, Pomen ljubljanskega prostora v starejši železni dobi, AV 24, 1973, 390 s, sl. 3, 4. Gabrovec (1960 a), 38. F. Starè (1975 a), 14.

¹⁸⁴ J. Dular, Bronasti jezičastoročajni meči iz Slovenije, *Varia Archaeologica, Posavski muzej Brežice* 1, 1974, 15 s, T. 1: 5. A. Valič, Mesta arheoloških najdb v Kranju in okolici, *Kranjski zbornik* 1980 (1981), 111.

¹⁸⁵ Gabrovec (1960 b), T. 4: 1—7.

¹⁸⁶ Gabrovec (1973), F. Starè (1954 a), Puš (1971).

¹⁸⁷ F. Starè (1975 b), T. 1: 1.

¹⁸⁸ *Ib.*, 204 ss.

¹⁸⁹ F. Starè, Bronasta sekira iz Kranja, AV 3, 1952, 298 s.

¹⁹⁰ Gabrovec (1973), T. 9: 4.

¹⁹¹ *Ib.*, 345 ss, T. 7—10.

¹⁹² *Ib.*, 357 s.

¹⁹³ Gabrovec (1960 b), T. 1—3.

¹⁹⁴ Gabrovec (1973), 348. Primerjaj: Frey (1969), T. 5: 12, 14; T. 7: 45; T. 8: 3 itd.; Most na Soči: npr. gr. E, 846, 862, 1798, 1973.

¹⁹⁵ V. Starè (1980), T. 1: 1. Gabrovec (1973), 343. Puš (1971), gr. 71, 107, 193.

¹⁹⁶ V. Starè (1980), T. 14: 2.

¹⁹⁷ Gabrovec (1965), T. 2: 5.

¹⁹⁸ K. Kromer, *Das Gräberfeld von Hallstatt* (1959) 25, gr. 260, gr. 263, T. 38: 6; T. 40: 16.

¹⁹⁹ J. Szombathy, Altertumsfunde aus Höhlen bei St. Kanzian im österreichischen Küstenlande. *Mitteilungen der Prähistorischen Kommission* 2/2, 1912, 156, sl. 132.

²⁰⁰ H. J. Hundt, Über Tüllenhaken und — gabeln, *Germania* 31, 1953, 149 ss.

²⁰¹ Gabrovec (1973), 361 ss.

²⁰² W. Šmid, Aus Krainburgs Vorzeit, *Carniola* 2, 1909, 154 s. Müllner, *Argo* 2, 1893, 94 s, slike v *Argo* 1, 1892, T. 4: 6; 7: 18, 8: 2. Gabrovec (1960 b) T. 4: 8, 10.

²⁰³ Žmavc, *Carniola* 1, 1908, 213 s. *IMK* 18, 1908, 80.

²⁰⁴ F. Starè (1954 b), T. 1.

²⁰⁶ Gabrovec (1960 b), T. 4: 8. B. Teržan, N. Trampuž, Prispevek h kronologiji sve-tolucijske skupine, AV 24, 1973, 425.

²⁰⁷ *Ib.*, 424.

²⁰⁸ Gabrovec (1966 c), opomba 17.

²⁰⁹ A. Valič, VS 9, 1962—64, 1965, 172, T. 3: 21. Teržan (1976) 387.

²¹⁰ S. Gabrovec, *Prazgodovina Gorenjske* (1961), neobjavljena disertacija. Teržan (1976), 337, 371 s.

²¹¹ F. Starè (1954 b), T. 2—4. Gabrovec (1964—1965), 44.

²¹² V. Starè (1980), T. 92: 5. Teržan (1976), 384.

²¹³ W. Schmid, *Jahrbuch für Altertumskunde* 1, 1907, sl. 12: 5197.

²¹⁴ Guštin (1974), 95 ss. J. V. S. Megaw, Another Tierfibel from Hallstatt, Oberösterreich, *Prace i materialy* 25, 1979, 263 ss.

²¹⁵ M. Guštin, B. Teržan, Malenškova gomila v Novem mestu, AV 26, 1975, 189 s, T. 3: 1. F. Starè, Trije prazgodovinski grobovi iz Zasavja. AV 4/2, 1953, 264 ss, T. 1: 5. Gabrovec (1966 a), T. 7: 1, 2.

²¹⁶ V. Starè (1980), T. 112: 8. Teržan (1976), 320, 348 ss.

²¹⁷ V. Starè (1980), T. 130: 4 (tip 13 a), T. 24: 4 (tip 13 b). Teržan (1976), 338, 361 ss.

²¹⁸ V. Starè (1980), T. 38: 4. Gabrovec (1966 c), T. 6: 10. Teržan (1976), 336, 368. Objavljenih je še nekaj ostankov nog certoških fibul z Lajha: V. Starè (1980), T. 33: 5; T. 56: 13; T. 85: 8, mogoče T. 91: 3.

²¹⁹ Gabrovec (1960 b), T. 4: 9. Gabrovec (1966 a), 31 ss, karta 3. Teržan (1976), 387.

²²⁰ Gabrovec (1960 b), T. 4: 11. Gabrovec (1966 a), 31, karta 2. Dopolnjena kar-

ta razprostranjenosti R. Lunz, *Studien zur End-Bronzezeit und älteren Eisenzeit im Südalpenraum* (1974), T. 81: B.

²²¹ V. Starè (1980), T. 34: 6; T. 97: 10.

²²² D. Božič, Relativna kronologija mlajše železne dobe v jugoslovanskem Podonavju, AV 32, 1981, 315.

C. Truhelka, Der vorgeschichtliche Pfahlbau bei Donja Dolina, *Wissenschaftliche Mitteilungen aus Bosnien und der Hercegovina* 9, 1904, 3 ss, T. 44: 15; T. 50: 28; T. 59: 10, 11; T. 60: 13. A. Benac, B. Čović, *Glasinac* 2, 1957, T. 49: 6—24.

²²³ N. Majnarić-Pandžić, *Keltsko-latenska kultura u Slavoniji i Srijemu*, Acta musei Cibalensis 2, 1970, 45. T. 23: 5, 6.

²²⁴ J. Meduna, Laténské pohřebiště v Brně — Horních Heršpicích, *Památky archeologické* 61/1, 1970, 232, 235.

²²⁵ T. Knez, Ein späthallstattzeitliches Fürstengrab von Novo mesto in Slowenien, *Germania* 56, 1978, 148 s, sl. 12: 2.

²²⁶ Hencken (1978), fig. 169: g.

²²⁷ *Ib.*, fig. 359, x.

²²⁸ Š. Batović, Ostava iz Jagodnje Gornje u okviru zadnje faze liburnske kulture, *Diadora* 7, 1974, 208 ss, sl. 7: 11, T. 38: 3.

²²⁹ J. Meduna, o. c., 232. Š. Nađ, Nekropola kod Aradca iz ranog srednjeg veka, *Rad vojvodžanskih muzeja* 8, 1959, 45 ss, T. 3: 17 — ogrlica iz zgodnjesrednješkoga groba.

²³⁰ V. Starè (1980), T. 91: 5; T. 112: 9.

²³¹ Teržan (1976), 384 s, sl. 54.

²³² Hencken (1978), s kačastimi fibulami: fig. 13, 48, 90, 318, v negovskem obdobju: fig. 55.

²³³ V. Starè (1980), T. 29/9.

²³⁴ V. Starè, Kultne palice iz Šmarjete, AV 24, 1973, 732 ss.

²³⁵ Guštin (1976), T. 11: 1.

²³⁶ V. Starè (1980), T. 73: 6.

²³⁷ Kromer (1959), T. 47: 7. Teržan (1974), T. 13: 2.

²³⁸ V. Starè (1980), T. 34: 7; T. 53: 3; T. 73: 9; T. 91: 6; T. 93: 9; T. 16: 3 — hruškasta jagoda z izrastki, ki je bila najdena v srednjeveškem grobu, po svojem izvoru pa je lahko halštatska. Primerjaj z Magdalenško goru: Hencken (1978), fig. 37: i.

²³⁹ Pahič (1972). Izjemen je grob 7 s Pobrežja.

²⁴⁰ Gabrovec (1966 c), 250, T. 6: 12—16.

²⁴¹ *Ib.*, 250.

²⁴² *Ib.*, 257, T. 6: 4, 5. V. Starè (1980), T. 90: 3, 4.

²⁴³ V. Starè (1980), T. 56: 12; T. 121: 1.

²⁴⁴ Guštin (1977), 71, Mokronog T. 12: 2, 9 (2. stopnja), Spodnja Slivnica T. 14: 4 (3. stopnja).

²⁴⁵ V. Starè (1980), T. 67: 3; T. 91: 8. Gabrovec (1966 c), T. 6: 7, 9.

²⁴⁶ Gabrovec (1966 c), 259. S. Pahič, Keltske najdbe v Podravju, AV 17, 1966, T. 13: 1. A. B. Meyer, *Gurina* (1885), T. 6: 2.

²⁴⁷ Guštin (1977), T. 16: 2. Za fibulo tipa Jezerine: S. Rieckhoff, Münzen und Fibeln aus dem Vicus des Kastells Hüfingen (Schwarzwald—Baar—Kreis), *Saalebürg Jahrbuch* 32, 1975, 24.

²⁴⁸ J. Werner, Die Nauheimer Fibel, *Jahrbuch des Römisch-germanischen Zentralmuseums Mainz* 2, 1955, 171 s. O. H. Frey, *Acta Praehistorica et Archaeologica* 1, 1970, 215. N. Bantelmann, Fibeln vom Mittellatèneschema im Rhein—Main—Moselgebiet, *Germania* 50, 1972, 106 ss.

²⁴⁹ Gabrovec (1966 c), 250, T. 6: 3.

²⁵⁰ A. Valič, Mesta arheoloških najdb v Kranju in okolici, *Kranjski zbornik* 1980 (1981), 114.

²⁵¹ Valič, (1975) 159.

²⁵² Predmeti na sliki 5 so mi bili dostopni šele v januarju 1983, zato sem jih lahko vključila le kot dodatek. Po oblikah in okrasu se skladajo z ostalim nasebinskim gradivom, ki je obdelano v tekstu in objavljeno na tabelah.

VORGESCHICHTLICHE SIEDLUNGSFUNDE BEI DER PFARRKIRCHE IN KRANJ

Zusammenfassung

In der vorliegenden Abhandlung befasste ich mich mit den in der nördlichen, östlichen und westlichen Umgebung der Pfarrkirche in Kranj ausgegrabenen vorgeschichtlichen Funden. Die vorgeschichtliche Schicht ist durch die frühmittelalterliche Nekropole zerstört worden, deswegen ist ihre Aussagekraft stark beeinträchtigt.

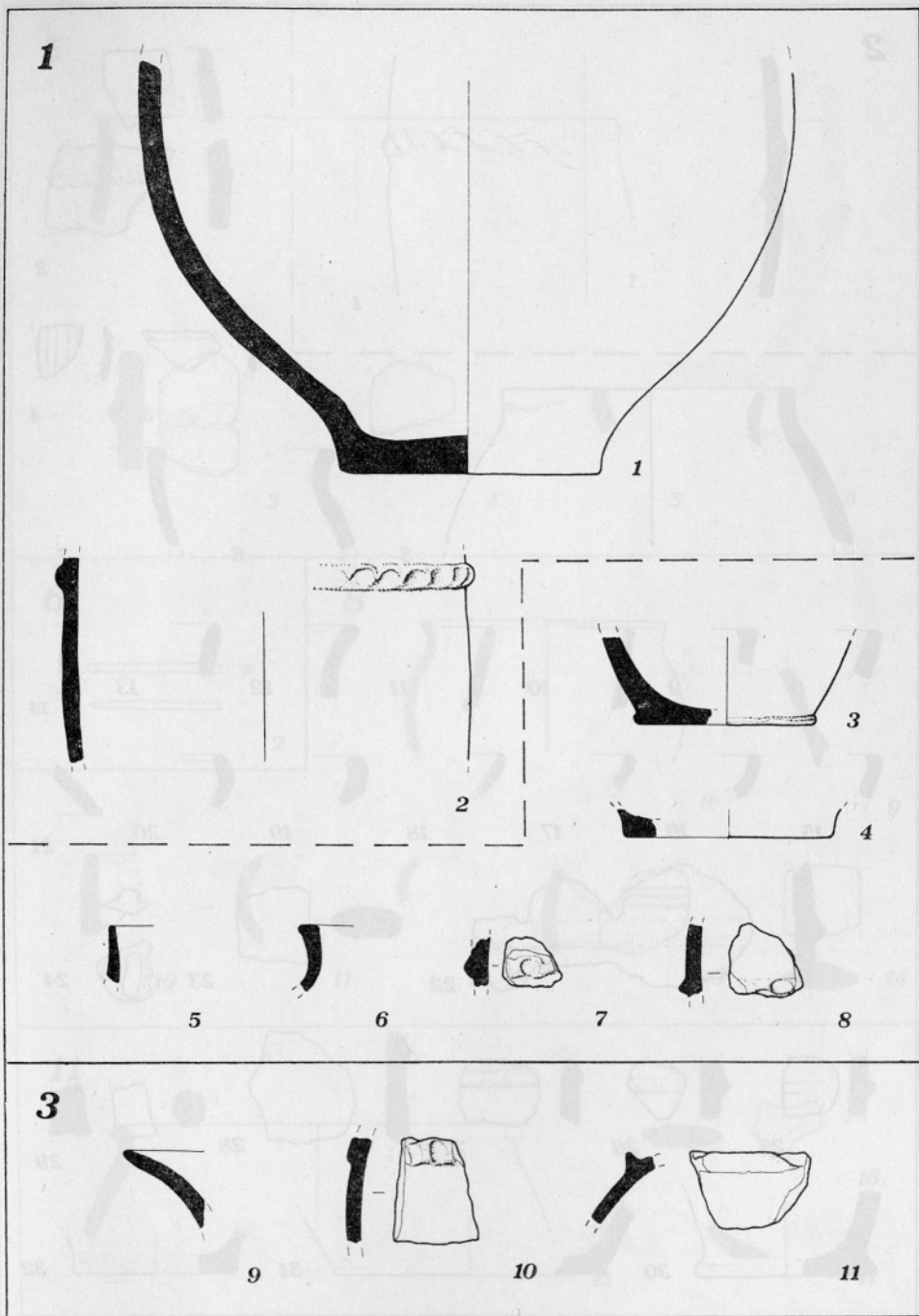
Nördlich der Kirche wurden beschädigte Gräber mit bescheidenen Resten entdeckt, die ich mit keinem der bisher bekannten Fundorte im Bereich der Südostalpen in Zusammenhang bringen kann (Taf. 1: 1, 2; 2: 1; 4: 1, 2).

Der Grossteil der Gegenstände aus diesen Gräbern und ihrer Umgebung ist typische Siedlungskeramik, wobei grob ausgeführte, grosse Gefässe, Töpfe, Schüsseln mit nach innen gebogenem Mundsaum und mit Verzierungen in Form von Rippen mit Abdrücken überwiegen. Auf eine Ansiedlung weisen auch Tragringe, Spinnwirtel und der verbrannte Tonverputz hin. Die Gefässe schalten sich mit ihren Formen (Töpfe, Schüsseln mit nach innen gebogenem Mundsaum) und ihrer Verzierung (pseudowickelschnurartig, eingeritzt, Schräg- und Längsfacettierung) in die jüngere Stufe der Urnenfelderkultur (UFK) (Ha B) ein. Verbindungen mit der Ruše-Gruppe heben sich ab durch häufige Pseudowickelschnurverzierung, durch die kleinen Krüge mit übergreifendem Henkel (**Taf. 16:** 15, 16) und durch Schüsseln mit nach innen gebogenem Mundrand, die mit Einritzungen oder in der Pseudowickelschnurtechnik ornamentiert sind (**Taf. 9:** 25; **10:** 4; **11:** 22). Ljubljana — SAZU (Hof der Akademie der Wissenschaften und Künste) steht aber Kranj nahe mit einer grösseren Anzahl von Gefässen mit hohem geschweiftem Hals, von welchen **Taf. 16:** 9, 19 in Ljubljana gut in die Stufe Ib datiert sind.⁸¹ Ungefähr in dieselbe Zeit (Übergang in die eigentliche Eisenzeit) gehören das Fragment mit gestempelttem S-Ornament (**Taf. 7:** 3),^{120—124} die Schüssel mit einem Rillenbündel, kombiniert mit Längsfacettierung (**Taf. 9:** 24)^{82—84} und die Schüssel mit schrägen Rillen auf der ganzen Peripherie (**Taf. 10:** 27).⁸⁰ Diese Exemplare inmitten der ausgeprägten UFK weisen auf ihre jüngste Periode hin. Mit ihrer Hilfe datiere ich die Ansiedlung in die Stufe Podzemelj, bzw. in Ljubljana IIB und IIIa. Einige Gegenstände dürften noch jünger sein: z. B. die Schüssel mit Rillen auf der ganzen Peripherie (**Taf. 10:** 27), die Füsse der Gefässe mit horizontalen Rillen (**Taf. 8:** 7—9)⁴³ und das rot gefärbte Gefäss (**Taf. 15:** 23).¹⁷⁰ Die Keramik aus Kranj ist enger mit der Ruše-Gruppe, Kleinklein, Kärnten und dem Draugebiet verknüpft als Ljubljana — SAZU oder Bled. Das führt mich zur Annahme, dass die Besiedlung nicht über Ljubljana erfolgte, wie man erwarten könnte.

Der Vergleich mit den im Bereich von Kranj entdeckten Gräbern (**Taf. 27:** 3, 13),^{185—208} die vermutlich der Siedlung um die Pfarrkirche angehören, weist ebenfalls auf die Niederlassung in der Stufe Podzemelj hin. Doch kommen in den gleichzeitigen Gräbern mehr nordadriatische Einflüsse (über Westslowenien, Ljubljana — SAZU) zum Ausdruck, deren Tracht (Mehrkopfnadeln, Fibeln), Waffen, Eisen und ein Teil der Keramik der UFK fremd sind.

Das Motiv des Dreiecks mit Verlängerungen, das in Kranj an drei Exemplaren vorkommt (**Taf. 7:** 21; **22:** 21; **Abb. 5:** 6), erscheint auf der Keramik der Ruše-Gruppe schon im älteren Teil der jüngeren UFK^{134, 135} (**Abb. 3:** 5), im jüngeren Teil¹³⁸ und auf Gefässen, die sich im Rahmen von Ha B nicht genauer bestimmen lassen.^{137, 144} In Ha B tritt dieses Motiv noch in Dobova (**Abb. 3:** 3)¹³⁶ und in Ljubljana — SAZU auf.¹⁴⁴ Am Ausgang der UFK und am Beginn der Eisenzeit tritt es in Ljubljana — SAZU in der Stufe IIa (**Abb. 3:** 1)^{140, 141} in Bled in der Stufe Ljubljana IIB oder IIIa,¹⁴² in Veliki Nerajec bei Dragatuš in der Stufe Podzemelj 2 (**Abb. 3:** 2, 4)¹⁴³ und in etwas anderer Form im Depot Gajina pečina bei Drežnik auf (**Abb. 3:** 6)¹⁴⁶ Gleichzeitig mit den ältesten Beispielen in der Ruše-Gruppe tritt das erörterte Motiv im südlichen Donauraum, in der Siedlung Kalakača (Phase Bosut IIIa)¹⁵⁵ und in der Gruppe Ostrov am Džerdap auf.¹⁵² Später wird es in der Basarabi-Kultur verwendet.¹⁵⁷ Mit der Ausstrahlung ihrer Einflüsse verbreitet es sich dann gemeinsam mit anderen Verzierungsmotiven im westlichen pannonischen Randgebiet und in der Bela krajina.^{159, 160, 163, 165} Ungefähr gleichzeitig trifft man darauf auch im Inneren der Alpen (in Hallstatt),^{166, 167} Das offene Dreieck mit Verlängerungen erscheint auf Gefässen häufig ohne Zusammenhang mit den benachbarten Motiven, während unterschiedliche Beigaben (das Köpfchen in der Höhle Gajeva pečina, die Finger in Dragatuš) die Vermutung bestätigen, es handle sich um eine Schematisierung der Menschengestalt. Eine andere, gänzlich dekorative Rolle hat dieses Motiv auf den Gefässen Ha C und D in den westpannonischen Gruppen inne.

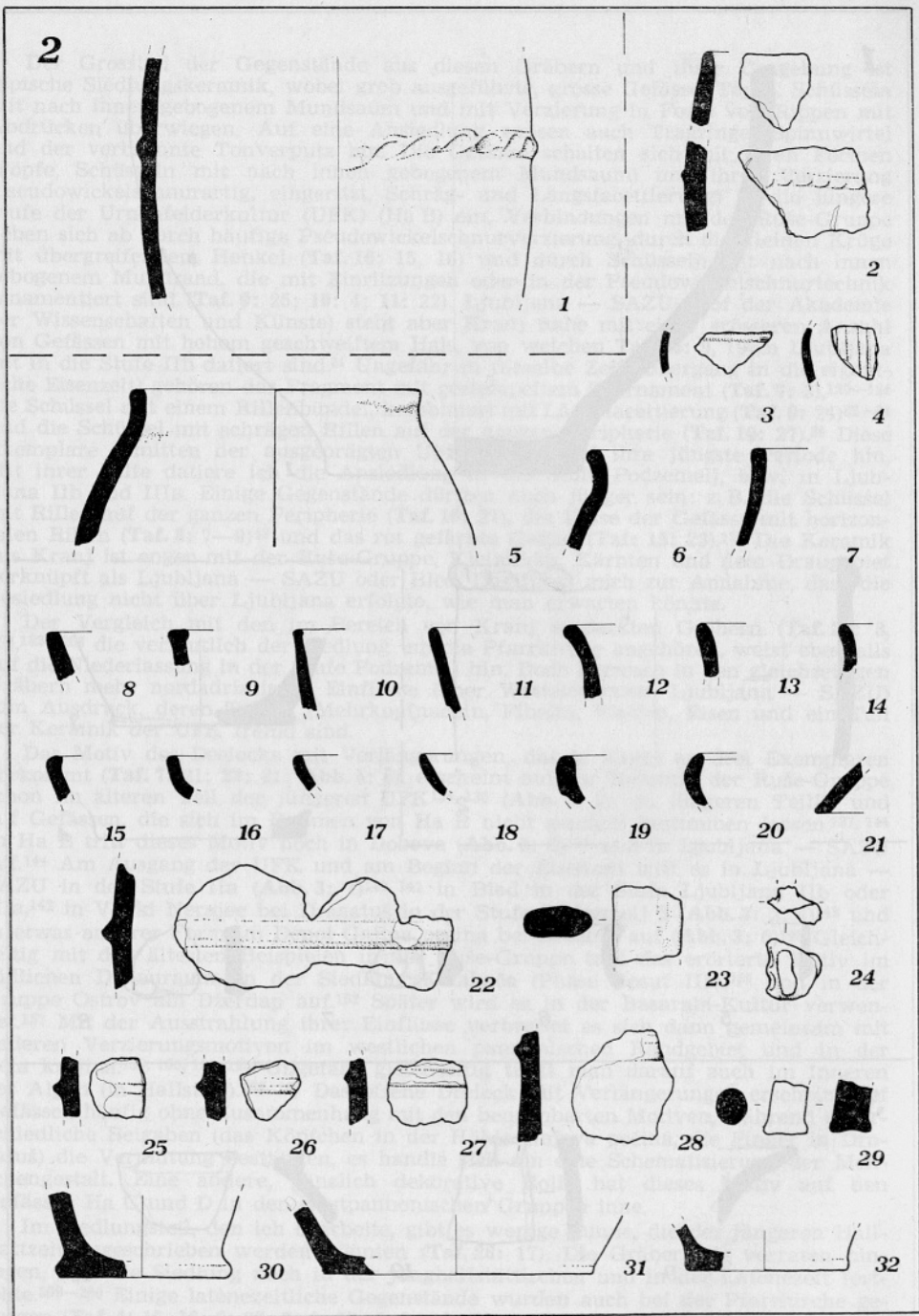
Im Siedlungsteil, den ich bearbeite, gibt es wenige Funde, die der jüngeren Hallstattzeit zugeschrieben werden könnten (**Taf. 26:** 17). Die Gräberreste verraten hingegen, dass die Siedlung noch in der junghallstädtischen und in der Latènezeit fortlebte.^{209—250} Einige latènezeitliche Gegenstände wurden auch bei der Pfarrkirche geborgen (**Taf. 4:** 15, 16; **6:** 29; **7:** 2; **17:** 6, 8—12; **26:** 15). In die Augen fällt die Fibel mit drei Verdickungen am Bogen, die für die spätlatènezeitliche Idrija-Gruppe charakteristisch ist (**Taf. 6:** 29, Verbreitungskarte: **Abb. 4**).^{176, 177}

T. 1: Kranj, ob farni cerkvi. 1 — 8 grob 1, 9 — 11 grob 3. Vse glina. 1 : 4.

Taf. 1: Kranj, an der Pfarrkirche. 1 — 8 Grab 1, 9 — 11 Grab 3. Alles Ton. 1 : 4.

Taf. 1: Kranj, an der Pfarrkirche. 1 — 8 Grab 1, 9 — 11 Grab 3. Alles Ton. 1 : 4.

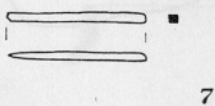
T. 2: Kranj, ob farni cerkvi. Grob 2. Vse glina. 1 : 4.

Taf. 2: Kranj, an der Pfarrkirche. Grab 2. Alles Ton. 1 : 4.

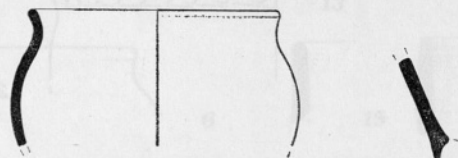
5

6

8

8

9

10

11

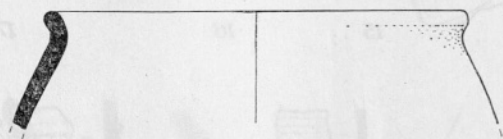
12

13

14

11

15

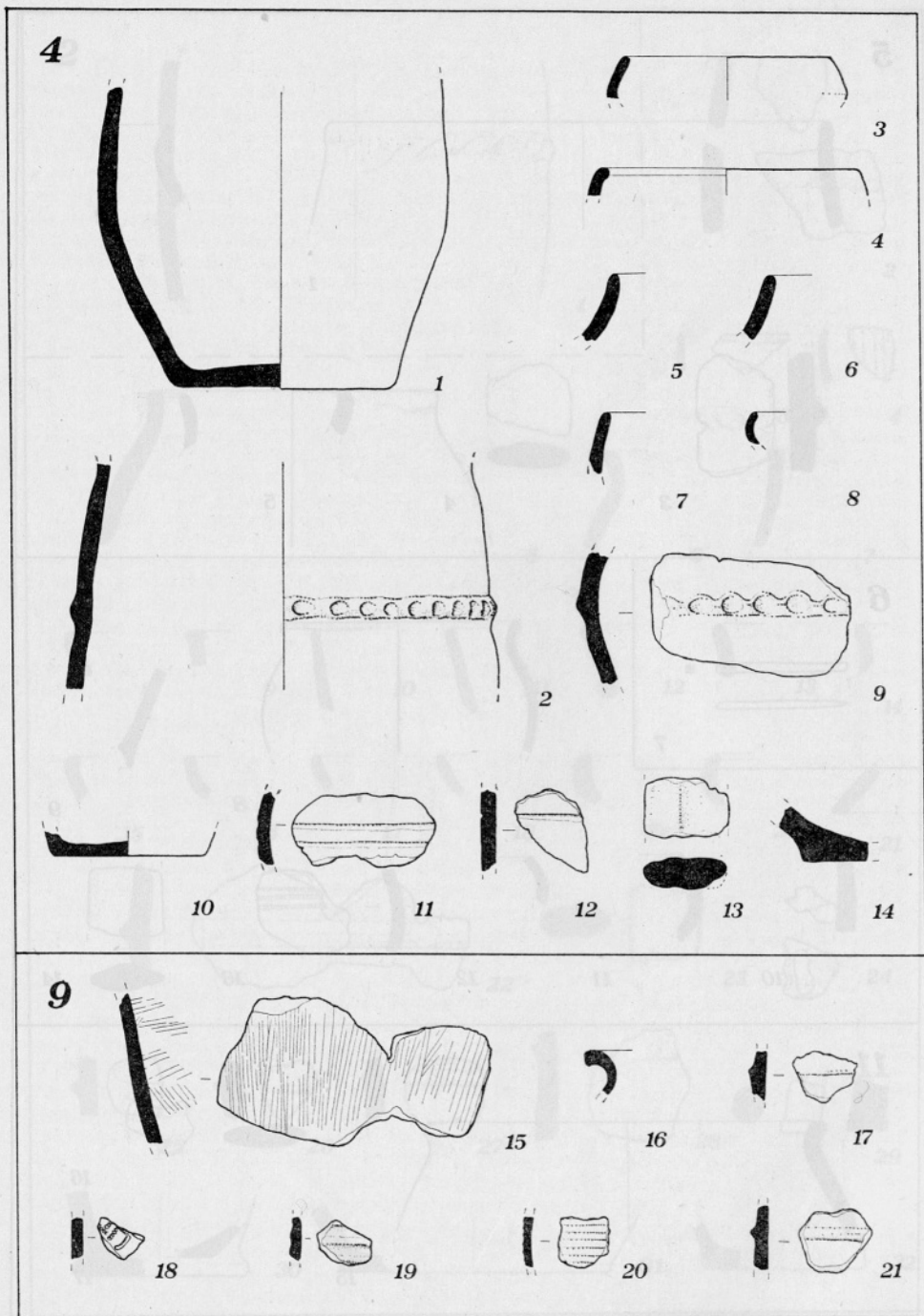
16

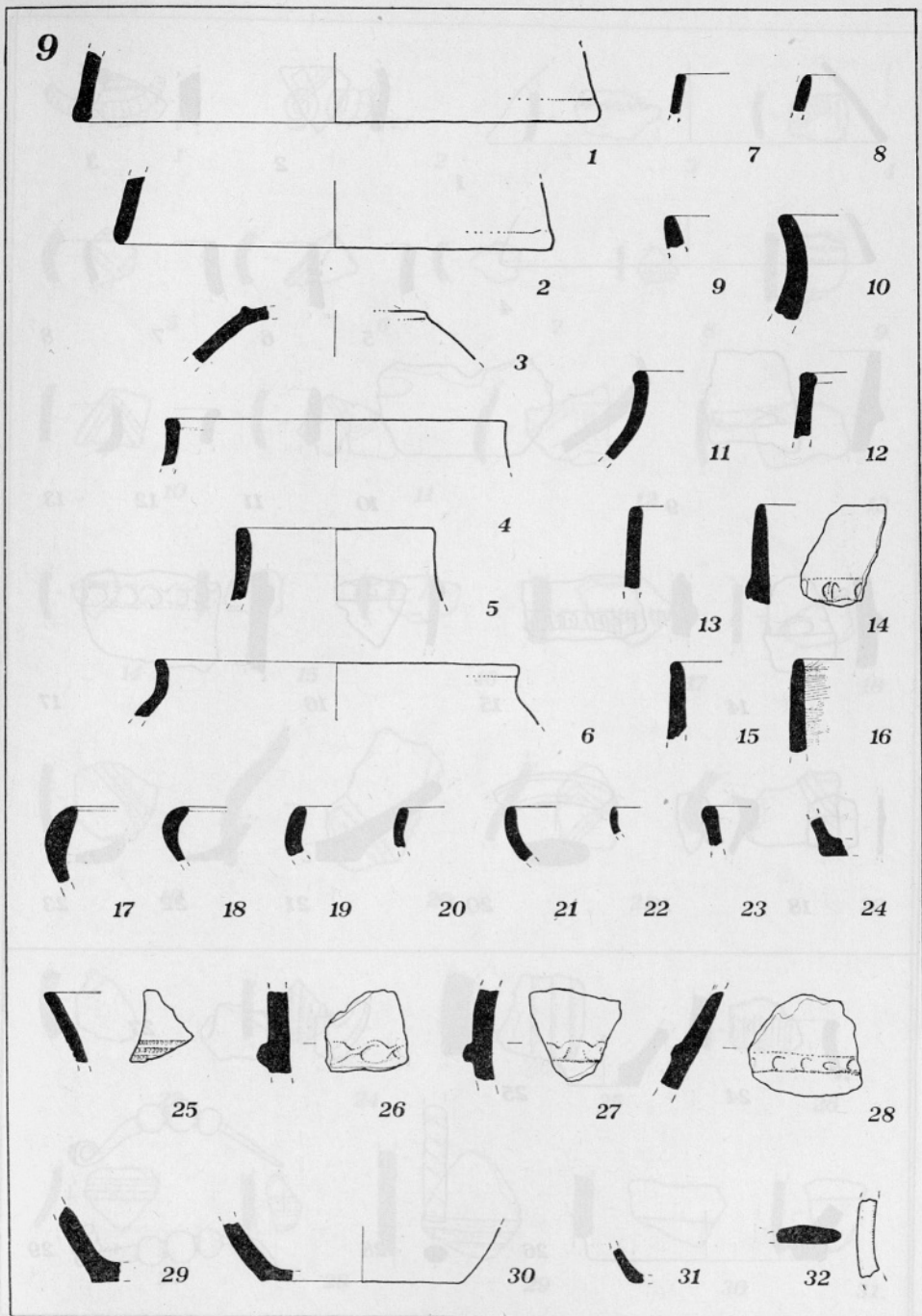
17

T. 3: Kranj, ob farni cerkvi. 1 — 6 grob 5, 7 grob 6, 8 — 14 grob 8, 15 — 17 grob 11. 7 bron, 14 kamen, ostalo glina. 7 = 1 : 2, ostalo 1 : 4.

Taf. 3: Kranj, an der Pfarrkirche. 1 — 6 Grab 5, 7 Grab 6, 8 — 14 Grab 8, 15 — 17 Grab 11. 7 Bronze, 14 Stein, das Übrige Ton. 7 = 1 : 2, das Übrige 1 : 4.

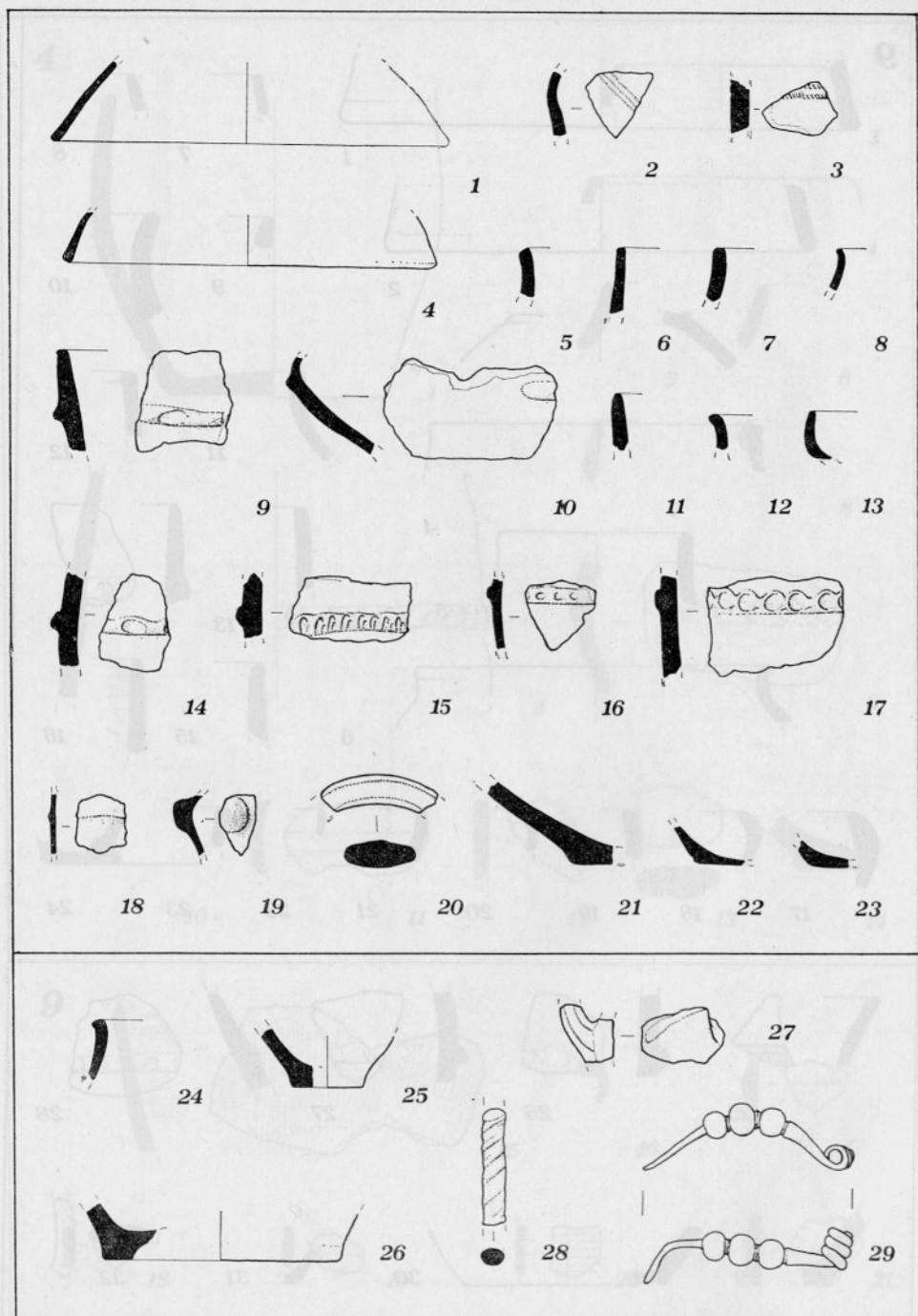

T. 4: Kranj, ob farni cerkvi. 1 — 14 grob 4, 15 — 21 grob 9. Vse glina. 1 : 4.
 Taf. 4: Kranj, an der Pfarrkirche. 1 — 14 Grab 4, 15 — 21 Grab 9. Alles Ton. 1 : 4.

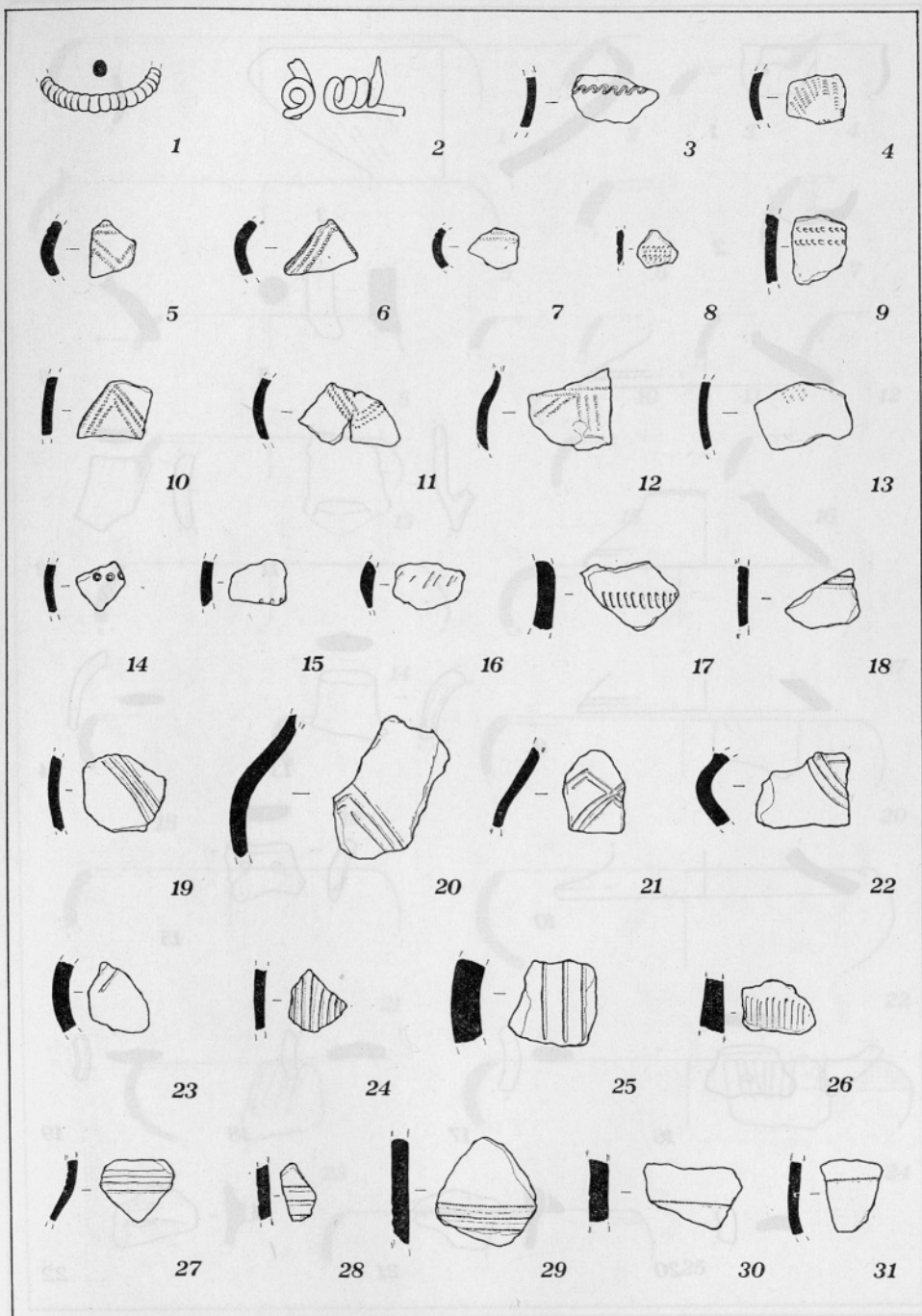
T. 5: Kranj, ob farni cerkvi. Grob 9. Vse glina. 1 : 4.

Taf. 5: Kranj, an der Pfarrkirche. Grab 9. Alles Ton. 1 : 4.

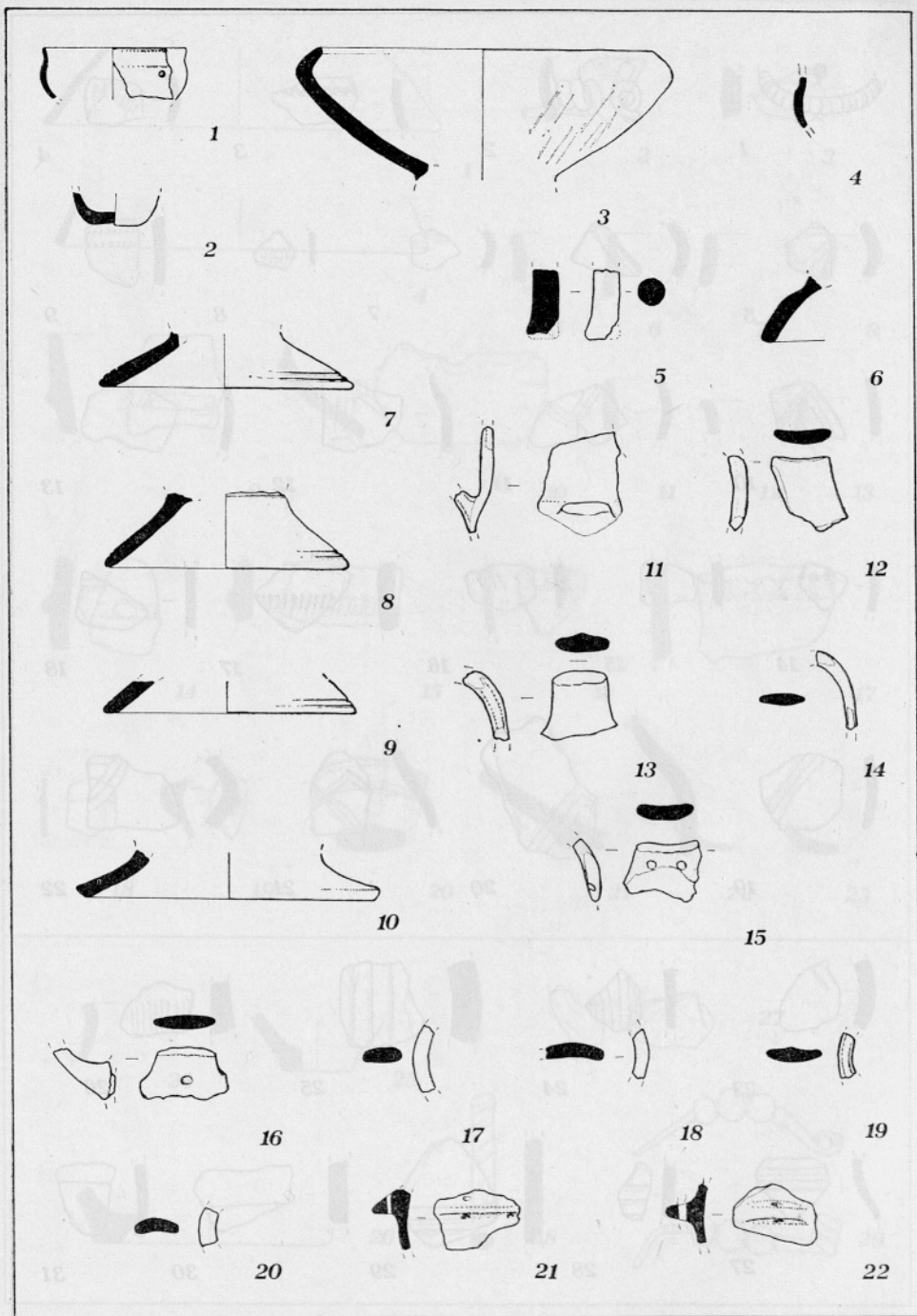

T. 6: Kranj, ob farni cerkvi. 1 — 23 zahodno, 24 — 29 vzhodno. 28, 29 bron, 1 : 2. 1 — 27 glina, 1 : 4.

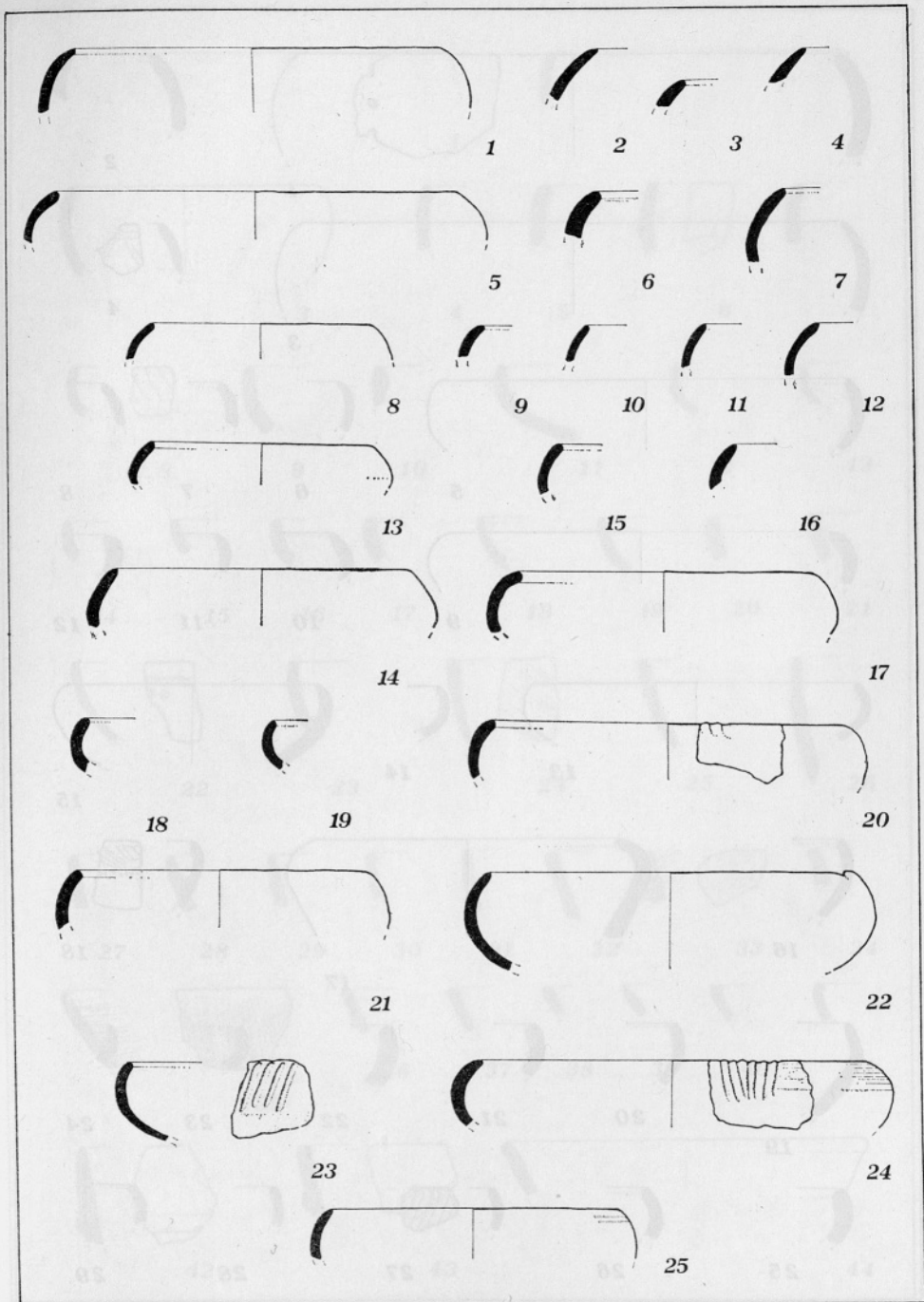
Taf. 6: Kranj, an der Pfarrkirche. 1 — 23 westlich, 24 — 29 östlich. 28, 29 Bronze, 1 : 2. 1 — 27 Ton, 1 : 4.

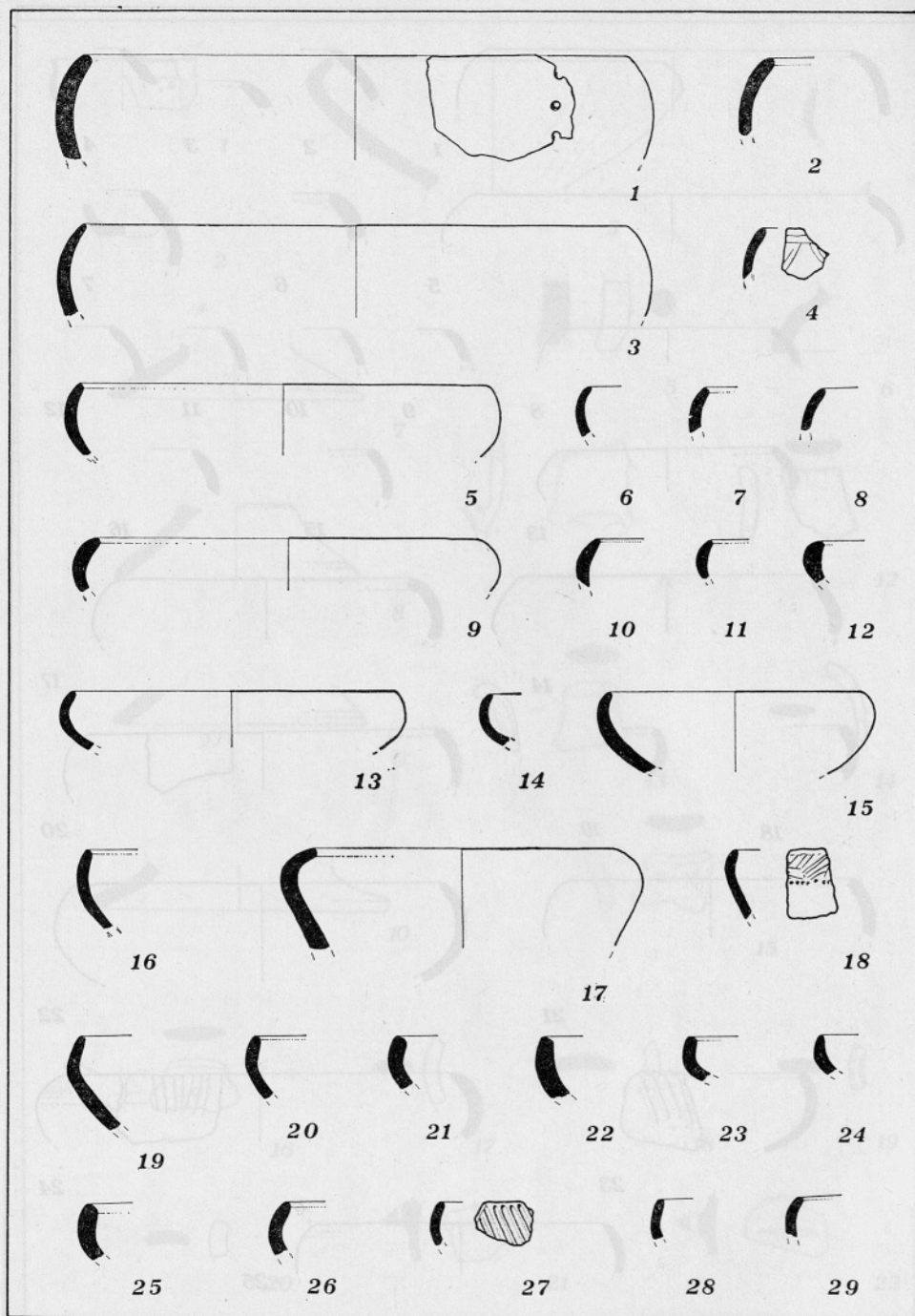
T. 7: Kranj, severno ob farni cerkvi. 1, 2 bron, 1 : 2. Ostalo glina. 1 : 4.
 Taf. 7: Kranj, nördlich an der Pfarrkirche. 1, 2 Bronze, 1 : 2. Das Übrige Ton, 1 : 4.

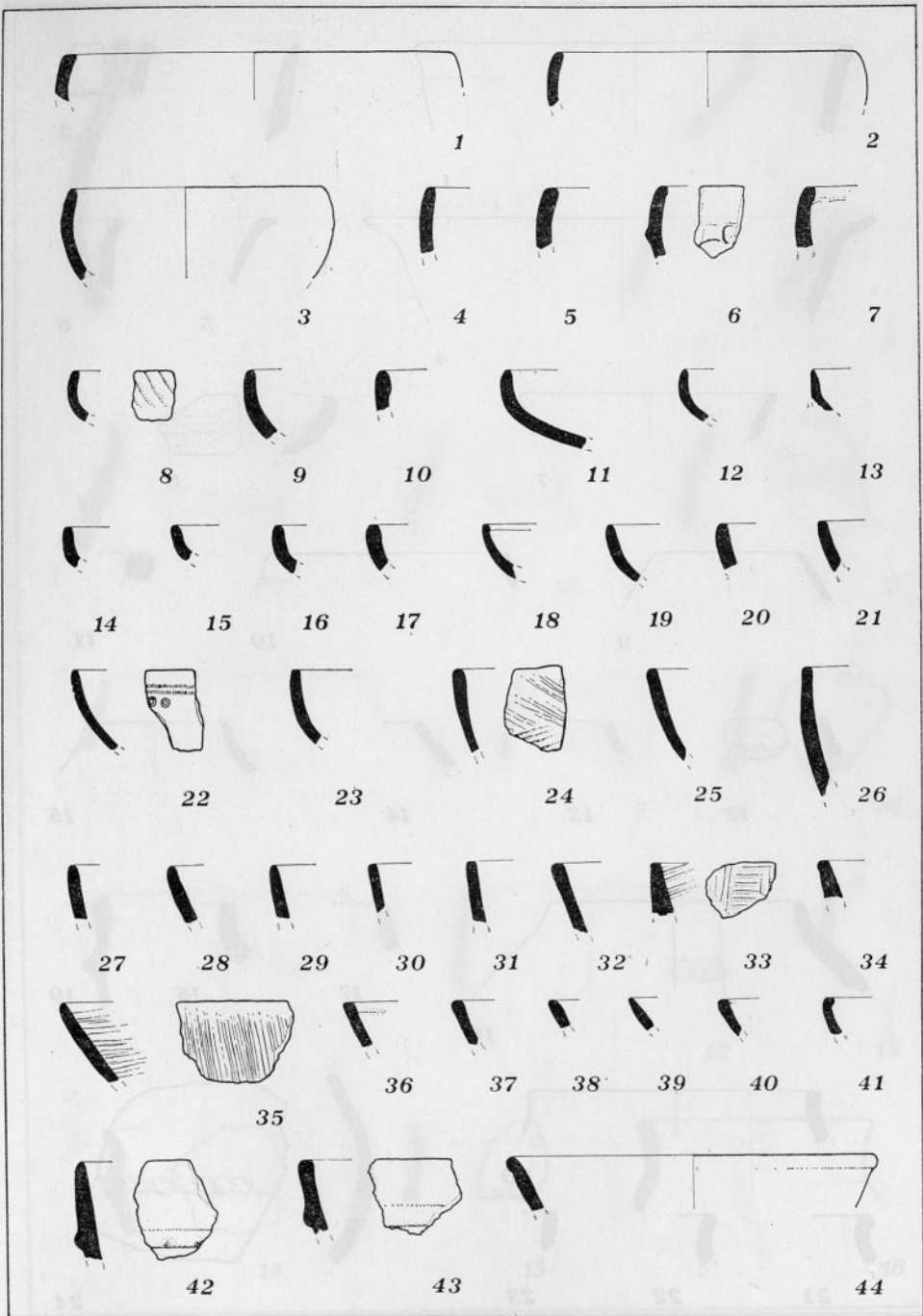
T. 8: Kranj, severno ob farni cerkvi. Vse glina. 1 : 4.
 Taf. 8: Kranj, nördlich an der Pfarrkirche. Alles Ton. 1 : 4.

T. 9: Kranj, severno ob farni cerkvi. Vse glina. 1 : 4.
 Taf. 9: Kranj, nördlich an der Pfarrkirche. Alles Ton. 1 : 4.

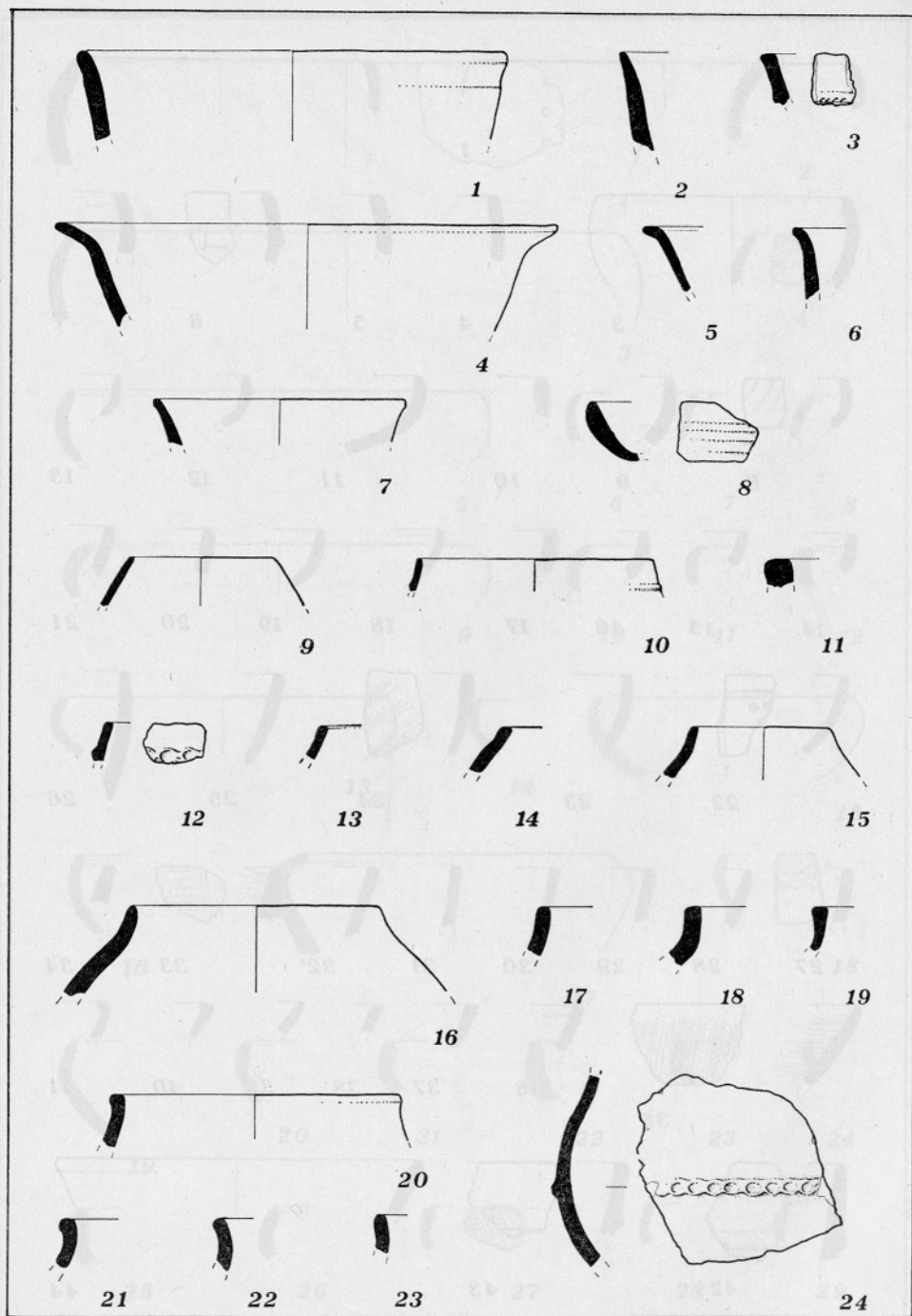

T. 10: Kranj, severno ob farni cerkvi. Vse glina. 1 : 4.
 Taf. 10: Kranj, nördlich an der Pfarrkirche. Alles Ton. 1 : 4.

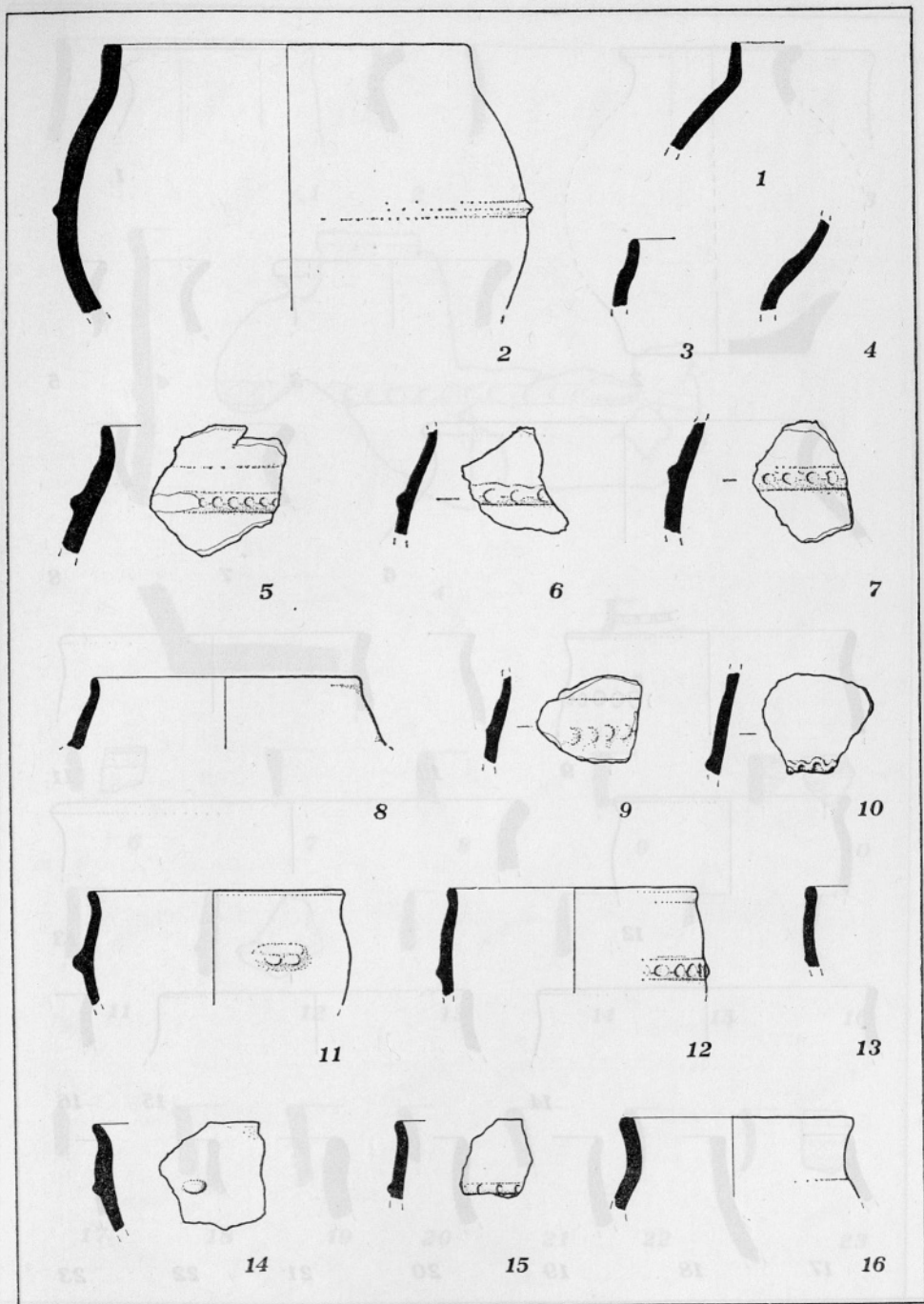

T. 11: Kranj, severno ob farni cerkvi. Vse glina. 1 : 4.

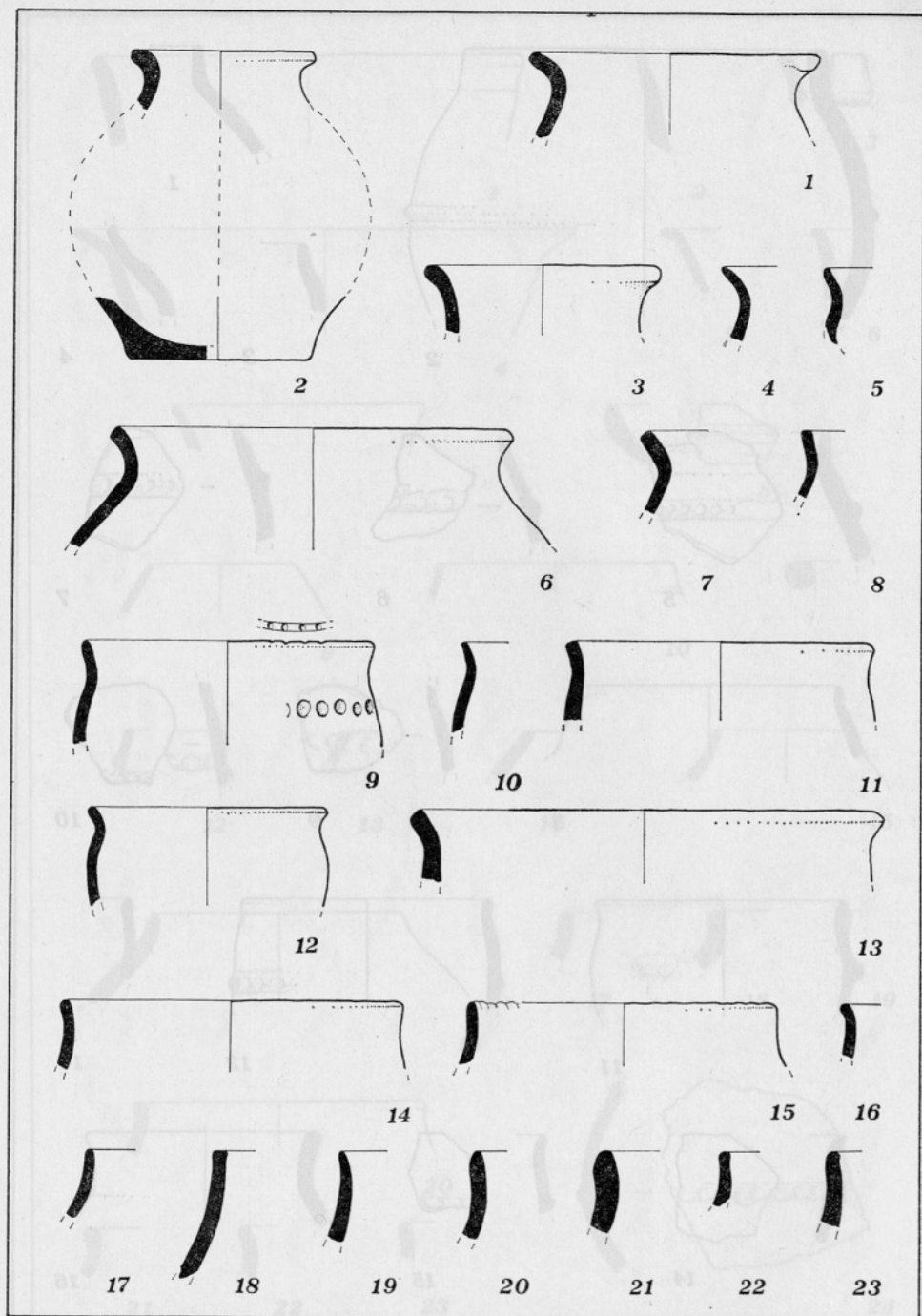
Taf. 11: Kranj, nördlich an der Pfarrkirche. Alles Ton. 1 : 4.

T. 12: Kranj, severno ob farni cerkvi. Vse glina. 1 : 4.
 Taf. 12: Kranj, nördlich an der Pfarrkirche. Alles Ton. 1 : 4.

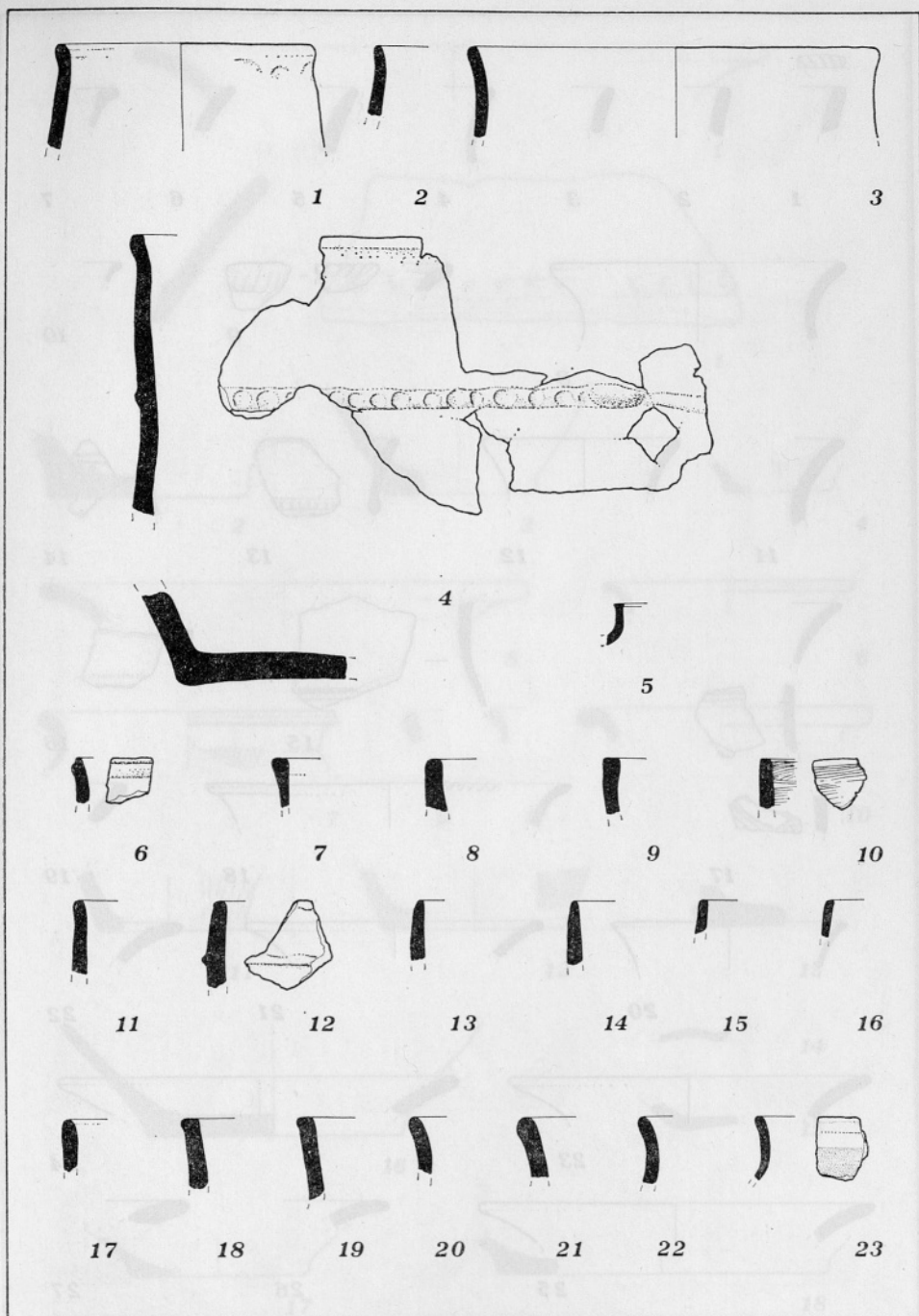

T. 13: Kranj, severno ob farni cerkvi. Vse glina. 1 : 4.
 Taf. 13: Kranj, nördlich an der Pfarrkirche. Alles Ton. 1 : 4.

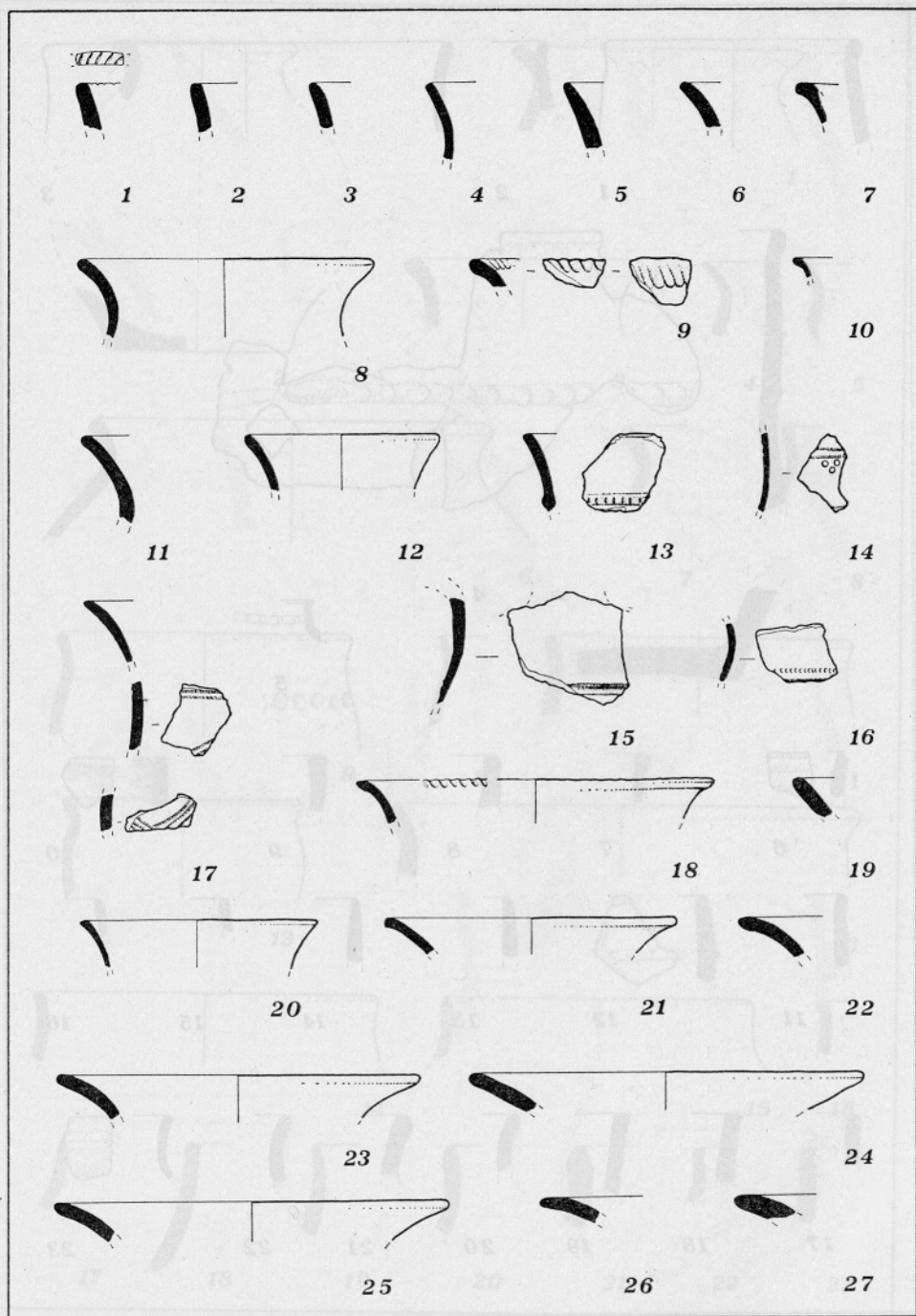

T. 14: Kranj, severno ob farni cerkvi. Vse glina. 1 : 4.

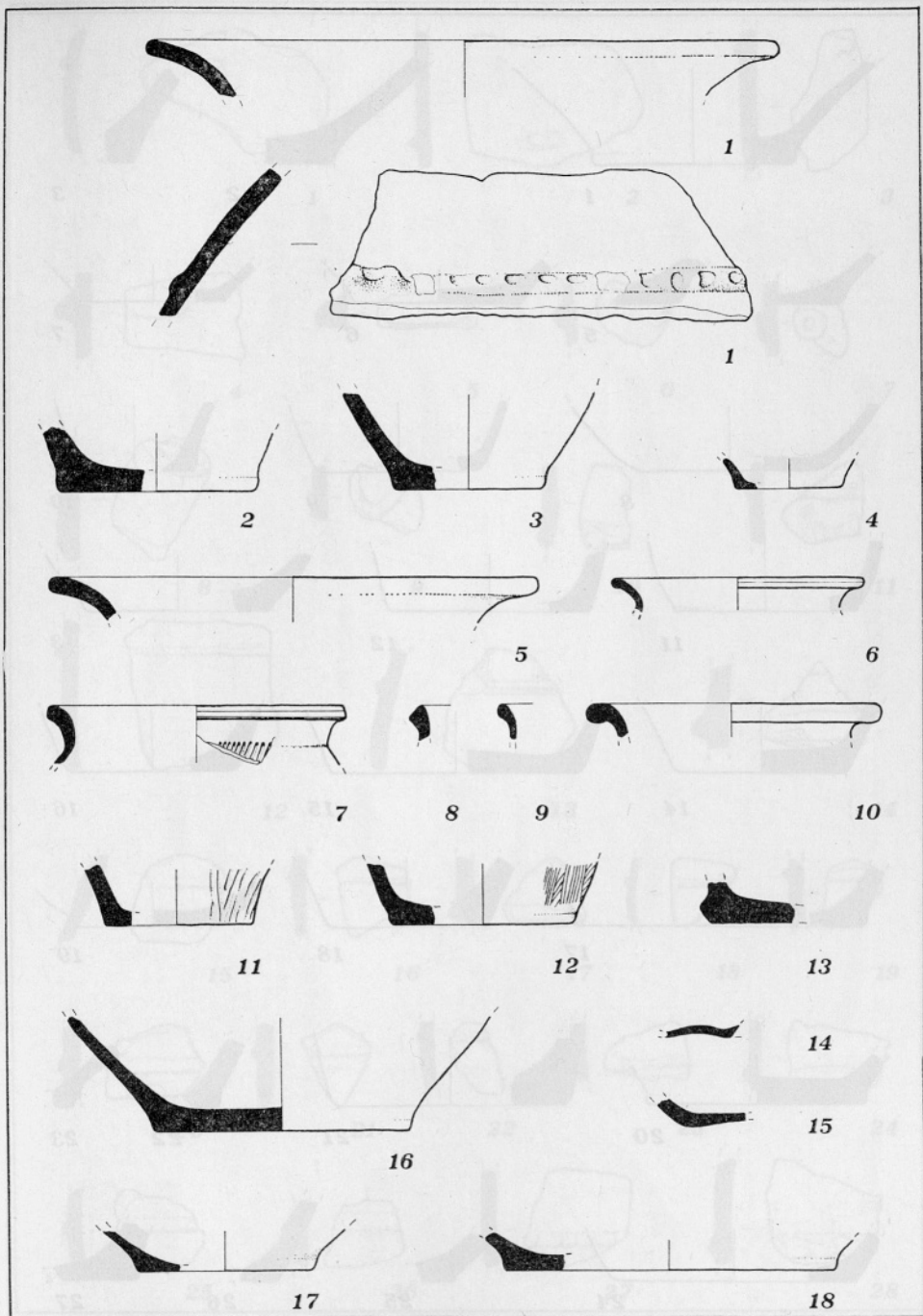
Taf. 14: Kranj, nördlich an der Pfarrkirche. Alles Ton, 1 : 4.

T. 15: Kranj, severno ob farni cerkvi. Vse glina. 1 : 4.
 Taf. 15: Kranj, nördlich an der Pfarrkirche. Alles Ton. 1 : 4.

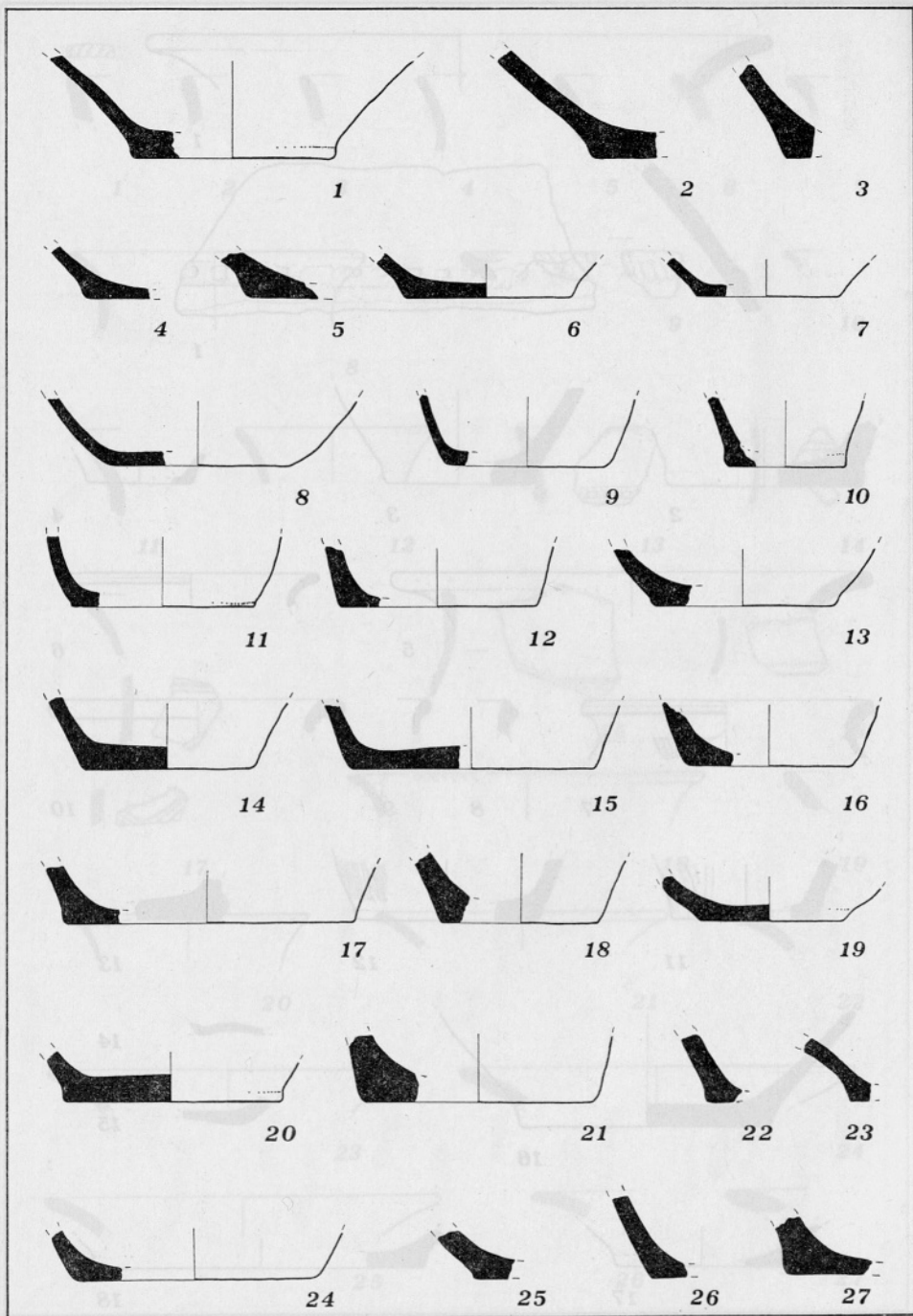

T. 16: Kranj, severno ob farni cerkvi. Vse glina. 1 : 4.
 Taf. 16: Kranj, nördlich an der Pfarrkirche. Alles Ton. 1 : 4.

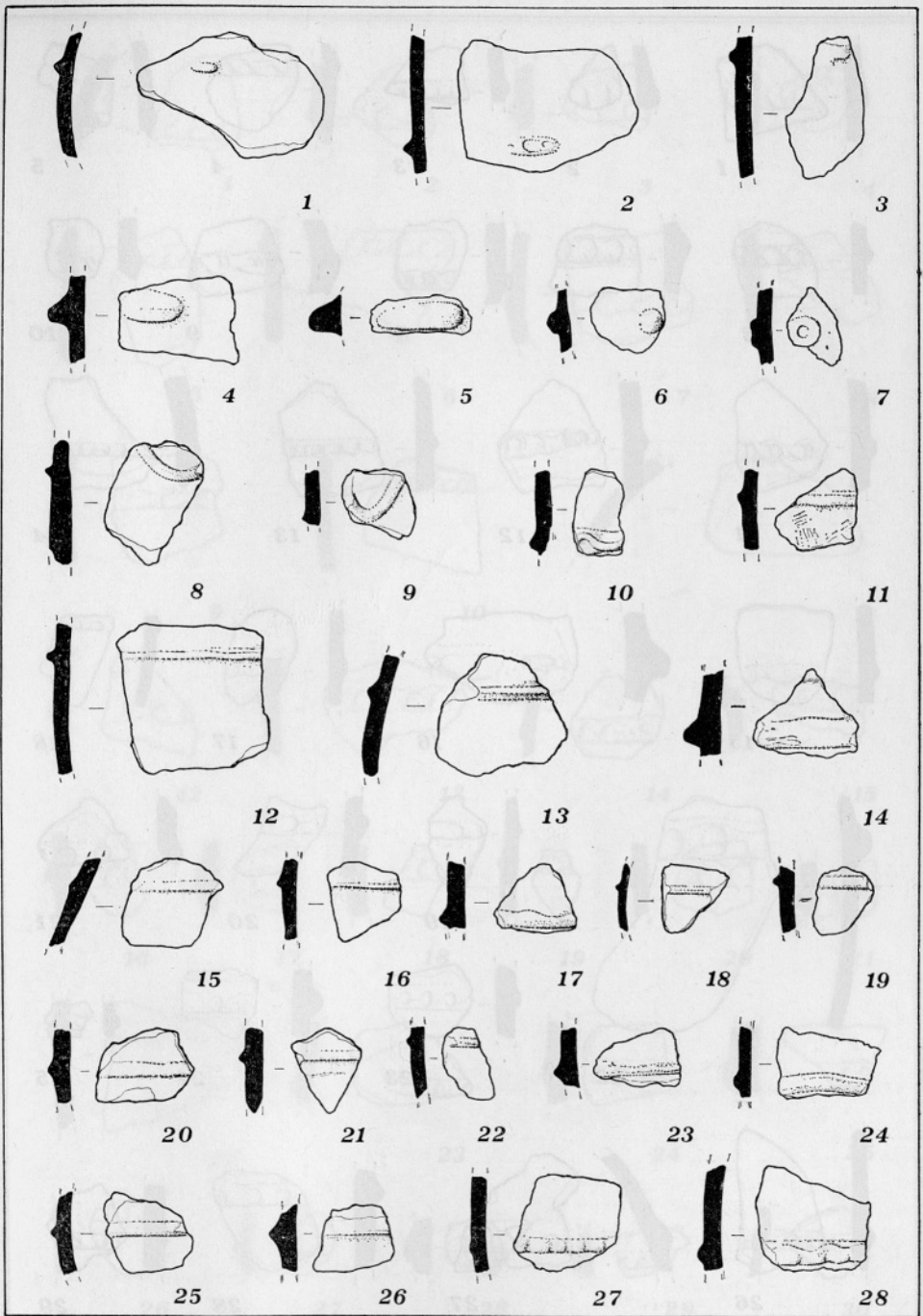

T. 17: Kranj, severno ob farni cerkvi. Vse glina. 1 : 4.

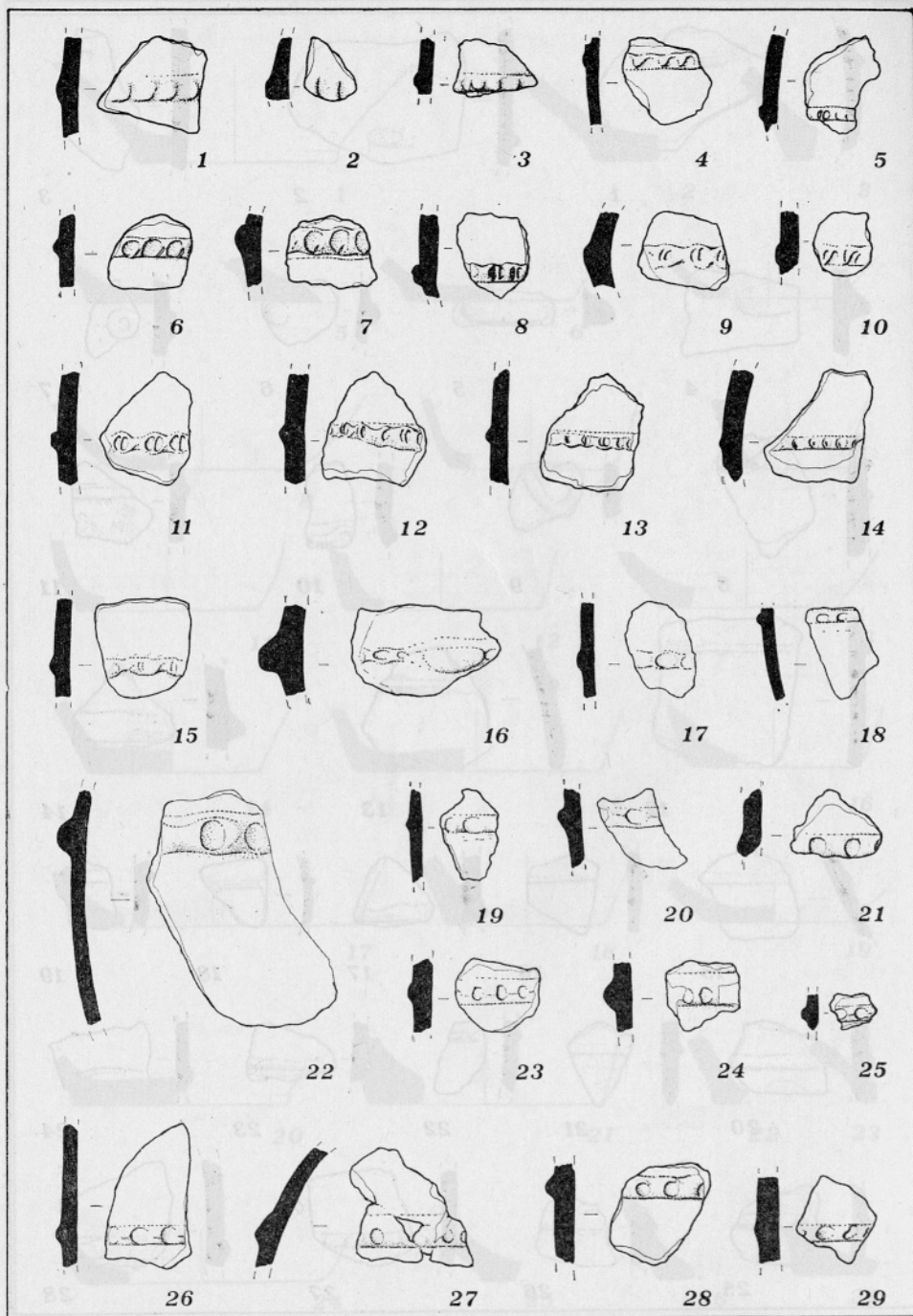
Taf. 17: Kranj, nördlich an der Pfarrkirche. Alles Ton. 1 : 4.

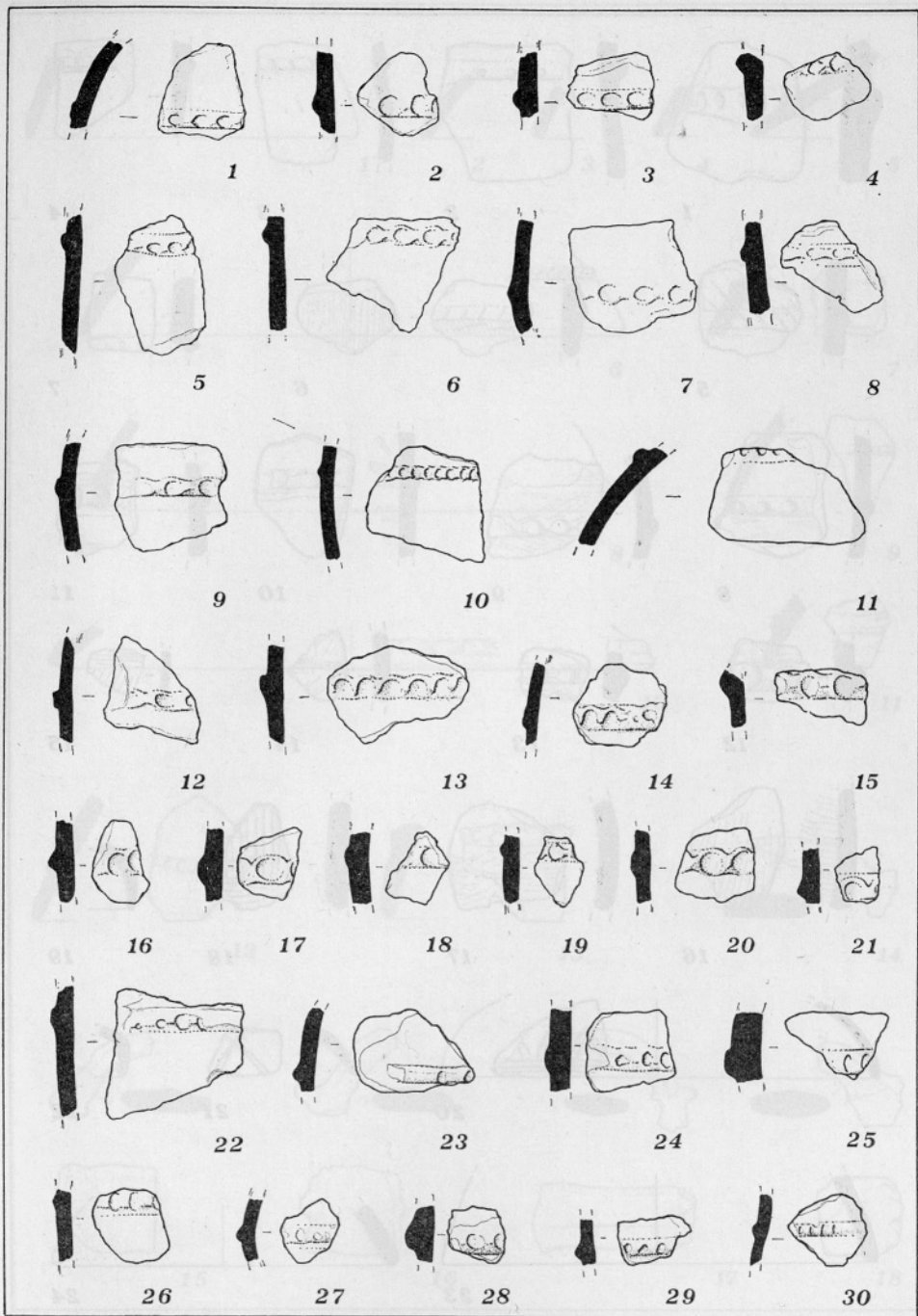
T. 18: Kranj, severno ob farni cerkvi. Vse glina. 1 : 4.
 Taf. 18: Kranj, nördlich an der Pfarrkirche. Alles Ton. 1 : 4.

T. 19: Kranj, severno ob farni cerkvi. Vse glina. 1 : 4.
 Taf. 19: Kranj, nördlich an der Pfarrkirche. Alles Ton. 1 : 4.

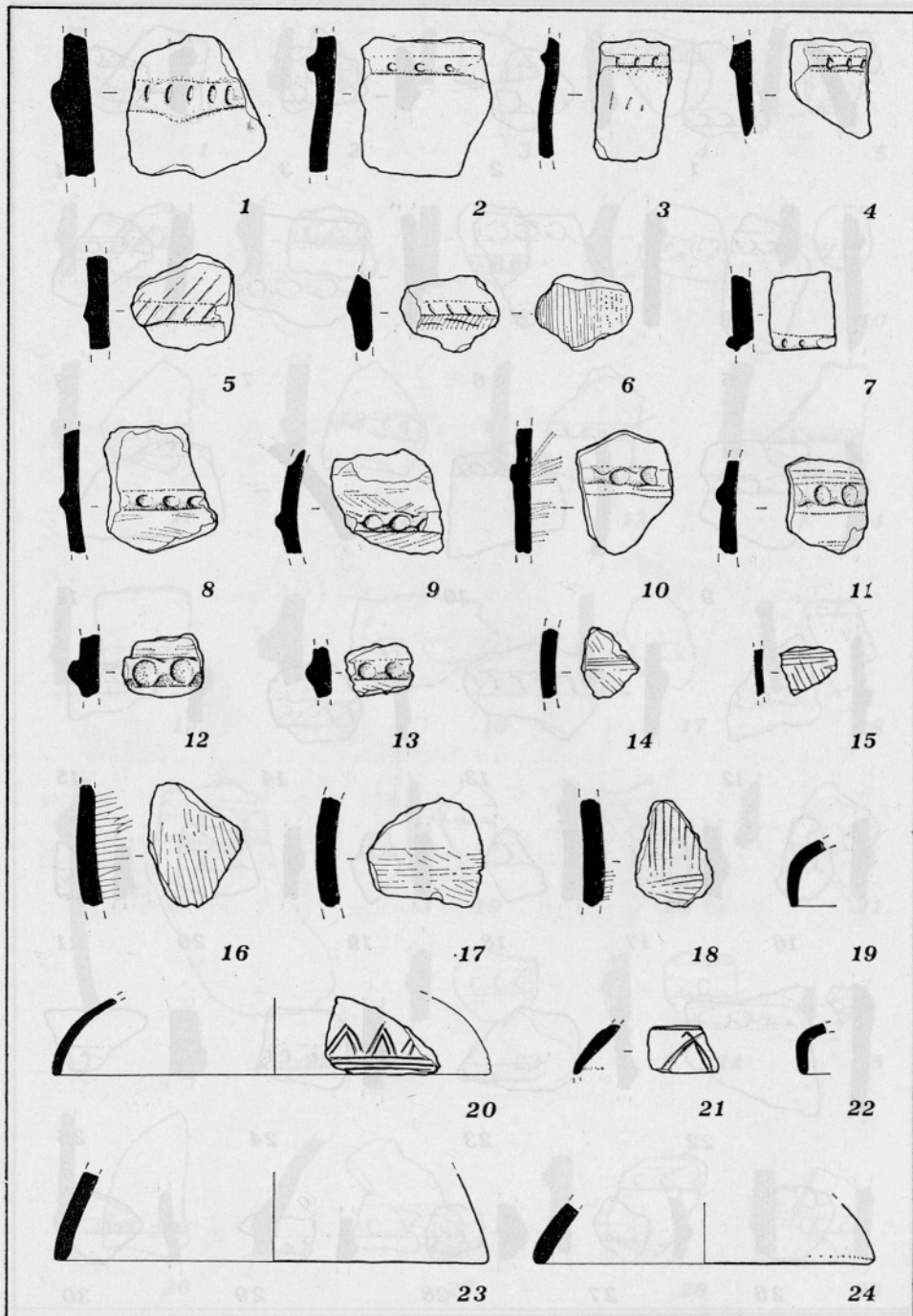

T. 20: Kranj, severno ob farni cerkvi. Vse glina. 1 : 4.
 Taf. 20: Kranj, nördlich an der Pfarrkirche. Alles Ton. 1 : 4.

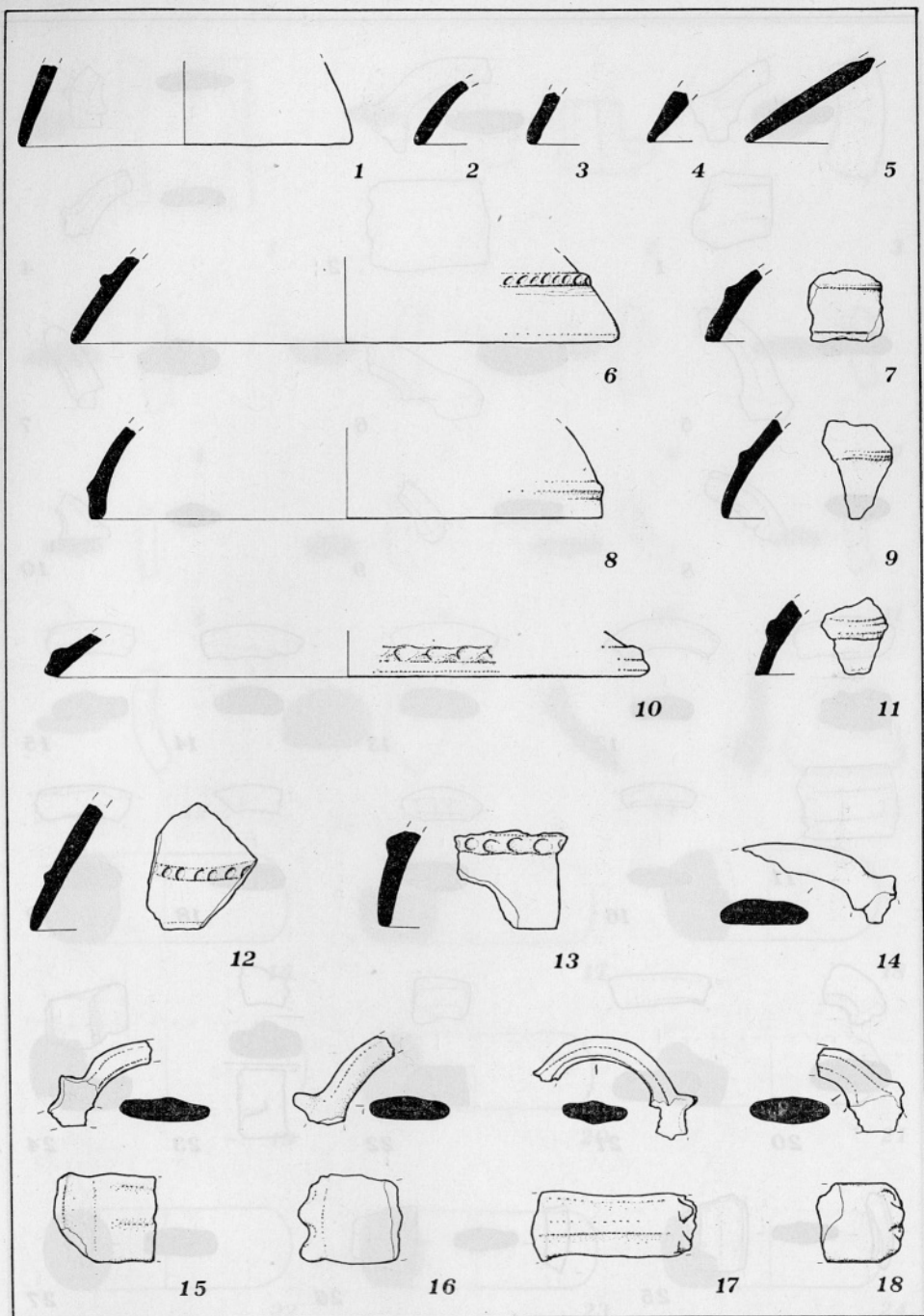

T. 21: Kranj, severno ob farni cerkvi. Vse glina. 1 : 4.

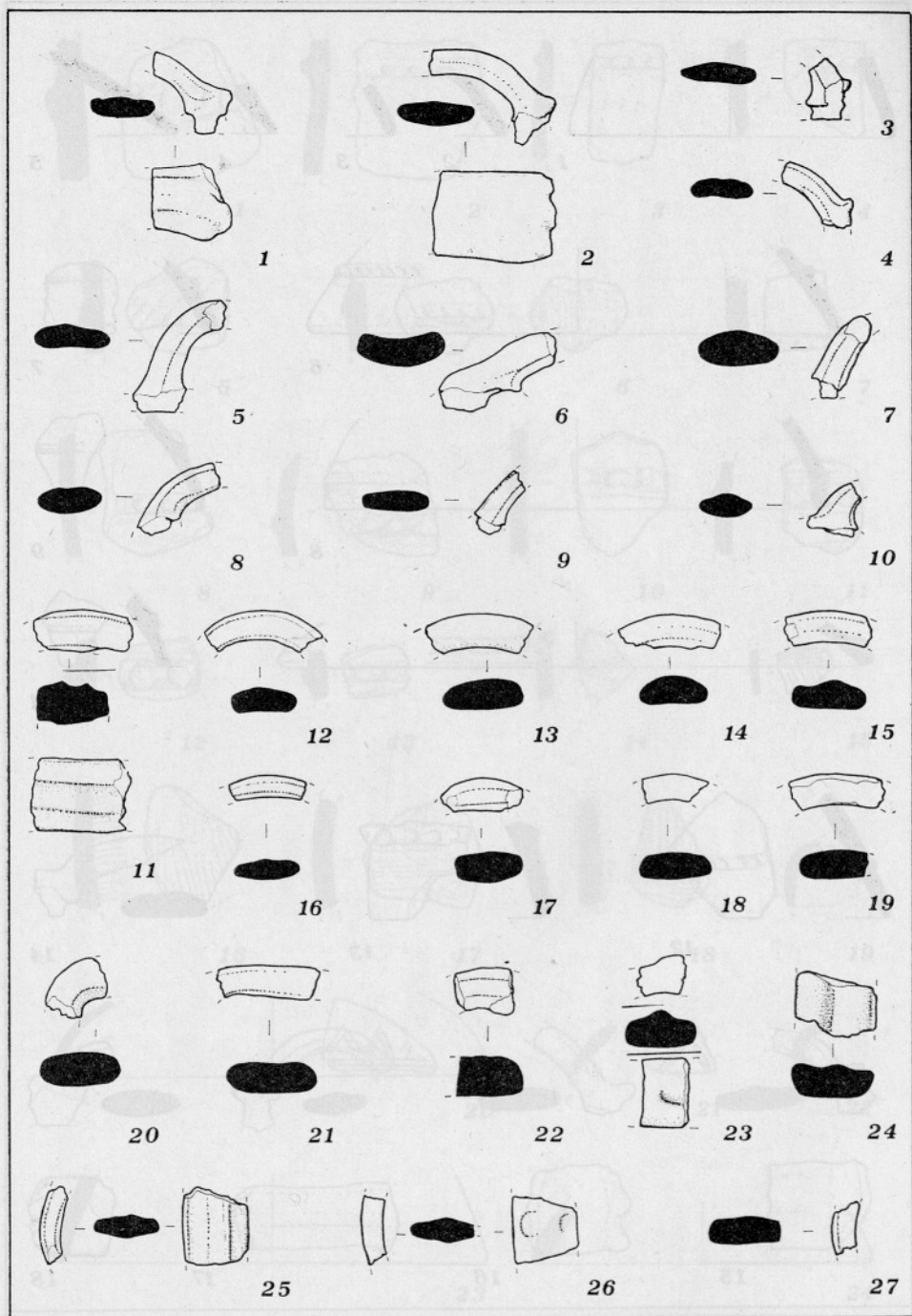
Taf. 21: Kranj, nördlich an der Pfarrkirche. Alles Ton. 1 : 4.

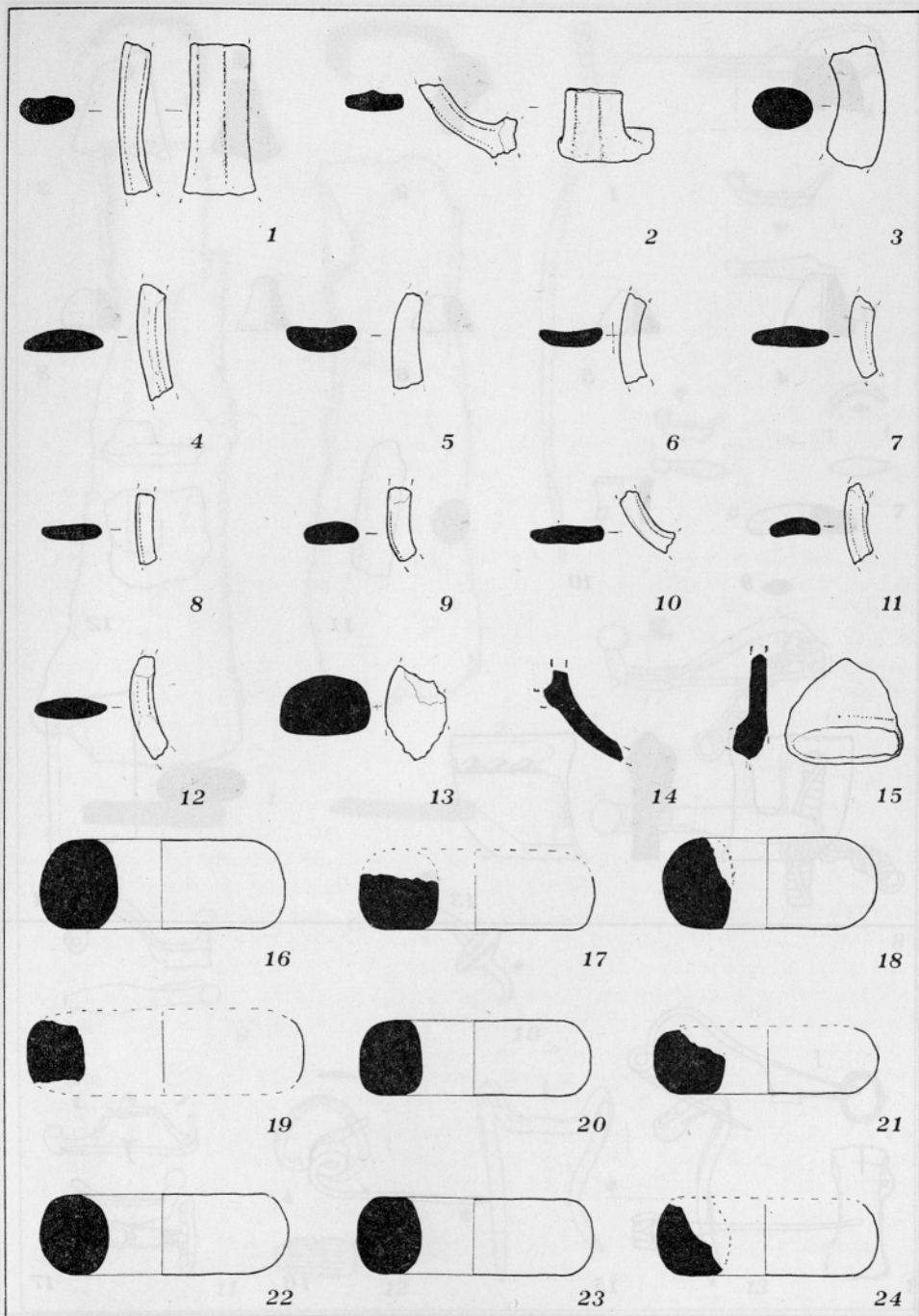
T. 22: Kranj, severno ob farni cerkvi. Vse glina. 1 : 4.
 Taf. 22: Kranj, nördlich an der Pfarrkirche. Alles Ton. 1 : 4.

T. 23: Kranj, severno ob farni cerkvi. Vse glina. 1 : 4.
 Taf. 23: Kranj, nördlich an der Pfarrkirche. Alles Ton. 1 : 4.

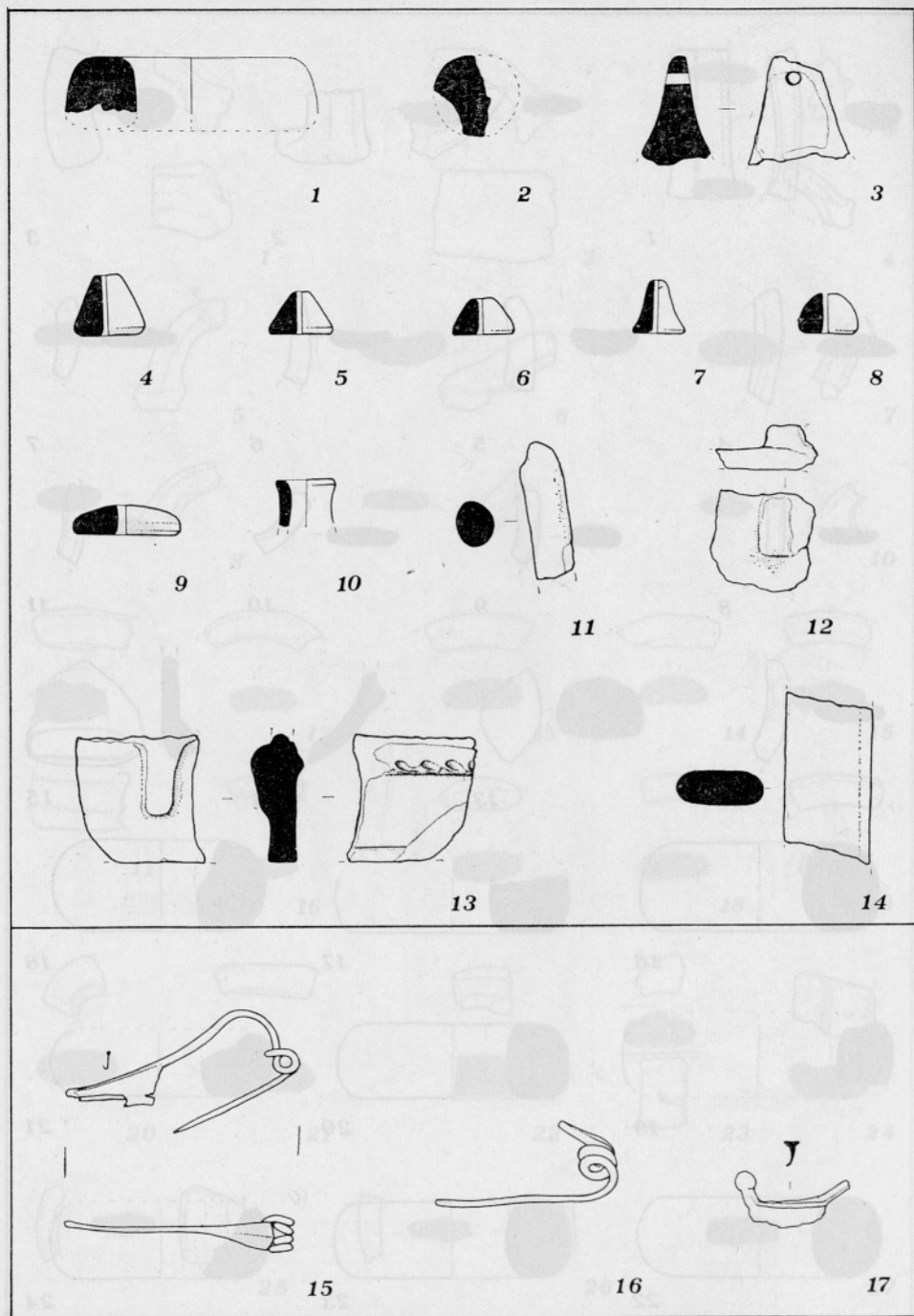

T. 24: Kranj, severno ob farni cerkvi. Vse glina. 1 : 4.
 Taf. 24: Kranj, nördlich an der Pfarrkirche. Alles Ton. 1 : 4.

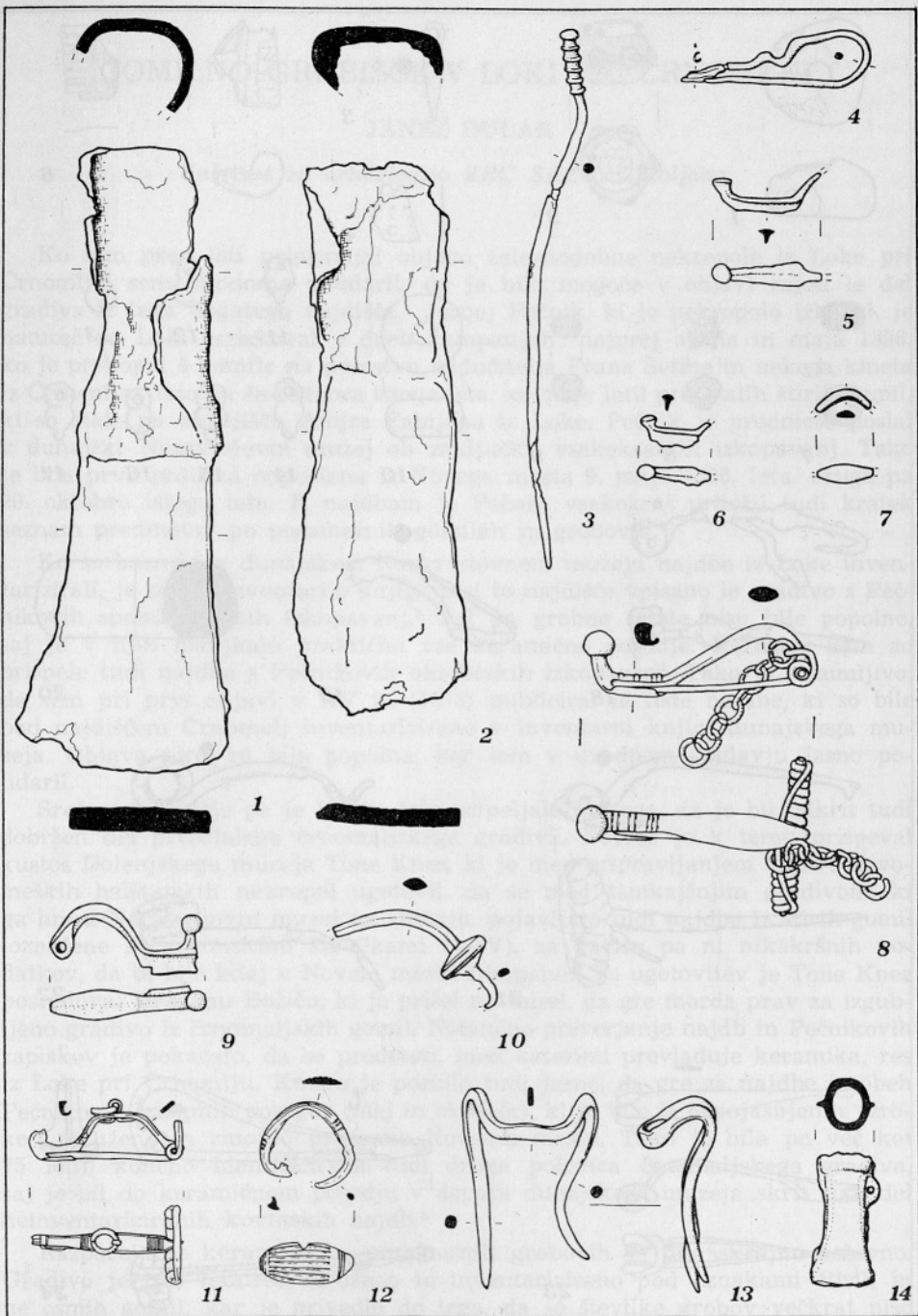
T. 25: Kranj, severno ob farni cerkvi. Vse glina. 1 : 4.

Taf. 25: Kranj, nördlich an der Pfarrkirche. Alles Ton. 1 : 4.

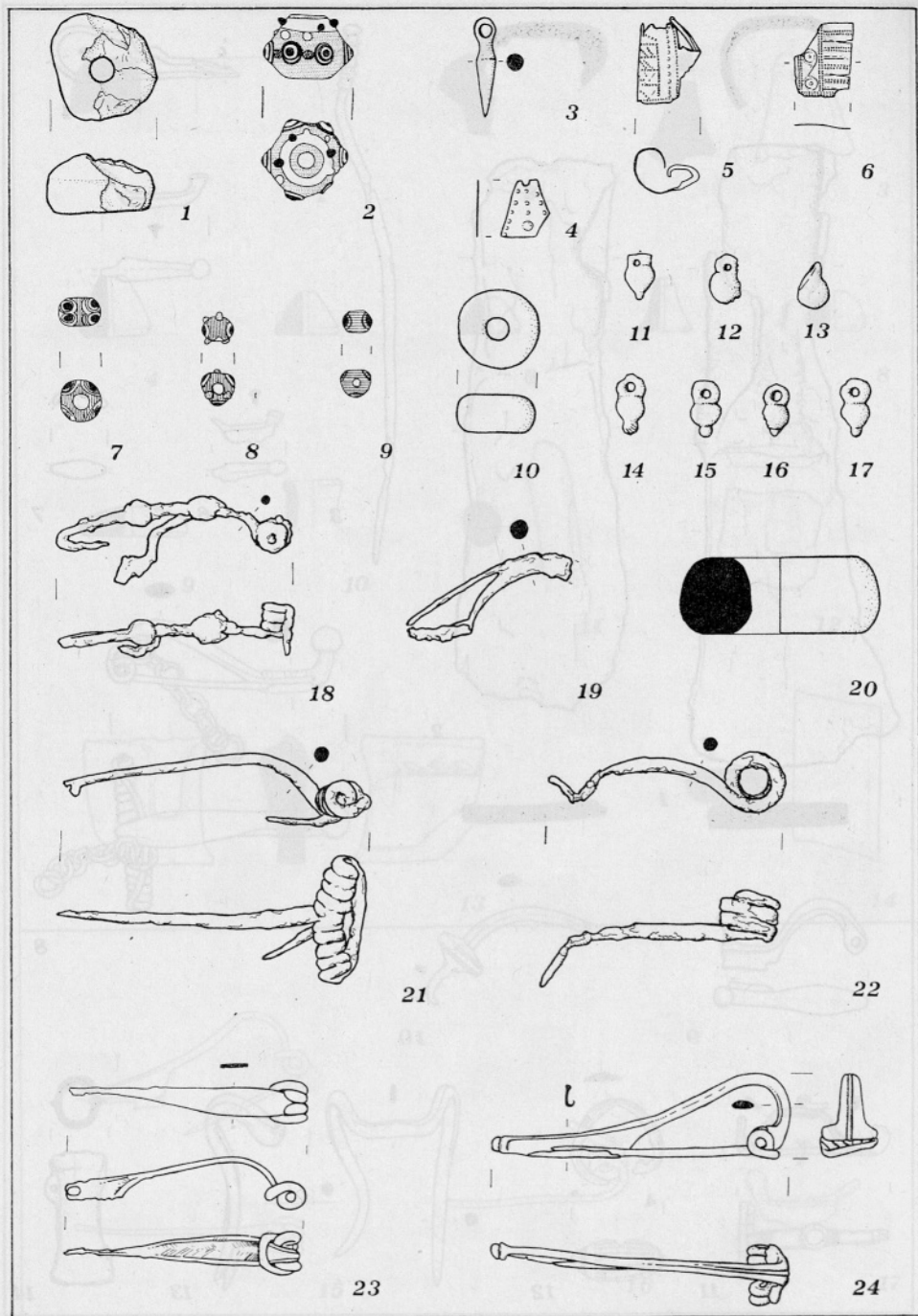
T. 26: Kranj, 1 — 14 severno ob farni cerkvi. 15 — 17 okolica cerkve leta 1953.
1 — 13 glina, 14 kamen, 1 : 4. 15 — 17 bron, 1 : 2.

Taf. 26: Kranj, 1 — 14 nördlich an der Pfarrkirche. 15 — 17 Umgebung der Kirche im
Jahr 1953. 1 — 13 Ton, 14 Stein, 1 : 4. 15 — 17 Bronze, 1 : 2.

T. 27: Kranj, v Lajhu. 1, 2 železo, ostalo bron. 1 : 2.

Taf. 27: Kranj, in Lajh. 1, 2 Eisen, das Übrige Bronze. 1 : 2.

T. 28: Kranj, v Lajhu. 1, 10 jantar, 2, 7 — 9, 11 — 17 steklo, 20 glina, 18, 19, 21, 22 železo, 3 — 6, 23, 24 bron. 20 = 1 : 4, ostalo 1 : 2.

Taf. 28: Kranj, in Lajh. 1, 10 Bernstein, 2, 7 — 9, 11 — 17 Glas, 20 Ton, 18, 19, 21, 22 Eisen, 3 — 6, 23, 24 Bronze. 20 = 1 : 4, das Übrige 1 : 2.